

**Odsjek za kroatistiku
Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu**

PRIJEDLOG PROGRAMA STUDIJA KROATISTIKE

Zagreb, ožujak 2005.

STUDIJ KROATISTIKE

1. UVOD

Hrvatski jezik i književnost na Sveučilištu u Zagrebu studira se još od 1875. godine: najprije u sklopu opće slavistike, nakon Drugog svjetskog rata kao središnji dio studija jugoslavenskih jezika i književnosti te od 1991. kao samostalan studij. Studij hrvatskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu najstariji je takav studij u Hrvatskoj, a do sada je brojem studenata i nastavnika bio i najveći kroatistički studij. Nastavnici na Odsjeku za kroatistiku pored pedagoškog rada bave se i znanstvenim istraživanjem hrvatskog jezika i hrvatske književnosti, a znanstvene spoznaje primjenjuju u nastavnoj praksi. Studenti kroatistike nakon diplomiranja većim se dijelom zapošljavaju kao nastavnici hrvatskog jezika i književnosti u srednjim i osnovnim školama, kao lektori hrvatskoga jezika i književnosti na stranim sveučilištima, ali i na stručnim poslovima u izdavaštvu, medijima, kulturnim institucijama, državnoj upravi, turizmu i drugdje. Odsjek za kroatistiku stoga računa na suradnju ponajprije sa školstvom, kulturnim institucijama i medijima kao zainteresiranim stranama za kvalitetno izvođenje studija hrvatskog jezika i hrvatske književnosti. U suradnji sa srodnim izvansveučilišnim znanstvenim institucijama Odsjek za kroatistiku će i nadalje brinuti o proučavanju i unapređivanju hrvatskog jezika i nacionalne kulture prema europskim standardima. Na Odsjeku za kroatistiku provode se i provjere znanja u svrhu nostrifikacije stranih diploma te u druge svrhe. Odsjek za kroatistiku ima i dugu tradiciju poučavanja hrvatskoga jezika kao stranog čime je otvoren i prema hrvatskom iseljeništvu i prema stranim studentima iz cijeloga svijeta. U sastavu Odsjeka djeluju i *Croaticum* i *Zagrebačka slavistička škola*. (Programe *Croaticuma* i *Zagrebačke slavističke škole* vidi u privitku programa Odsjeka za kroatistiku.)

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija: Studij kroatistike.

2.2. Nositelj studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

2.3. Izvođač studija: Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta.

2.4. Trajanje studija: šest semestara.

2.5. Uvjeti upisa na studij: završena srednja škola i položen razredbeni postupak na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

2.6. Preddiplomski studij: Na preddiplomskom stupnju kroatistika se studira kao jednopredmetan ili dvopredmetan studij. Prvostupnica/prvostupnik stječe preddiplomskim studijem kroatistike temeljna znanja iz hrvatskog jezika i hrvatske književnosti, koja omogućuju zapošljavanje na manje zahtjevnim stručnim poslovima u kulturi, medijima i izdavaštvu (korektori), državnoj upravi, turizmu, administraciji gospodarskih tvrtki i sl. Preddiplomski studij kroatistike preduvjet je za upis diplomskog studija kroatistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te na drugim hrvatskim sveučilištima (u Puli, Rijeci, Zadru, Splitu i Osijeku).

2.7. Diplomski studij: Na diplomskom stupnju kroatistika se studira kao jednopredmetan studij nastavničkog smjera te dvopredmetan studij jezikoslovnog i književnog smjera. Diplomskim studijem kroatistike nastavničkog smjera stječu se kompetencije za rad u školstvu (nastavnik hrvatskog jezika i književnosti u osnovnim i srednjim školama). Jezikoslovni i književni smjer omogućuju zapošljavanje na zahtjevnim stručnim poslovima u kulturi, medijima i izdavaštvu (urednici, lektori, redaktori), znanstvenim institucijama i državnoj upravi. Lektori na primjer mogu biti i završeni magistri nastavnog smjera kao i jezikoslovnog. Magistri kroatistike jezikoslovnog i književnog smjera mogu raditi u školi ako polože predmete nastavničke kompetencije. Uvjet za upis diplomskog studija kroatistike je završen preddiplomski studij kroatistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ili na drugim hrvatskim sveučilištima koja imaju srodan program. Završen diplomski studij kroatistike omogućuje najboljim studentima upis u doktorski studij iste ili srodnih struka te zapošljavanje u znanstvenim institutima humanističkih disciplina.

2.8. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija: magistra/magistar kroatistike – nastavni smjer, magistra/magistar kroatistike, jezikoslovni smjer; magistra/magistar kroatistike, književni smjer.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Struktura studija

Dvopredmetni studij kroatistike

Preddiplomski dvopredmetni studij kroatistike – 6 semestara

I. godina

1. semestar

	Broj sati	Bodovi
Teorija književnosti	4	5
Staroslavenski jezik	4	6
Jezične vježbe	4	5
Strani jezik	2	2

2. semestar

	Broj sati	Bodovi
Teorija jezika	4	5
Hrvatski jezik i književnost u srednjem vijeku	4	5
Hrvatska usmena književnost	4	5
Strani jezik	2	2

II. godina

3. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatski standardni jezik - fonologija	4	5
Starija hrvatska književnost	4	5
Povijest hrvatskoga jezika	4	5

4. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatska dijalektologija	4	5
Starija hrvatska književnost	4	5
Hrvatski standardni jezik - morfologija	4	5

III. godina

5. semestar

	Broj sati	Bodovi
Novija hrvatska književnost	4	5
Hrvatski standardni jezik - sintaksa	4	5
Svjetska književnost	4	5

6. semestar

	Broj sati	Bodovi
Novija hrvatska književnost/Dječja i adolescentska knjiž.	4	5
Stilistika	4	5
Izborni kolegij – jezik	4	5

Svi kolegiji uvjet za diplomski dvopredmetni studij.

Strani jezici koje studenti/ce izabiru: engleski, njemački, talijanski, francuski i ruski.

(Ne upisuju studenti/ce koji spomenute jezike studiraju na svojim studijskim grupama.)

Jednopedmetni studij kroatistike

Preddiplomski studij (6 semestara)

I. godina

1. semestar

	Broj sati	Bodovi
Teorija književnosti	4	5
Staroslavenski jezik	4	6
Jezične vježbe I.	4	5
Izborni kolegij - književnost	4	5
Izborni kolegij - jezik	4	5
Strani jezik	2	2

2. semestar

	Broj sati	Bodovi
Teorija jezika	4	5
Hrvatski jezik i književnost u srednjem vijeku	4	5
Hrvatska usmena književnost	4	5

Jezične vježbe II.	4	5
Izborni kolegij – književnost	4	5
Strani jezik	2	2

II. godina

3. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatski standardni jezik - fonologija	4	5
Starija hrvatska književnost	4	5
Povijest hrvatskoga jezika	4	5
Teorija književnosti/Čitanje književnog teksta	2	4
Izborni kolegij – povijest	4	5
Izborni kolegij - književnost	4	5

4. semestar

	Broj sati	Bodovi
Hrvatska dijalektologija	4	5
Starija hrvatska književnost	4	5
Svjetska književnost	4	5
Hrvatski standardni jezik - morfologija	4	5
Izborni kolegij - kultura	2	5
Izborni kolegij - jezik	4	5

III. godina

5. semestar

	Broj sati	Bodovi
Novija hrvatska književnost	4	5
Hrvatski standardni jezik - sintaksa	4	5
Stilistika	2	4
Slavenski jezik	4	5
Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija	4	5
Izborni kolegij – književnost ili jezik	4	5

6. semestar

	Broj sati	Bodovi
Novija hrvatska književnost/Dječja i adolescentska knjiž.	4	5
Stilistika	4	5
Izborni kolegij - jezik	4	5
Slavenski jezik	4	5
Odabrana strana književnost	4	5
Izborni kolegij izvan Odsjeka za kroatistiku		(14)

Svi kolegiji uvjet za diplomski jednopredmetni studij.

Strani jezici koje studenti/ce izabiru: engleski, njemački, talijanski, francuski i ruski.

(Ne upisuju studenti/ce koji spomenute jezike studiraju na svojim studijskim grupama.)

3. 2.1. Predmeti

Na preddiplomskom studiju kroatistike studiraju se ovi predmeti:

- Teorija jezika
- Staroslavenski jezik
- Povijest hrvatskoga jezika
- Hrvatska dijalektologija
- Hrvatski standardni jezik
- Stilistika
- Teorija književnosti
- Teorija književnosti/Čitanje književnog teksta
- Starija hrvatska književnost
- Novija hrvatska književnost
- Novija hrvatska književnost/Dječja i adolescentska književnost
- Hrvatska usmena književnost
- Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija
- Svjetska književnost

Sve navedene predmete osim Svjetske književnosti izvode nastavnici Odsjeka za kroatistiku. Svjetsku književnost studenti kroatistike slušaju na Odsjeku za komparativnu književnost.

Svi navedeni predmeti osim Metodike hrvatskog jezika i književnosti obvezatni su predmeti jednopredmetnog i dvopredmetnog preddiplomskog studija.

Na dvopredmetnom diplomskom studiju studenti imaju obvezu birati određeni broj kolegija iz predmetnih područja: hrvatski jezik i hrvatska književnost. Svi predmeti studija kroatistike zastupljeni su u tom studiju izborim kolegijima.

Na jednopredmetnom diplomskom studiju nastavničkog smjera obvezatni predmeti su: hrvatski standardni jezik, novija hrvatska književnost, starija hrvatska književnost, metodika hrvatskog jezika i književnosti te alternativno teorija jezika i teorija književnosti.

3.2.2. Popis kolegija

Obvezatni kolegiji preddiplomskog studija kroatistike:

- Teorija jezika
- Staroslavenski jezik
- Hrvatski jezik i književnost u srednjem vijeku
- Povijest hrvatskog jezika
- Hrvatska dijalektologija
- Jezične vježbe I
- Jezične vježbe II
- Jezične vježbe I *
- Jezične vježbe II *
- Jezične vježbe III *
- Fonologija hrvatskoga standardnog jezika
- Morfologija hrvatskoga standardnog jezika
- Sintaksa hrvatskoga standardnog jezika
- Stilistika
- Uvod u teoriju književnosti
- Čitanje književnog teksta
- Uvod u noviju hrvatsku književnost
- Hrvatsko pjesništvo 1930-1950.
- Hrvatsko dijalektalno pjesništvo
- Hrvatska kratka proza
- Šenoinski model i model romana novopovijesne fikcije
- Hrvatska drama i kazalište između dva svjetska rata
- * To se odnosi samo na strane studente kroatistike.
- Hrvatska književna kritika
- Hrvatska popularna književnost

- Hrvatska dječja književnost
- Hrvatska književna avangarda
- Europski kontekst novije hrvatske književnosti
- Teorija i poetika hrvatske usmene književnosti
- Novi zapisi hrvatske usmene književnosti – usmena književnost danas
- Iz povijesti hrvatske usmene književnosti
- Uvod u studij starije hrvatske književnosti (alternativno)
- Razdoblja, stilovi i nazori u starijoj hrvatskoj književnosti (alternativno)
- Pojmovnik stare hrvatske književnosti (alternativno)
- Žanrovski sastav stare hrvatske književnosti (alternativno)

Izborni kolegiji u preddiplomskom studiju:

- Slavenska pisma
- Ćirilometodska baština u hrvatskoj kulturi 19. stoljeća
- Hrvatska povijesna leksikografija do početka 19. stoljeća
- Tvorba riječi u hrvatskom jeziku
- Od čitanja do interpretacije
- Starija hrvatska književnost u europskom kontekstu
- Poetički zapisi u starijoj hrvatskoj književnosti
- Žanrovi u hrvatskoj književnosti 16. stoljeća
- Hrvatska književnost 18. stoljeća
- Hrvatska epika ranog novovjekovlja
- Književnopovijesni opis starih tekstova i pisaca
- Hrvatska renesansna satirička književnost
- Biblijska epika
- Tipovi baroka u hrvatskoj književnosti
- Smrt u starijoj hrvatskoj književnosti
- Sveto i profano u starijoj hrvatskoj književnosti
- Žanrovski sustav Marulićeva opusa
- Počeci autorske književnosti na hrvatskom jeziku
- Hrvatska ljubavna lirika 15. i 16. stoljeća
- Lirika u hrvatskoj književnosti 17. stoljeća
- Anonimni glasovi – hrvatsko srednjovjekovno pjesništvo i njegovi odjeci
- Žanrovi u hrvatskoj renesansnoj književnosti

- Kulturološki pristupi renesansnoj drami i kazalištu
- Starija hrvatska drama i kazalište i zapadni kanon
- Tragedija, tragikomedija, libretistička drama
- Dramski prijevod, prerada i adaptacija: od renesanse do 18. stoljeća
- Srednjovjekovna drama i kazalište
- Naratološke analize baroknih tekstova
- Tematski svjetovi, svjetonazori i ideje u djelima Junija Palmotića
- Marin Držić naš suvremenik
- Hrvatska renesansna drama i kazalište
- Mavro Vetranović, zagonetka života i djela
- Ivan Gundulić, klasik hrvatske književnosti
- Medievalna tekstologija
- Tekstologija hrvatske renesansne drame
- Tekstološki pristup hrvatskom književnom baroku
- Hrvatsko pjesništvo od romantizma do “akademskog romantizma”
- Lirski subjekt i hrvatsko pjesništvo 19. stoljeća
- Hrvatsko pjesništvo od simbolizma do novosimbolizma
- Ekspresionističko pjesništvo
- Poetičke mijene u hrvatskoj lirici od 1950. do 2000.
- Hrvatska proza devedesetih
- Autor – urednik – čitatelj
- Hrvatska drama i kazalište od ilirskoga pokreta do moderne
- Hrvatska drama i kazalište u razdoblju moderne
- Hrvatska drama i kazalište u drugoj polovici 20. stoljeća
- Hrvatski književni feljton
- Hrvatska emigrantska književnost
- Ironija, humor i satira u hrvatskoj književnosti 19. stoljeća
- Oblikovanje identiteta u književnosti hrvatskog romantizma
- Tipologija malih literarnih formi i usmenost
- Pregled povijesti hrvatske kulture
- Biblija i hrvatska usmena književnost
- Mitski elementi u usmenoj književnosti
- Hrvatska usmena književnost u 18. stoljeću
- Predaja kao usmenoknjiževni žanr

- Kazivačice i kazivači, kazivačke situacije – kontekst usmene književnosti
- Konstrukcija roda u usmenoj književnosti
- Bugaršćice

3.2.3. Opis kolegija

Predmet: Teorija jezika

Kolegij: **Teorija jezika**

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni kolegij preddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 2 sata seminara

Uvjeti: /srednjoškolsko znanje hrvatskoga jezika

Provjera znanja: rasprave, seminarski rad, izlaganje, ispit

Cilj: Upoznavanje s jezičnim teorijama na hrvatskoj građi, osposobljavanje za prepoznavanje različitih teorijskih pristupa hrvatskome jeziku, osvještavanje znanja hrvatskoga jezika, osposobljavanje za osnovne jezikoslovne raščlambe hrvatskoga jezika.

Sadržaj: Proučavanje jezika. Jezične uloge. Jezične djelatnosti: slušanje, govorenje, pisanje, čitanje. Jezik i sporazumijevanje. Jezično znanje. Jezična komunikacijska sposobnost. Kategorizacija.

Što je riječ? Načini nastajanja riječi. Dijelovi i oblici riječi. Odnosi među riječima. Rečenične sastojnice.

Što je značenje? Značenjski odnosi. Značenje i rečenica. Tematske uloge. Metafora.

Nevidljivo značenje. Razgovor. Kontekst. Tekst. Zvukovi i jezik. Glasovi. Slog. Abeceda. Naglasni sustavi. Govorna obilježja. Pismo i govor.

Priroda ljudskoga jezika. Usvajanje (materinskoga) jezika. Učenje i usvajanje drugoga i stranoga jezika.

Društvena obilježja jezika. Jezik, dijalekt, narječje, idom. Jezik i identitet. Dvojezičnost. Višejezičnost.

Nazivi jezika. Jezik i kultura. Jezične promjene: što, kako, kada. Jezični pristupi i pravci. Pisma.

Uspoređivanje jezika.

Literatura

Obavezna

- Glovacki-Bernardi i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, Školska knjiga, 9-53, 191-249.
- Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika: Glasovi, naglasci, slogovi*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada, str. 5-26, 61-79, 193-216.
- Jelaska, Z. (2005) *Hrvatski kao drugi i strani jezik*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada (u tisku), I. dio:

Teorijske osnove

- Katičić, R. (1971) *Jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 5-65, 121-131.
- Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75.
- Škiljan, D. ((1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja, str 11-18, 45-83
- Milena Žic Fuchs (1990) *Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke*. Zagreb, SOL 10/11, 95-106.

Dodatna

- Aitchison, J. (2003) *Linguistics*, Teach yourself, London, Hodder & Stoughton, 1-230
  - Glovacki-Bernardi i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, Školska knjiga, 53-191.
  - Glovacki-Bernardi (2004) *O tekstu*, Zagreb, Školska knjiga, 1-83
  - Jelaska, Z. (2003) *Hrvatski jezik i višejezičnost*, u D. Pavličević-Franić i M. Kovačević, *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu
  - Silić, J. (1984) *Od rečenice do teksta*, Zagreb, SNL
  - Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja, str 18- 45, 83-201.
  - Tabakowska, E. (2005) *Gramatika i predočavanje*, Zagreb, FFpress
  - Poole, S.C. (1999) *An Introduction to Linguistics*, Hampshire i London, MacMillan Press 1-185
  - Widdowson, H. G.(2000) *Linguistics*, Oxford, Oxford University Press, 132
  - Yule, G. (2003) *The study of language*, Cambridge, Cambridge University Press, 1-253
- Milena Žic Fuchs (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, SOL

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: Staroslavenski jezik

ECTS-bodovi: 6 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezan u prijediplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Počeci slavenske pismenosti, prvi slavenski književni jezik i njegova govorna osnovica (odnos prema praslavenskom jeziku); povijesne okolnosti moravske misije: uloga Rima i Carigrada; prvi prijevodi na slavenski jezik; najstariji slavenski tekstovi; izvori za proučavanje života i djela, te elementi biografija Konstantina i Metoda; staroslavenske redakcije; pregled uloge ćirilometodske baštine u pojedinim slavenskih naroda.

Fonologija, morfologija i sintaksa staroslavenskog jezika; temelji glagoljičke i ćiriličke paleografije.

Na seminarima se analiziraju tekstovi staroslavenskoga kanona, glagoljički i ćirilički, na paleografskoj, lingvističkoj i tekstološkoj razini, te se nastoje, uz transliteriranje, prevoditi na suvremeni hrvatski standard.

Cilj: Cilj je studente uputiti u početke slavenske pismenosti, koji su velikim dijelom odredili i početke hrvatske pismenosti, podučiti ih elementarnoj staroslavenskoj gramatici i leksiku, kako bi mogli na primjeren način razumjeti razvoj pojedinih jezičnih kategorija sve do suvremenih hrvatskih jezičnih idioma. S obzirom na veliku važnost glagoljaškog udjela u hrvatskoj kulturi, znatnija se pozornost usmjerava i kulturološkim okvirima u kojima se stvara i razvija najstarija slavenska pismenost. Kolegij je preduvjet za valjano razumijevanje povijesti hrvatske književnosti (ponajviše njezine srednjovjekovne komponente), dijalektologije, povijesti hrvatskog jezika u svim idiomima.

Literatura:

obvezatna:

Damjanović, Stjepan: *Staroslavenski jezik*, Zagreb 2002, 5-183; Damjanović, Stjepan: *Slovo iskona*, Zagreb 2002,

Damjanović, Stjepan i dr: *Mali staroslavensko-hrvatski rječnik*, 2004, izabrana poglavlja 1-174

Bratulić, Josip: *Žitja Konstantina Ćirila i Metodija i druga vrela*, Zagreb (jedno od izdanja)

dodatna:

Hamm, Josip: *Staroslavenska gramatika*, Zagreb, jedno od izdanja

Hamm, Josip: *Staroslavenska čitanka*, Zagreb, jedno od izdanja

Grivec, Franc: *Slavenski blagovjesnici sveti Ćiril i Metod*, Zagreb 1985

Koneski, Blaž: «Ohridska književna škola», u: *Slovo* 6-8, 177-194

Hamm, Josip: «Hrvatski tip crkvenoslavenskog jezika», u: *Slovo* 13, 43-67

Babič, Vanda: *Učbenik stare cerkvene slovanščine*, Ljubljana 2003

Schaeken, Jos/Nirnbaum, Henrik: *Die altkirchenslavische Schriftkultur*, Muenchen 1999

Trunte, Nikolaos H: *Ein praktisches Lehrbuch des Kirchenslavischen in 35 Lektionen*, Band 1, Muenchen 1997

Trunte, Nikolaos H: *Ein praktisches Lehrbuch des kirchenslavischen in 30 Lektionen*, Band 2, Muenchen 1998

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: **Slavenska pisma**

Bodovi: 5 bodova

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni u prijediplomskom studiju

Oblik nastave: 1 sat predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: položen *Staroslavenski jezik*, mogućnost čitanja literature na njemačkom

Provjera znanja: transliteracija tekstova i analiza pisma predloženoga teksta

Sadržaj: Nastanak slavenskih pisama glagoljice i ćirilice; pitanje pretćirilometodske pismenosti u Slavenu; uloga Konstantina i Metoda i njihovih učenika u stvaranju prvih slavenskih azbuka, međusobna ovisnost dvaju najstarijih slavenskih pisama; odnosi prema grčkom pismu i grčkoj pismovnosti, te prema latinici i latiničkoj pismovnosti; nacionalne inačice slavenskih pisama; epigrafika; grafomorfološke, grafematičke i grafetičke mijene kroz stoljeća; reforme pisama, standardizacija pisanja; osnove slavenske kodikologije; slavenska inkunabulistika

Cilj: Cilj je ovoga kolegija studentima ponuditi šire okvire ćirilčke i glagoljičke pismovnosti, koje imaju značajan udjel i u hrvatskoj kulturi, s obzirom na posebnosti samog pismovnog medija, njegove geneze, i s obzirom na različitosti u funkcioniranju u drugim slavenskim kulturama.

Literatura

obvezatna:

Hamm, J: *Staroslavenska gramatika*, bilo koje od izdanja, poglavlja: Počeci pismenosti, Elementi glagoljice

Jagić, V.: “Gradja za glagolsku paleografiju”, u: *Rad JAZU II*, 1868

Eckhardt, Th.: “Napomene o grafičkoj strukturi glagoljice”, u: *Radovi Staroslavenskog instituta 2*, Zagreb 1955, 59-91

Eckhardt, Th.: “Azbuka. Versuch einer Einführung in das Studium der slavischen Paläographie”, Beč-Köln 1989

Eckhardt, Th: Die «Bosančica», u: *Oesterreichische Osthefte*, XX, Wiwn 1978

Hamm, J.: “Datiranje glagoljskih tekstova”, u: *Radovi Staroslavenskog instituta 1*, Zagreb 1952, 5-62

Miklas, H.: “Zur Struktur des kyrillisch-altkirchenslavischen (altbulgarischen) Schriftsystems”, u: *Palaeobulgarica XII* : 3, 1988

Hercigonja, E. “Tipovi pismene komunikacije u Slavenu od ‘crta i ureza’ iz traktata ‘O pismeneh’ Črnorisca Hrabra do alfabetskog pisma”, Zagreb 1994 (skripta)

Đorđić, P: *Istorija srpske ćirilice*, Beograd 1987

Bošnjak, Mladen: *Slavenska inkunabulistika*, Zagreb 1970

dodatna:

- Jagić, V.: “Glagoličeskoe pišmo”, u: *Enciklopedija Slavjanskoj filologii* 3, Petrograd 1911
- Geitler, L.: “Die Albanesischen und Slavischen Schriften”, Beč 1883
- Miklas, H.: “Griechisches Schriftdenken und slavische Schriftlichkeit / Glagolica und Kyrillica zwischen Verschriftung und Verschriftlichung”, u: Ehler, Ch. i Schaefer, U. (ur.) – *Verschriftung und Verschriftlichung; Aspekte des Medienwechsels in verschiedenen Kulturen und Epochen* Tübingen, 132-155
- Mihaljević, M.: “Die Jer-Zeichen in den kroatisch-glagolitischen Fragmenten”, u posebnom zborniku sa znanstvenog skupa *Glagolitica – Zum Ursprung der slavischen Schriftkultur*, održanome u Beču 28-30. IX. 1996. g.
- Lunt, H.: “Ligatures in Old Church Slavonic Manuscripts”, u *Slavistična revija* X 1-4, Ljubljana 1957
- Traube, L.: “Nomina sacra, Versuch einer Geschichte der christlichen Kürzung”, München 1907
- Sill, U.: “Nomina Sacra”, *Forum Slavicum* 40, München 1972
- Granstrem, E. E.: “K voprosu o proizhoždenii glagoličeskoj azbuki” u: *Trudy otdela dreverusskoj literatury Instituta russkoj literatury* IX, Moskva-Leningrad 1953, str. 427-442
- Vajs, J.: “Rukovět hlholské paleografie”, Prag 1932
- Velčeva, B.: “Glagolica, Kyrillica, Orthographie und Sprache”, u: Trost, K. – Völkl, E. – Wedel, E. (ur.): *Symposium Methodianum / Beiträge der Internationalen Tagung in Regensburg*, Regensburg - 17. bis 24. April 1985 zum Gedenken an den 1100. Todestag des hl. Method/, ur. K. Trost, E. Völkl, E. Wedel, Neuried 1988, 703-708
- Žagar, M.: “Neke grafetičke osebnosti u najstarijim hrvatskoglagoljskim tekstovima (s osobitim obzirom na raspored bjelina)” u posebnom zborniku sa znanstvenog skupa *Glagolitica – Zum Ursprung der slavischen Schriftkultur*, održanome u Beču 28-30. 1996. g.
- Karski, E. F.: “Slavjanskaja kirillovskaja paleografija”, Moskva 1979 (1. izdanje: 1928)

Predmet: Staroslavenski jezik

Kolegij: Ćirilometodska baština u hrvatskoj kulturi i politici XIX. stoljeća

Bodovi: 3 boda

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni na prijediplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja

Uvjeti: /

Provjera znanja: usmeni ispit

Sadržaj: Borba za slavensku liturgiju u XIX. stoljeću. Ćirilometodska baština kao zajednički slavenski kulturni iskon i kao temelj za panslavističke ideje i nastojanja. Papa Lav XIII. i nade slavenskoga svijeta (enciklika *Grande munus*). Slavljenje velikih ćirilometodskih obljetnica (863 – 1863, 869 – 1869, 885 – 1885) kao poticaj nacionalnom osviještenju. Franjo Rački prvak u istraživanju hrvatske ćirilometodske baštine i Strossmayerova oslonjenost na njega. Strossmayer – nasljednik sv. Metoda na sirmijskoj biskupskoj stolici. Biskupova ideja o hrvatskoj glagoljaškoj tradiciji kao mostu za pomirenje Istočne i Zapadne crkve. Veliko slavensko hodočašće u Rim (1881). Filološki aspekti : izdavanje starih slavenskih tekstova, Parčićev misal. Ćirilometodska ideja i svetosavlje.

Cilj: Upoznavanje s jednim važnim odsječkom hrvatske kulture i politike. Uočavanje prepletanja ideologema i znanstvenih modela.

Literatura

Obavezna:

- Ivanka Petrović, Franjo Rački – otac hrvatske Cyrillo – Methodiane, Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU, vol. 9, str. 47 – 99., Zagreb 1985.

- Stjepan Damjanović, Ćirilometodska baština u prepisci Rački – Strossmayer, u knjizi Jedanaest stoljeća nezaborava, Osijek – Zagreb 1991, str. 155 – 172.

Dodatna:

- Franjo Rački, Viek i djelovanje sv. Cyrilla i Methoda slovjenskih apoštolor, Zagreb 1857.

- Nikodim Milaš, Kiril i Metodije i istina pravoslavlja, Povodom rimskog pokreta 1880 - 81. protivu pravoslavne crkve, Zadar 1881.

- Ivan Marković, Cesarizam, i Bizantinstvo, Zagreb 1891.

- *Korespondencija Rački – Strossmayer I – IV*, Zagreb 1928 – 1931.

- Geert van Dartel, Ćirilometodska ideja i svetosavlje, KS, Zagreb 1984.

- *Tisućnica slovjenskih apostolor sv. Cirila i Metoda*, Zagreb 1863.

Naziv predmeta: Povijest hrvatskoga jezika

Naziv kolegija: **Povijest hrvatskoga jezika**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezni, 3. semestar

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz *Staroslavenskoga jezika*

Ispit: pismeni

Sadržaj: Mjesto hrvatskoga jezika unutar južnoslavenskih i drugih slavenskih jezika; periodizacija hrvatske jezične povijesti; razvoj hrvatskoga jezika s posebnim obzirom na povijesnu fonologiju i morfologiju; tropismenost spomenika hrvatske kulturne baštine s posebnim osvrtom na latiničku pismenost; hrvatski dijalekti i jezična povijest; počeci hrvatske leksikografije i njezin daljnji razvoj; gramatike i pravopisi hrvatskoga jezika kroz povijest.

Cilj: Studenti stječu osnovna znanja o povijesti hrvatskoga jezika, što im pomaže u razumijevanju jezika starije hrvatske književnosti te standardnojezičnih i nestandardnojezičnih (dijalektnih) pojavnosti.

Literatura

a) Obvezatna:

Pavle Ivić, *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski* (poglavlje *Istorija jezika*), Zagreb 1988; Blaž Jurišić, *Nacrt hrvatske slovnice*, Zagreb 1992 (izabrana poglavlja); Iva Lukežić, *Razvoj i uspostava hrvatskoga jezika u starijim razdobljima*, Fluminensia, 1-2, Rijeka 1999, str. 101-142; Milan Mihaljević, *Slavenska poredbena gramatika 1. dio* (izabrana poglavlja), Zagreb 2002; Milan Moguš, *Fonološki razvoj hrvatskoga jezika*, Zagreb 1971.

b) Dodatna:

Dalibor Brozović, *Hrvatski jezik, njegovo mjesto unutar južnoslavenskih i drugih slavenskih jezika, njegove povijesne mijene kao jezika hrvatske književnosti*, Hrvatska književnost u evropskom kontekstu, Zagreb 1978, str. 9-83; Josip Lisac, *Hrvatski dijalekti i jezična povijest*, Zagreb, 1996; Dragica Malić, *Pravci razvoja hrvatskoga književnog jezika do ilirskog razdoblja (Pokušaj sinteze)*, Rasprave Zavoda za jezik 6-7, Zagreb 1980-1981, str. 141-162; Milan, Moguš – Josip Vončina, *Latinica u Hrvata*, Radovi Zavoda za slavensku filologiju 11, Zagreb 1969, str. 61-81; Milan Moguš, *Povijest hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb 1995; Josip Vončina, *Jezična baština*, Split 1988; Benedikta Zelić-Bučan, *Bosančica ili hrvatska ćirilica u srednjoj Dalmaciji*, Split, 2000.

Naziv predmeta: Povijest hrvatskoga jezika

Naziv kolegija: **Hrvatska povijesna leksikografija do početka 19. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara na tjedan + 2 sata mentorskoga rada

Uvjeti: položen ispit iz *Povijesti hrvatskoga jezika, Hrvatske dijalektologije, Staroslavenskoga jezika*

Ispit: pismeni ili usmeni ispit

Sadržaj: Pregled hrvatske leksikografije od Vrančićeva rječnika *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum...* do Stullijeva *Rječosložja*. Osnovni podaci o svakome pojedinom leksikografskom

djelu i njegovu autoru. Izbor i način obradbe leksikografske građe. Grafijska rješenja. Mjesto pojedinog rječnika u povijesti hrvatske leksikografije. Tiskani i rukopisni rječnici.

Cilj: Apsolviranjem kolegija studenti stječu temeljna znanja o hrvatskim leksikografskim počecima i glavnim djelima hrvatske povijesne leksikografije do početka 19. st.

Literatura

a) Obvezatna:

Ljudevit Jonke, *“Dikcionar” Adama Patačića*, Rad JAZU 275, Zagreb 1949, str. 71-175; Tomo Matić, *Vitezovićev “Lexicon latino-illyricum”*, Rad JAZU 303, Zagreb 1955, str. 5-49; Stjepan Musulin, *Hrvatska i srpska leksikografija*, Filologija 2, Zagreb 1959, str. 41-63; Valentin Putanec, *Leksikografija kod Hrvata, Srba i Crnogoraca*, *Enciklopedija Jugoslavije* 5, Zagreb 1962, str. 503-508; Antun Šojat, *Latinsko-hrvatsko-njemačko-mađarski rječnik Franje Sušnika i Andrije Jambrešića*, dodatak u *Lexicon latinum interpretatione illyrica, germanica et hungarica locuples*, Zagreb 1992, str. III-XXVIII; Josip Vončina, *Leksikografski rad Ivana Belostenca*, dodatak u *Gazopfylacium, seu latino-illyricorum onomatum aerarium*, Zagreb 1973, str. III-XLIII; Josip Vončina, *Vrančićev rječnik*, Filologija 9, Zagreb 1979, str. 7-36.

b) Dodatna:

Vladoje Dukat, *Rječnik Fausta Vrančića*, Rad JAZU 231, Zagreb 1925, str. 102-136; Marko Kosor, *Zaboravljeni trojezični rječnici Josipa Jurina*, Rad JAZU 303, Zagreb, 1955, str. 119-210; Marko Kosor, *Izvori, pravopis i jezik Jurinovih rječnika*, Rad JAZU 315, Zagreb 1957, str. 77-231; Tomo Matić, *Prva redakcija Tanclingerova rječnika*, Rad JAZU 293, Zagreb 1953, str. 253-279; Valentin Putanec, *Apostile uz “Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum” (1595) Fausta Vrančića*, Čakavska rič I, br. 2, Split 1971, str. 5-18; Valentin Putanec, *Mali diferencijalni hrvatsko-slovenski rječnici iz 1578, 1584. i 1592*, Rad JAZU 376, Zagreb 1979, str. 159-216; Valentin Putanec, *Talijansko-hrvatski i hrvatsko-talijanski rječnik Petra Lupisa Valentiana (Ankona, 1527)*, Filologija 9, Zagreb 1979, str. 101-138; Antun Šojat, *Stara kajkavska leksikografija*, Zbornik vo čest na Blaže Koneski, Skopje 1984, str. 253-269.

Naziv predmeta: Hrvatska dijalektologija

Naziv kolegija: **Hrvatska dijalektologija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni, 4. semestar

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz *Staroslavenskoga jezika*, upisan ili položen kolegij *Povijest hrvatskoga jezika*

Ispit: pismeni

Sadržaj: Kolegij *Hrvatska dijalektologija* obuhvaća proučavanje triju narječja: čakavskog, kajkavskog i štokavskog. Analiza svakog narječja temelji se na lingvističkom prikazu strukture sustava. Obraduje se fonetika, fonologija, morfologija, tvorba, sintaksa i leksik. Kao predlošci za proučavanje u radu na seminarima uzimaju se tekstovi iz pojedinih mjesnih govora koje su u sklopu dijalektoloških istraživanja prikupili dijalektolozi ili sami studenti.

Cilj: Ponuditi studentima osnovna znanja o dijalektologiji općenito, a posebno o trima hrvatskim narječjima.

Osposobiti studente za uočavanje osnovnih sličnosti i razlika među hrvatskim narječjima, dijalektima i govorima. Omogućiti razumijevanje književnih tekstova na dijalektu.

Literatura**a) Obvezatna:**

Brozović, D., 1997.: Narječja hrvatskoga jezika, *Hrvatski leksikon*, 2, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 155-156; Lisac, J., 2004.: *Hrvatska dijalektologija 1, Hrvatski dijalekti i govori štokavskoga narječja i hrvatski govori torlačkog narječja*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb; Lončarić, M., 1996.: *Kajkavsko narječje*, Školska knjiga, Zagreb; Moguš, M., 1977.: *Čakavsko narječje, Fonologija*, Školska knjiga, Zagreb

b) Dodatna:

Barac-Grum, V., 1993.: *Čakavsko-kajkavski govorni kontakt u Gorskom kotaru, Dometi*, Rijeka; Brozović, D., 1985.: Suvremeno štokavsko narječje kao plod konvergentnoga jezičnoga razvoja, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 7, sv.1, Zagreb, 59-71; Brozović, D. 1960.: *O strukturnim i genetskim kriterijima u klasifikaciji hrvatsko-srpskih dijalekata*, Zbornik za filologiju i lingvistiku, sv. 3, Novi Sad, str. 68-88; Brozović, D. 1970.: *Dijalekatska slika hrvatskosrpskog jezičnog prostora*, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, sv. 8, Zadar, str. 5-32; Brozović, D., Ivić, P., 1988.. *Jezik, srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*, Izvadak iz 2. izdanja Enciklopedije Jugoslavije, Zagreb; Finka, B., 1971.: Čakavsko narječje, *Čakavska rič*, 1, Split, 41-71; Ivšić, S. 1934.: Jezik Hrvata kajkavaca, *Ljetopis JAZU* 48, Zagreb; Junković, Z. 1972.: *Jezik Antuna Vramca i podrijetlo kajkavskog dijalekta*, Rad JAZU, knj. 363, Zagreb (Poglavlje *Kritika Ramovševe teze*); Lončarić, M. 1990.: *Kaj jučer i danas*, Ogleđi o dijalektologiji i hrvatskoj kajkavštini (s kartom narječja i bibliografijom), Čakovec; Lukežić, I., 1998.: Štokavsko narječje, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju*, 32, Zagreb, 117-135; Lukežić, I., Turk, M., 1998.: *Govori otoka Krka*, Livellus, Crikvenica; Menac-Mihalić, M., 1989.: Glagolski oblici u čakavskom narječju i u hrvatskom književnom jeziku, *Filologija* 17, Zagreb, 81-109; Težak, S. 1981.: *Ozaljski govor*, HDZ 5, Zagreb; Zečević, V. 1992.: *Fonološke neutralizacije u kajkavskom vokalizmu*, Zavod za hrvatski jezik

Hrvatskoga filološkog instituta, Zagreb; Zečević, V., 2000.: *Hrvatski dijalekti u kontaktu*, Institut za jezik i jezikoslovlje, Zagreb.

c) Antologije

Antologija nove čakavske lirike, Nakladni zavod Hrvatske, 1947 uredili Ive Jelenović i Hijacint Petris, Zagreb; *Antologija novije kajkavske lirike*, 1958. uredio Nikola Pavić, Lykos, Zagreb; *Antologija novije kajkavske lirike*, 1975. uredio Mladen Kuzmanović, Kaj 3-5, Zagreb; *Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća*, 1987. uredio Milorad Stojević, Izdavački centar Rijeka, Rijeka; *Ogenj reči*, *Antologija hrvatskoga kajkavskoga pjesništva*, 1986. uredio Joža Skok, Kaj IV-VI, Zagreb

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Naslov kolegija: **Jezične vježbe I (Ortografija hrvatskoga standardnog jezika i Ortoepija hrvatskoga standardnog jezika)**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni, 1. semestar

Oblik nastave: 4 sata vježbi na tjedan u prvom semestru

Uvjeti:

Provjera znanja: usmeni i pismeni ispit

Sadržaj: Hrvatska ortografija – grafijska pravila, pravila koja razrješavaju odnos pisanja prema izgovoru, gramatička pravila, pravila koja poboljšavaju obavijesnost teksta;

Hrvatska ortoepija – izgovor glasova, naglašivanje govorene riječi, intonacija rečenice, vrednote govorenoga jezika

Literatura za ortografiju hrvatskoga standardnog jezika:

Obvezatna:

- Anić, V. - Silić, J.: *Pravopis hrvatskoga jezika*, Novi Liber - Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- Babić, S. - Finka, B. - Moguš, M.: *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb, 1996. i kasnija izd.

Dodatna:

- Anić, V.: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Novi Liber, Zagreb, 1991. i kasnija izd.
- Jojić, Lj. (prir.): *Pravopisni priručnik* (dodatak Velikom rječniku hrvatskoga jezika), Novi Liber, Zagreb, 2003.
- Čubrić, M. – Barbaroša-Šikić, M.: *Praktični školski pravopis: s vježbama i zadacima*, ŠK, Zagreb, 2001.

- Barić, E. i suautori: *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb, 1995. i kasnija izd. (pogl.: Raspodjela fonema i fonemskih skupina, Promjene u fonemskom sastavu morfema, Alternacije – Fonološki uvjetovane alternacije, Morfološki i tvorbeno uvjetovane alternacije)

Literatura za ortoepiju hrvatskoga standardnog jezika:

Obvezatna:

- Silić, J.: *Hrvatski jezik I*, udžbenik za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 1998. i kasnija izd. (poglavlja: Naglasak, dužina i (rečenična) intonacija kao razlikovna sredstva, Razlikovanje naglasaka, Mjesto naglasaka u hrvatskome standardnom jeziku, Naglašene (toničke) i nenaglašene (atoničke) riječi, Rečenična intonacija, Fonostilistika, Vrednote govorenoga jezika)

- Barić, E. i suautori: *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb, 1995. i kasnija izd. (poglavlja: Prozodijski sustav, Uloga prozodijskih jedinica, Rečenična intonacija i rečenični naglasak, Pomicanje naglasaka)

Dodatna:

- Škarić, I.: *U potrazi za izgubljenim govorom*, Školska knjiga, Zagreb, 1998. (poglavlje *Temeljci suvremenog govorništva bez Retoričkih figura*)

- Težak, S.: *Govorne vježbe*, Školska knjiga, Zagreb, 1990, str. 50-62.

- Anić, V.: *Rječnik hrvatskoga jezika*, Novi Liber, Zagreb, 1991. i kasnija izd. ili Šonje, J.(ur.): *Rječnik hrvatskoga jezika*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža : ŠK, Zagreb, 2000.

Cilj: osposobiti studente za pravilnu upotrebu hrvatskoga standardnog jezika u pisanju i govorenju

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Naslov kolegija: **Jezične vježbe II (Lektorsko-redaktorske vježbe)**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni, 2. semestar

Oblik nastave: 4 sata vježbi na tjedan u drugom semestru

Uvjeti: /

Provjera znanja: pismeni ispit

Sadržaj: norme hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na funkcionalnu raslojenost leksika, rad na svim razinama teksta (od pravopisne do stilističke), primjena znakova za označivanje pogrešaka i ispravljanje tiskarskog sloga, redaktura teksta

Literatura:

Obvezatna:

- Samardžija, M.: *Leksikologija hrvatskoga jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1995. i kasnija izd.
- Silić, J.: *Polifunktionalnost hrvatskoga standardnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 1, proljeće 1996, str. 244-248.
- Silić, J.: *Književnoumjetnički (beletristički) stil hrvatskoga standardnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 1, proljeće 1997, str. 359-369.
- Silić, J.: *Znanstveni stil hrvatskoga standardnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 2, ljeto 1997, str. 397-416.
- Silić, J.: *Administrativni stil hrvatskoga književnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 4, zima 1996, str. 349-358.
- Silić, J.: *Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 4, zima 1997, str. 483-495.
- Silić, J.: *Novinarski stil hrvatskoga standardnog jezika*, Kolo, Časopis Matice hrvatske, 3, zima 1997, str. 495-513.

Dodatna:

- Barić, E. i suautori: *Hrvatski jezični savjetnik*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Pergamena – Školske novine, Zagreb, 1999.

Cilj: osposobiti studente za pravilnu upotrebu hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na funkcionalne stilove, usvojiti osnove lekture i korekture teksta

Predmet: Hrvatski standardni jezik – hrvatski kao strani/drugi

KOLEGIJ: Jezične vježbe I – hrvatski kao strani/drugi

RAZINA:	osnovna
ECTS:	14
TRAJANJE:	1 semestar
STATUS:	obvezatni
OBLIK NASTAVE:	jezične vježbe, 15 sati tjedno
UVJETI:	ispit provjere znanja hrvatskoga jezika
PROVJERA ZNANJA:	pismeni i usmeni ispit, referat
CILJ:	omogućiti stranim studentima da steknu osnovno znanje hrvatskog jezika potrebno za svakodnevnu komunikaciju
SADRŽAJ:	svladavanje osnovnih komunikacijskih uzoraka, fonetika hrvatskoga standardnog jezika, ortografija, morfologija padeža, morfologija glagolskih oblika (prezent, perfekt, futur I, kondicional, imperativ), sintaksa padeža, uporaba glagolskih oblika

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Cesarec, M: Učimo hrvatski: Gramatička vježbenica I. dio, Zagreb, 2003.

Cesarec, M: Učimo hrvatski: Sintaksa padeža, Zagreb, 2003.

Čilaš, Gulešić Machata, Pasini, Udier: Hrvatski za početnike (u tisku)

Preporučena literatura:

Barešić, Jasna: Dobro došli 1-2, Zagreb, 2002.

Engelsfeld, Mladen: Croatian through Conversation, Zagreb, 1997.

Grubišić, Vinko: Elementary Croatian 1, Zagreb, 1994, 1996, 2003.

Juričić, Dinka: Reci mi hrvatski, Zagreb, 1994.

Krasić, Ljubo – Grubišić, Vinko: Hrvatski jezik I, Zagreb, 1997.

Norris, David: Teach Yourself Croatian, 2003.

Puškarčić, Katica: Kad glasovi zapinju, Zagreb, 1997.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, Sanda: Školska gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb, 2000.

Grubišić, Vinko: Croatian Grammar, Zagreb, 1995.

Raguž, Dragutin: Praktična hrvatska gramatika, Zagreb, 1997.

Pravopisi:

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: Praktični pravopis s vježbama i zadacima

Rječnici:

Dvojezični i ostali višejezični rječnici

GOVORNE VJEŽBE I

RAZINA: osnovna

TRAJANJE: 1 semestar

OBLIK NASTAVE: jezični laboratorij, 5 sati tjedno

CILJ: usvajanje intonacija hrvatskog jezika i hrvatskih glasova na razini govorenja i slušanja (produkciji i percepciji) što uključuje i glasovne promjene

SADRŽAJ: Studenti se upoznaju s vrstama (6) intonacijskih jedinica u hrvatskom jeziku. Određuje ju jezgra kao njezin intonacijski najviši i najrazlikovniji dio, a može biti: silazna, uzlazna, silazno-uzlazna, silazno-uzlazno-silazna ili obrnuta, uzlazna i silazna ili složena te ravna. Također, upoznaju se s glasovnim sustavom

hrvatskog jezika (prema IPA) i glasovnim promjenama (jednačenja, ispadanja suglasnika, jotacija). Pojedini se glasovi uspoređuju s glasovnim sustavom drugih jezika koji su studentima poznati.

FONETSKI MATERIJALI:

Zvučni zapisi primjereni osnovnoj razini

Radijske emisije

Televizijske emisije

Video emisije

Vizualni materijali

Barac Kostrenčić, Višnja – Kovačićek, Miljenko – Lovasić, Sonja – Vignjević, Dobrila: Audiokaseta *Učimo hrvatski 1*, Zagreb, 1999.

Predmet: Hrvatski standardni jezik – hrvatski kao strani/drugi

KOLEGIJ: **Jezične vježbe II – hrvatski kao strani/drugi**

RAZINA: SREDNJA

ECTS: 12

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni

OBLIK NASTAVE: jezične vježbe, 15 sati tjedno

UVJETI: ispit provjere znanja hrvatskoga jezika

PROVJERA ZNANJA: pismeni i usmeni ispit, referat

CILJ: omogućiti stranim studentima da steknu srednju razinu poznavanja hrvatskog jezika potrebnu za sudjelovanje u nekim sveučilišnim programima u Republici Hrvatskoj

SADRŽAJ: samostalno izražavanje, argumentiranje i raspravljanje o različitim temama, fonetika hrvatskoga standardnog jezika, ortografija, morfologija glagolskih oblika (futura II, pasiv), uporaba glagolskoga vida, sintaksa padeža, uporaba glagolskih oblika, konektori, razlikovanje razgovornoga i standardnog jezika

LITERATURA:

Obvezatna literatura:

Cesarec, M: *Učimo hrvatski: Sintaksa padeža*, Zagreb, 2003.

Barac Kostrenčić, Višnja – Kovačićek, Miljenko – Lukić, Vida: *Učimo hrvatski 3*, Čakovec, 2002.

Barac Kostrenčić, Višnja – Kovačićek, Miljenko – Lukić, Vida: *Učimo hrvatski 4*, Čakovec, 2002.

Preporučena literatura:

Barešić, Jasna: Dobro došli 2, Zagreb, 1998.

Drilo, Stjepan: Kroatisch: Lehrbuch für Fortgeschrittene, Teil II, Hessen, 2003.

Grubišić, Vinko. Elementary Croatian 2, Zagreb, 1996.

Korom, Marija: Kroatisch für die Mittelstufe, München, 1998.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, Sanda: Školska gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb, 2000.

Grubišić, Vinko: Croatian Grammar, Zagreb, 1995.

Raguž, Dragutin: Praktična hrvatska gramatika, Zagreb, 1997.

Pravopisi:

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: Praktični pravopis s vježbama i zadacima

Rječnici:

Dvojezični i ostali višejezični rječnici

Leksikoni:

Pandžić, Vlado – Sabljak, Vlasta: Hrvatska darovnica, Zagreb, 1999.

GOVORNE VJEŽBE II

RAZINA: srednja

TRAJANJE: 1 semestar

OBLIK NASTAVE: jezični laboratorij, 5 sati tjedno

CILJ: upoznati studente s hrvatskim naglasnim sustavom s osvrtom na dijalektalne naglasne sustave hrvatskog jezika.

SADRŽAJ: hrvatski naglasni sustav (opis), označavanje naglasaka, distribucija naglasaka, prelaženje naglasaka na proklitiku, hrvatsko standardno naglašavanje u odnosu na dijalekte.

FONETSKI MATERIJALI

Zvučni zapisi primjereni naprednoj razini

Radijske emisije

Televizijske emisije

Video emisije

Vizualni materijali

Težak, Stjepko – Klinžić, Zorica: Slušamo i izgovaramo hrvatski, Zagreb, 2000.

Predmet: Hrvatski standardni jezik – hrvatski kao strani/drugi

KOLEGIJ: **Jezične vježbe III – hrvatski kao strani/drugi**

RAZINA: NAPREDNA

ECTS: 10

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni

OBLIK NASTAVE: jezične vježbe, 12 sati tjedno

UVJETI: ispit provjere znanja hrvatskoga jezika

PROVJERA ZNANJA: pismeni i usmeni ispit, 2 referata

CILJ: omogućiti stranim studentima da steknu najvišu razinu poznavanja hrvatskog jezika potrebnu za sudjelovanje u svim sveučilišnim programima u Republici Hrvatskoj

SADRŽAJ: sporazumijevanje u različitim govornim situacijama i okolnostima te upoznavanje specifičnih termina pojedinih struka; fonetika hrvatskoga standardnog jezika, ortografija, morfologija glagolskih oblika (aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, kondicional II), tvorba i uporaba glagolskoga vida, složene rečenice, frazeologija, leksikologija, razlikovanje funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnog jezika

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Cesarec, Marijana – Čilaš Marica: Učimo hrvatski – čitanka, Zagreb, 2003.

Drilo, Stjepan: Kroatisch: Lehrbuch für Fortgeschrittene, Teil II, Hessen, 2003.

Korom, Marija: Kroatisch für die Mittelstufe, München, 1998.

Nemeth Jajić, Jadranka: Sati s jezikom hrvatskim, Poznań, 1997.

Preporučena literatura:

Pranjeković, Ivo: Sintaksa hrvatskoga jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Pranjeković, Ivo: Sintaksa hrvatskoga jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Samardžija, Marko: Leksikologija hrvatskoga standardnoga jezika: udžbenik za 4. razred gimnazije, Zagreb, 1997.

Samardžija, Marko: Leksikologija hrvatskoga standardnoga jezika: vježbenica za 4. razred gimnazije, Zagreb, 1997.

Silić, Josip: Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za 3. razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Silić, Josip: Fonetika i fonologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za 3. razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Silić, Josip: Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: udžbenik za drugi razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Silić, Josip: Morfologija hrvatskoga standardnog jezika: vježbenica za drugi razred gimnazije, Zagreb, 1995.

Dodatna literatura:

Gramatike:

Ham, Sanda: Školska gramatika hrvatskoga jezika, Zagreb, 2000.

Raguž, Dragutin: Praktična hrvatska gramatika, Zagreb, 1997.

Težak, Stjepko – Babić, Stjepan: Gramatika hrvatskoga standardnog jezika, Zagreb, 1992.

Pravopisi:

Anić, Vladimir – Silić, Josip, Pravopis hrvatskoga jezika, Zagreb, 2001.

Babić, Stjepan – Finka, Božidar – Moguš, Milan: Hrvatski pravopis, Zagreb, 2004.

Čubrić, M. – Barbaroša Šikić, M: Praktični pravopis s vježbama i zadacima

Rječnici:

Anić, Vladimir: Rječnik hrvatskoga jezika, Zagreb, 2000. s CD-om

Hrvatski enciklopedijski rječnik, Zagreb, 2002.

Menac, Antica – Fink, Željka – Venturin, Radimir: Hrvatski frazeološki rječnik, Zagreb, 2003.

Sabljak, Tomislav: Rječnik hrvatskog žargona, Zagreb – Ljubljana, 2001.

Šonje, Jure: Rječnik hrvatskog jezika, Zagreb, 2000.

Leksikoni:

Pandžić, Vlado – Sabljak, Vlasta: Hrvatska darovnica, Zagreb, 1999.

Rapacka, Joanna: Leksikon hrvatskih tradicija, Zagreb, 2002.

Samardžija, Marko – Selak, Ante: Leksikon hrvatskoga jezika i književnosti, Zagreb, 2001.

Leksikon hrvatskih pisaca, ur. Nemeč, Krešimir – Fališevac, Dunja – Novaković, Darko, Zagreb, 2000.

GOVORNE VJEŽBE III

RAZINA: napredna

TRAJANJE: 1 semestar

OBLIK NASTAVE: jezični laboratorij; slušanje i razumijevanje zvučnih zapisa u skupini; 5 sati tjedno

CILJ: razviti vještinu slušanja (i razumijevanja) govora koji nije standardan u svim segmentima.

SADRŽAJ: Studenti se postupno upoznaju s primjerima koartikulacije i prozodijskim inačicama na svim razinama govornih članaka.
Osvještavanje slušanja i razvijanje kvalitetnog slušanja temelji se na slušanju auditivnih i vizualno-auditivnih snimki elektroničkih medija te za tu namjenu

posebno snimljenih dijaloga u nestudijskim uvjetima s maskiranim dijelovima (šumom, izražajnom koartikulacijom, govornim pogreškama i poremećajima, fonostilističkim izvedbama, prozodijskim dvostrukostima i odstupanjima od standarda itd.). Studenti usvajaju i tehniku odstranjenja subvokalizacije u praćenju govora.

FONETSKI MATERIJALI

Zvučni zapisi primjereni naprednoj razini

Radijske emisije

Televizijske emisije

Video emisije

Vizualni materijali

CD: Klasici hrvatske književnosti – pjesništvo (naklada Bulaja)

CD: Klasici hrvatske književnosti - epika (naklada Bulaja)

CD: Klasici hrvatske književnosti – drama (naklada Bulaja)

CD: Hrvatska darovnica (Pandžić, V. – Sabljak, V., Zagreb, 2002.)

Napomena: Razlika u ECTS bodovima Jezičnih vježbi I, II, i III. proizlazi iz činjenice da osnovno usvajanje jezične kompetencije hrvatskoga kao stranog/drugog jezika od studenta zahtijeva veće opterećenje nego na srednjoj, odnosno naprednoj razini.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Fonologija hrvatskoga standardnog jezika**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Obvezatni kolegij za studentice i studente 3. semestra jednopredmetnog i dvopredmetnog studija kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: Položen ispit iz kolegija Jezične vježbe I (za studentice i studente dvopredmetnog studija) i Jezične vježbe II (za studentice i studente jednopredmetnog studija kroatistike)

Ispit: Pismeni i usmeni

Cilj: Upoznati studentice i studente s glavnim značajkama fonološkog sustava hrvatskoga standardnog jezika

Sadržaj: Glas i fonem. Stvaranje glasova. Dioba glasova. Glasovi po akustičkim svojstvima. Glasovi po tvorbenim svojstvima. Funkcije glasova. Glasovne promjene. Fonološki sustav hrvatskoga standardnog jezika. Raspodjela fonema i fonemskih skupina. Prozodijski sustav. Rečenična intonacija i naglasak.

Obvezatna literatura: D. Brozović: „Fonologija hrvatskoga književnog jezika“, u knjizi S. Babić i dr.: *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Nacrt za gramatiku*. Zagreb, 1991. (i kasnija izdanja), str. 379-452; E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika*. Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja), poglavlje „Fonetika i fonologija“, str. 39-93

Izborna literatura: V. Anić-J. Silić: *Pravopis hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, 2001.; J. Silić: *Hrvatski jezik 1* (udžbenik za gimnazije). Zagreb, 1998. (i kasnija izdanja); S. Težak-S. Babić: *Gramatika hrvatskoga jezika. Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb, 1992. (i kasnija izdanja). Poglavlje „Glasovi“, str. 41-74; M. Turk: *Fonologija hrvatskoga jezika (raspodjela fonema)*. Rijeka, 1992.; S. Vukušić: *Nacrt hrvatske naglasne norme na osnovi zapadnog dijalekta*. Pula, 1984.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: **Morfologija hrvatskoga standardnog jezika**

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Obvezatan kolegij za studentice i studente 4. semestra jednopredmetnog i dvopredmetnog studija kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: Položen ispit iz fonologije hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Pismeni

Cilj: Studentice i studente upoznati s morfološkim sustavom hrvatskoga standardnog jezika

Sadržaj: Morfem. Vrste morfema. Osnova. Oblikotvorni morfemi. Podjela riječi na vrste. Promjenjive i nepromjenjive vrste riječi. Sklonidbe. Sprezanje. Imenice. Pridjevi. Zamjenice. Brojevi. Glagoli. Prilozi. Prijedlozi. Veznici. Čestice. Uzvici.

Obvezatna literatura: E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika*. Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja), poglavlje „Morfologija“, str. 95-273; S. Pavešić-S. Težak-S. Babić: „Oblici hrvatskoga književnog jezika (morfologija)“, u knjizi S. Babić i dr.: *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Nacrt za gramatiku*. Zagreb, 1991. (i kasnija izdanja), str. 453-741.

Izborna literatura: J. Silić: *Hrvatski jezik 2* (udžbenik za gimnazije). Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja); S. Težak-S. Babić: *Gramatika hrvatskoga jezika. Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb, 1992. (i kasnija izdanja), poglavlje „Riječi“, str. 75-140

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: Sintaksa hrvatskoga standardnog jezika

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Obvezatni kolegij za studentice i studente 5. semestra jednopredmetnog i dvopredmetnog studija kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: Položen ispit iz morfologije hrvatskoga standardnog jezika

Ispit: Pismeni

Cilj: Omogućiti studenticama i studentima da upoznaju glavne zakonitosti oblikovanja sintaktičkih struktura u hrvatskome standardnom jeziku

Sadržaj: Rečenica. Gramatičko, obavijesno i sadržajno ustrojstvo rečenice. Dijelovi rečeničnog ustroja. Predikat. Subjekt. Priložna oznaka. Objekt. Povezivanje rečenica. Preoblike gramatičkog ustrojstva rečenice. Jednostavna rečenica. Složene rečenice. Nezavisno složene rečenice. Zavisno složene rečenice po mjestu uvrštavanja u glavnu. Zavisno složene rečenice po sadržaju svoga uvrštavanja. Zavisno sklapanje rečenica. Red riječi.

Obvezatna literatura: E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika*. Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja), dio „Sintaksa“, str. 391-635.; D. Raguž: *Praktična hrvatska gramatika*. Zagreb, 1997., dio „Sintaksa“, str. 325-438

Izborna literatura: V. Anić-J. Silić: *Pravopis hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, 2001.; S. Babić-B. Finka- M. Moguš: *Hrvatski pravopis*. Zagreb, 1996. (i kasnija izdanja); R. Katičić: *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika. Nacrt za gramatiku*. Zagreb, 1986. (i kasnija izdanja); I. Pranjković: *Hrvatski jezik 3 (udžbenik za gimnazije)*: Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja); I. Pranjković: *Druga hrvatska skladnja*. Zagreb, 2001.

Predmet: Hrvatski standardni jezik

Kolegij: Tvorba riječi u hrvatskom jeziku

ECTS: 5 (pet) bodova

Trajanje: 1 (jedan) semestar

Status: Izborni kolegij za studentice i studente 7. semestra dvopredmetne i 4. semestra jednopredmetne kroatistike

Oblik nastave: Predavanja i seminari

Uvjet: /

Ispit: Pismeni

Cilj: Upoznati studentice i studente sa zakonitostima tvorbe riječi u hrvatskom jeziku

Sadržaj: Tvorba riječi kao jezikoslovna disciplina. Motivirane i nemotivirane riječi. Tvorbena veza. Tvorbeni šav. Izvođenje i slaganje. Tvorbeni načini. Pravi tvorbeni načini. Pomoćni tvorbeni načini. Tvorba imenica. Tvorba glagola. Tvorba pridjeva. Tvorba priloga

Obvezatna literatura: S. Babić: *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku.* Zagreb, 1986. (i kasnija izdanja);

Izborna literatura: E. Barić i dr.: *Hrvatska gramatika.* Zagreb, 1995. (i kasnija izdanja), poglavlje „Tvorba riječi“, str. 285-389.

Predmet: Stilistika

Kolegij: Stilistika

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni kolegij u preddiplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminarara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; usmeni ispit

Sadržaj: 1. Stilistika – teorija ili praksa? 2. Povijest discipline: izvori i preteče, temeljne orijentacije i njihovi utemeljitelji. 3. Osnovni pojmovi: čitanje, dikcija, figura, fikcija, funkcionalni stil, horizont očekivanja, odklon, stil, stilem, tekst, znak. 4. Stilističko čitanje hrvatskoga pjesništva. 5. Stilističko čitanje hrvatske proze.

Literatura:

I. Obvezna

- BAGIĆ, K. – *Treba li pisati kako dobri pisci pišu*, Zagreb 2004; GUIRAUD, P. - *Stilistika*, Sarajevo 1964.

II. Dopunska:

- BAHTIN, M. - *O romanu*, Beograd 1989; FLAKER, A. - *Stilske formacije*, Zagreb 1976; GUBERINA, P. - *Zvuk i pokret u jeziku*, Zagreb 1952, 1967; KOVAČEVIĆ, M./ BADURINA, L. - *Raslojavanje jezične stvarnosti*, Rijeka, 2001; PRANJIĆ, K. - *Jezik i književno djelo*, Zagreb 1968, 1972/ Beograd 1985; SILIĆ, J. - *Od rečenice do teksta*, Zagreb 1984; VELČIĆ, M. - *Uvod u lingvistiku teksta*, Zagreb 1987; * *
* *Važno je imati stila /zbornik/*, Zagreb 2002.

Cilj: Student će usvojiti temeljne stilističke pojmove i biti osposobljen za samostalnu stilističku interpretaciju fikcionalnih i nefikcionalnih tekstova.

Predmet: Stilistika

Kolegij: **Od čitanja do interpretacije**

ECTS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij u preddiplomskom studiju

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: seminarski rad; pismeni ispit

Sadržaj: Pojam čitanja. Povijest i teorije čitanja. Teorijski koncepti čitatelja (obaviješteni, implicitni, modelni, prosječni, stvarni...). Interpretacija: pojam, povijest, teorijske sheme. Stilistička kritika. Komentatorski diskurzi i parafraza. Interpretacija biranih književnih i neknjiževnih tekstova.

Literatura:

I. Obvezna:

- Hirsch (Hirš), E. D. – *Načela tumačenja*, Beograd, 1983; MANGUEL, A. – *Povijest čitanja*, Zagreb 2001; Starobinski, J. – *Kritički odnos*, Sremski Karlovci 1990;

II. Dopunska

- AUERBACH, E. - *Mimesis*, Zagreb 2002; BAGIĆ, K. – *Treba li pisati kako dobri pisci pišu*, Zagreb 2004; BAGIĆ, K. - *Živi jezici*, Zagreb 1994; BARTHES, R. – *Užitak u tekstu/ Varijacije o pismu*, Zagreb 2004; BITI, V. – *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb 1997; PIÉGAY-GROS, N. – *Le lecteur*, Paris 2002; PRANJIC, K. – *O Krležinu stilu & koje o čem još*, Zagreb 2002; PRANJKOVIĆ, Ivo – *Jezik i beletristika*, Zagreb 2003; REM, G. - *Poetika brisanih navodnika*, Zagreb 1988; THIBAUDET, A. - *Fiziologija kritike*, Zagreb 1944.

Cilj: Polaznici kolegija će osvijestiti ulogu i smisao komentatorskoga diskurza, upoznati analitički metajezik te biti osposobljeni za samostalne interpretacije različitih tipova tekstova.

Predmet: Teorija književnosti

Kolegij: **Uvod u teoriju književnosti**

ECTS: 5

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: obvezatni, 1. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: /

Ispit: pismeni

Cilj: Upoznavanje studenata s osnovnim književnoteorijskim pojmovima.

Sadržaj: Formalizam, Nova kritika, strukturalizam, hermeneutika, poststrukturalizam, postkolonijalna kritika, psihoanalitička kritika, feministička kritika, kulturalni studiji, Novi historizam, povijest mentaliteta, teorija sistema, analiza diskurza, dekonstrukcija.

Literatura:

Obvezatna:

- Aristotel, *Pjesničko umijeće*, prev. Z. Dukat, Zagreb 1983.
- Biti, Vladimir, *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb 2000. (autor, čin, dijalog, dijegeza, diskurz, djelo, iskaz, komunikacija, mimeza, oponašanje, poetika, prikazivanje/predočavanje, radnja, retorika, tekst, znak, žanr)
- Jonathan Culler, *Teorija književnosti: kratak uvod*, Zagreb 2001.

Dodatna:

- Lubomir Doležel, *Poetike Zapada*, Sarajevo 1991.
- Terry Eagleton, *Teorija književnosti*, Zagreb 1987.
- Jørgen Dines Johansen i Svend Erik Larsen, *Uvod u semiotiku*, Zagreb 2000.
- Boris Tomaševski, *Teorija književnosti*, Zagreb 1998.

Predmet: Teorija književnosti/Čitanje književnog teksta

Kolegij: **Čitanje književnog teksta**

ECTS: 4

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: obvezatni, 3. semestar

Oblik nastave: predavanja i seminari

Uvjeti: /

Ispit: pismeni

Cilj: Uvođenje studenata u analitički pristup književnom tekstu.

Sadržaj: Osnovne kategorije analize pripovjednog teksta: zaplet, dijegetičke razine, pripovjedač, lik, autor. Osnovne kategorije analize lirskog teksta: stih, stopa, naglasak, kitica, lirski tema, kompozicija, raščlamba lirskog subjekta

Literatura:

Obvezatna:

- Biti, Vladimir, *Pojmovnik suvremene književne i kulturne teorije*, Zagreb 2000. (alegorija, apostrofa, čitanje, čitatelj, dekonstrukcija, drugi, feministička kritika, hermeneutika, historizam, interpretacija,

katahreza, kulturalni studiji, metafora, naratologija, postkolonijalna teorija, poststrukturalizam, pripovjedač, psihoanalitička kritika, recepcija, sistem, strukturalizam)

- Biti, Vladimir, ur., *Suvremena teorija pripovijedanja*, Zagreb 1992. (Barthes, Genette, Iser, Johnson)

- Biti, Vladimir, ur., *Politika i etika pripovijedanja*, Zagreb 2003. (Hutcheon, Gibson, Bhabha, Currie)

Dodatna:

- Butler, Judith, *Nevolje s rodom*, Zagreb 2001.

- Culler, Jonathan, *O dekonstrukciji*, Zagreb 1991.

- Eagleton, Terry, *Ideja kulture*, Zagreb 2002.

- Felman, Shoshana, *Skandal tijela u govoru*, Zagreb 1993.

- Schwanitz, Dietrich, *Teorija sistema i književnost*, Zagreb 2000.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Uvod u studij starije hrvatske književnosti

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni alternativni kolegij preddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara

Uvjeti: /

Provjera znanja: kraći pismeni rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Pojam "starija hrvatska književnost" (dalje SHK): donja i gornja vremenska granica. Povijest proučavanja SHK na Sveučilištu u Zagrebu. Institucije za proučavanje SHK. Pristupi SHK: filološko-tekstološki, poetološki, kulturnopovijesni, komparativni. Stilsko-periodizacijsko pojmovlje: srednji vijek, renesansa, barok, prosvjetiteljstvo, rokoko, neoklasicizam, predromantizam. Žanrovi SHK u svakom pojedinom razdoblju. Metrički oblici SHK. Perspektive proučavanja SHK (novi mediji, kulturološki pristup, SHK u srednjoškolskoj nastavi).

Literatura:

a) **Primarna:** Izbor iz srednjovjekovne proze, lirike i drame; izbor iz petrarkističke lirike; M. Marulić, *Judita*; M. Držić, *Dundo Maroje*; isti, *Tirena ili Grižula*; isti, *Hekuba*; izbor iz lirike 17. st.; I. Gundulić, *Suze sina razmetnoga* ili I. Bunić, *Mandalijena pokornica*; I. Gundulić, *Osman*; isti, *Dubravka*; J. Palmotić, *Pavlimir*; izbor iz lirike 18. st.; A. Kačić Miošić, *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* (izbor); M. A. Relković, *Satir iliti divji čovik*; A. Kanižlić, *Sveta Rožalija*; T. Brezovački, *Matijaš grabancijaš dijak* ili *Diogeneš*.

b) Sekundarna: D. Fališevac, *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb 1989. (izabrana poglavlja); Z. Kravar, *Nakon godine MDC*, Dubrovnik 1993. (izabrana poglavlja); D. Fališevac, *Kaliopin vrt: studije o hrvatskoj epici*, Split 1997. (izabrana poglavlja); J. Torbarina, *Kroatističke rasprave*, Zagreb 1997. (izabrane rasprave); *Leksikon hrvatskih pisaca*, ur. K. Nemeč, D. Fališevac, D. Novaković, Zagreb 2000. (izabrane natuknice) i dr.

Cilj: Stjecanje temeljnih znanja iz SHK: ovladavanje tekstološko-filološkim, stilsko-periodizacijskim i žanrovskim pojmovljem. Uvod u analizu različitih tipova tekstova SHK. Pismena obrada jednostavnijih književnopovijesnih problema na temelju literature.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Razdoblja, stilovi i svjetonazori u starijoj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezni alternativni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata predavanja za III. semestar

Uvjeti: /

Provjera znanja: usmeni ispit

Sadržaj: Ovaj kolegij upoznao bi studente s razdobljima starije hrvatske književnosti od srednjega vijeka preko humanizma, renesanse i baroka do klasicizma, prosvjetiteljstva, sentimentalizma i predromantizma, i to na reprezentativnim djelima u kojima se karakteristike pojedine epohe ili razdoblja najjasnije manifestiraju. Svako razdoblje opisat će se i analizirati u društvenom, povijesnom, političkom i ideološkom kontekstu. Za svako razdoblje odredit će se kakarakteristične književne vrste, tematski svjetovi najvažnijih djela, opisat će se i analizirati dominantne strukturne osobine reprezentativnih djela kao i retoričke, stilske i poetičke karakteristike kanonskih djela pojedinog razdoblja. Nadalje, predstaviti će se dominantne svjetonazorske karakteristike svakog pojedinog razdoblja kao i odnos između pojedinih razdoblja kako bi se ustanovile crte kontinuiteta ali isto tako i diskontinuiteta svake pojedine epohe i uspostavio odnos među pojedinim epohama. Za takav opis primjenjivat će se tradicionalni filološki, povijesnopoetički, književnoperiodizacijski, strukturalistički i genološki kao i moderniji kulturološki pristupi.

Cilj: Upoznavanje studenata s temeljnim književnopovijesnim, periodizacijskim, žanrovskim kao i povijesnim i svjetonazorskim odrednicama hrvatske srednjovjekovne i ranonovovjekovne književne kulture

Literatura:

- Eduard Hercigonja: Srednjovjekovna književnost. Povijest hrvatske književnosti, knj. 2, Zagreb 1975, 9-80.
- Hrvatska književnost srednjega vijeka. "PSHK", knj. 1, prir. V. Štefanić, Zagreb 1969. (predgovor knjizi i predgovori uz izabrane tekstove)
- Mihovil Kombol: Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda, Zagreb 1945., 2. izd. 1961., 57-439.
- Krešimir Georgijević: Hrvatska književnost od 16. do 18. stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj i Bosni, Zagreb 1969.
- Marin Franičević, Franjo Švelec, Rafo Bogišić: Povijest hrvatske književnosti. Knj. 3. Od renesanse do prosvjetiteljstva, Zagreb 1974.
- Darko Novaković: "Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma", u: Mirko Tomasović, - Darko Novaković: Judita Marka Marulića, Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma, Zagreb, 1994., str. 53-117.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. II. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604., Zagreb 1997.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. III. Od Gundulićeva "poroda od tmine" do Kašićeva "Razgovora ugodnog naroda slovinskoga" iz 1756., Zagreb 1999.
- Leksikon hrvatskih pisaca, ur. K. Nemeč, D. Fališevac, D. Novaković, Zagreb 2000.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Pojmovnik stare hrvatske književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezni alternativni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata predavanja (za III. semestar)

Uvjeti: bez uvjeta

Provjera znanja: usmeni ispit

Sadržaj: Na kolegiju bi se obrađivali i na tekstovima analizirali ne samo pojmovi kao što su ep, epilij, poema, drama, melodrama, eruditna komedija, farsa, tragedija, komična poema, religiozna poema itd., i ne samo pojmovi kao što su retorika, poetika, stile acuto, concetto, alegorija, dvanaesterac, osmerac, silabička versifikacija, funkcije književnog teksta nego isto tako i pojmovi koji su nužni za razumijevanje konteksta u kojem je starija hrvatska književnost nastajala i koji su je bitno odredili, dakle pojmovi kao što su: geopolitički prostor Hrvatske 14 - 19. stoljeća, Dubrovačka Republika, Mletačka Republika, banska

Hrvatska, Osmanlije, etnikum, slavenstvo, katolicizam, konfesije, granice, centar i periferija, urbano, komunalno : ruralno, odnos prema drugom i drugačijem, staleži, elita , socijalna struktura čitalačke publike itd. Isto tako na kolegiju bi se obrađivali pojmovi koji su bitno odredili razvojne tijekove i oblikovanje starije hrvatske književnosti, pojmovi kao što su: sveto : profano, visoko : nisko, elitno : pučko i slično. Na taj bi se način odredila i ocrtala bitna pitanja i problemi strukture stare hrvatske književnosti a isto tako i njezina konteksta.

Cilj: Ovaj bi kolegij upoznao studente s temeljnim pojmovima književne kulture hrvatskoga ranonovovjekovlja, ponajprije s dominantnim generičkim i versološkim pojmovima ali isto tako i s onim povijesnim i ideološkim pojmovima bez kojih je razumijevanje starije hrvatske književnosti nemoguće.

Literatura:

- Mihovil Kombol: Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda, Zagreb 1945., 2. izd. 1961., 57-439.
- Darko Novaković: "Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma", u: Mirko Tomasović, Darko Novaković: Judita Marka Marulića, Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma, Zagreb, 1994., str. 53-117.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. II. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604., Zagreb 1997.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. III. Od Gundulićeva "poroda od tmine" do Kašićeva "Razgovora ugodnog naroda slovinskoga" iz 1756., Zagreb 1999.
- Franjo Švelec: "Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII. stoljeća", u: Iz starije književnosti hrvatske, Zagreb 1998., str. 175-201.
- Rafo Bogišić: Hrvatska pastorala, Zagreb 1989.
- Dunja Fališevac: Kaliopin vrt. Studije o hrvatskoj epici, Split 1997., str. 7-16, 77-89, 91-126.
- Davor Dukić: Poetike hrvatske epike 18. stoljeća. Split 2002., str. 27-52, 67-72, 101-123.
- Zoran Kravar: Das Barock in der kroatischen Literatur, Köln - Weimar - Wien 1991.
- Pavao Pavličić: Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti, Split 1979.
- J. Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, preveo D. Blažina, Zagreb 2002.
- J. Rapacka, *Zaljubljeni u vilu*, Split 1998 (studije: «Zaljubljeni u vilu», «Marin Držić i kriza renesansne svijesti od Tirene do Plakira i Vile», «Popularne kodifikacije domaće tradicije»)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: Žanrovski sastav stare hrvatske književnosti

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezni alternativni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata predavanja

Provjera znanja: usmeni ispit

Sadržaj: Ovaj bi kolegij s pozicija genologije predstavio korpus hrvatske književnosti od srednjega vijeka do preporoda analizirajući dominantne žanrove stare hrvatske književnosti, njihove poetičke, strukturne, idejne i svjetonazorske osobine. Posebna pozornost posvetila bi se analizi srednjovjekovne proze, humanističkom epu i lirici, renesansnoj ljubavnoj lirici, renesansnom povijesnom i religioznom epu, eruditnoj komediji, pastorali i farsu, a od baroknih žanrova težište bi bilo na analizi povijesno-romantičkog epa, religiozne i komično-parodijske poeme, barokne ljubavne lirike, melodrame i libretističke drame. Od prosvjetiteljskih žanrova obradili bi se pučkoprosvieteljski spjevovi i religiozna književnost, a od klasicističkih žanrovi kao što su elegija, epigram, klasicistički ep, prigodna poezija. Metodološko polazište bila bi strukturalistička analiza reprezentativnih djela, a komparativnom metodom pokazivale bi se tematske i stilske specifičnosti pojedinih oblika te razlike u predstavjenim svjetovima, ideologijama i svjetonazorima pojedinih žanrova i vrsta.

Cilj: Ovaj bi kolegij studente naučio razumijevati književni tekst s aspekta genologije te ih omogućio uvid u kompetencije žanrovskih konvencija u oblikovanju tematskih svjetova i svjetonazora pojedinog djela. Isto tako omogućio bi im uvid u žanrovske sastave pojedinih razdoblja stare hrvatske književnosti u odnosu na neke vodeće zapadnoeuropske književne kulture.

Literatura:

- Mirko Tomasović: Marko Marulić Marul, Zagreb 1999., str. 1-31, 61-87, 141-165, 181-214.
- Franjo Švelec: "Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII. stoljeća", u: Iz starije književnosti hrvatske, Zagreb 1998., str. 175-201.
- Zoran Kravar: Das Barock in der kroatischen Literatur, Köln - Weimar - Wien 1991.
- Pavao Pavličić: Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti, Split 1979.
- Rafo Bogišić: Hrvatska pastorala
- Dunja Fališevac: Kaliopin vrt. Studije o hrvatskoj epici, Split 1997., str. 7-16, 77-89, 91-126.
- Davor Dukić: Poetike hrvatske epike 18. stoljeća. Split 2002., str. 27-52, 67-72, 101-123.

Naziv predmeta: **Hrvatski jezik i književnost** (Katedra za općeslavneski jezik i Katedra za stariju hrvatsku književnost)

Kolegij: **Hrvatski jezik i književnost u srednjem vijeku**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obavezni, preddiplomski

Oblik nastave: predavanja i seminari, terenska nastava

Provjera znanja: pismeno, usmeno (analiza i komentar predloženog teksta)

Uvjeti: položen ispit iz *Staroslavenskoga jezika*

Sadržaj: prvi pisani spomenici na hrvatskim idiomima – jezične i grafijske osobine; prožimanje s latinskom pismovnom kulturom; najstariji epigrafi, tropismenost i trojezičnost hrvatske srednjovjekovne kulture; glagoljaštvo i glagolizam; funkcionalno raslojavanje jezika: hrvatskostaroslavenski, hrvatskostaroslavenski, kultivirani «narodni» jezik (čakavski); formiranje ustavne hrvatske glagoljice; jezik i pismo najstarijih latiničkih spomenika pisanih hrvatskim idiomima; prvi štokavski tekstovi; ćirilica pismenost u Bosni, Hercegovini, Dalmaciji i Dubrovniku; hrvatske inkunabule u kontekstu ranog evropskog tiskarstva (...); kasniji odjeci srednjovjekovne epohe u hrvatskoj kulturi. Isto tako, ovaj kolegij predstavio bi reprezentativna djela književne kulture hrvatskoga srednjovjekovlja (stihovi, dijaloške pjesme, crkvena prikazanja, apokrifi, vizije, čudesa, legende, svjetovna proza, poučna proza) te usporedio žanrovski sastav hrvatskoga srednjovjekovlja sa srednjovjekovnim književnim kulturama mediteranskih zemalja. Osim temeljite jezičnofilološke analize teksta, na kolegiju bi se na temelju jezičnih, poetoloških, idejnih i svjetonazorskih karakteristika pojedinih djela nastojao rekonstruirati mentalitet srednjovjekovnog čovjeka kako se on oblikovao u analiziranim tekstovima. Relativna ograničenost tematike i interesa hrvatskih srednjovjekovnih djela bila bi predložak za analizu književne kulture hrvatskoga srednjovjekovlja s europskom srednjovjekovnom književnom kulturom, posebice onom u mediteranskom kulturnom krugu.

Predviđa se terenska nastava u trajanju od 5 dana po Vinodolu, Krku, Cresu i Istri, s obilaskom lokaliteta gdje se i danas čuvaju neki spomenici pismenosti, originali ili replike, (epigrafi, knjige u samostanskim bibliotekama ili župnim uredima; grafiti u crkvama), ili pak onih koji su izravno vezani za povijesne okolnosti u kojima se stvarala hrvatska srednjovjekovna pisana riječ.

Cilj: Svrha je ovoga kolegija studente upoznati sa složenošću početka razvoja nacionalne pismenosti ostvarene latinskim i hrvatskim idiomima na trima pismima, u rasponu višestrukih (kulturoloških, književnosnih...) utjecaja s Istoka i sa Zapada, na prostoru koji je tada geografski, crkvenopolitički i državopolitički iznimno razjedinjen.. Očekuje se da studenti svladaju čitanje ustavne glagoljice, te da se osposobe, uz oslonac na znanje staroslavenskog jezika, za primjerenu filološku analizu predloženoga teksta, kako bi, između ostaloga, stečena znanja mogli primjenjivati i na tekstove mlađih razdoblja. Kolegij bi uputio studente u dubinsko čitanje hrvatskih srednjovjekovnih tekstova, omogućio im razumijevanje specifičnosti književnog srednjovjekovlja i otkrio im svjetonazorske i mentalitetske karakteristike srednjovjekovnih djela.

Literatura:**Obvezatna:**

- *Rano doba hrvatske kulture, Hrvatska i Europa I*, Zagreb 1997: Fučić, Branko: «Hrvatski glagoljski i ćirilčki natpisi», 259-282; Katičić, Radoslav: «Jezik i pismenost», 339-367; Hercigonja, Eduard: «Glagoljaštvo i glagolizam», 369-398
- *Srednji vijek i renesansa, Hrvatska i Europa II*, Zagreb 2000: Hercigonja, Eduard: «Glagoljaštvo u razvijenom srednjovjekovlju», 169-225; Damjanović, Stjepan: «Hrvatski glagoljaši i početci hrvatskoga književnog jezika», 269-279.; Nazor, Anica: «Prožimanje glagoljice i ćirilice na hrvatskom prostoru», 289-297; Malić, Dragica: «Latinički tekstovi hrvatskoga srednjovjekovlja na narodnom jeziku», 299-319; Moguš, Milan: «Hrvatski rani tisak», 483-493.
- Hercigonja, Eduard: *Srednjovjekovna književnost, Povijest hrvatske književnosti 2*, Zagreb 1975
- Fališevac, Dunja: *Hrvatska srednjovjekovna proza*, Zagreb 1980
- *Hrvatska književnost srednjega vijeka. "PSHK"*, knj. 1, prir. V. Štefanić, Zagreb 1969. (predgovor knjizi i predgovori uz izabrane tekstove)
- I. Petrović, *Marijini mirakuli u hrvatskim glagoljskim zbirkama I njihovi evropski izvori*, Zagreb 1977.
- D.Malić, *Jezik najstarije hrvatske pjesmarice*, Zagreb 1972.
- N. Kolumbić, *Po običaju začinjavac. Rasprave o hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti*, Split 1994.

Dodatna literatura:

- Hamm, Josip: *Hrvatski tip crkvenoslavenskog jezika*, u: *Slovo 13*, 43-67
- Bošnjak, Mladen: *Slavenska inkunabulistika*, Zagreb 1970
- Damjanović, Stjepan: *Tragom jezika hrvatskih glagoljaša*, Zagreb 1984;
- Petrović, Ivanka: «Prvi susreti Hrvata s ćirilometodskim izvorima srednjovjekovne kulture», u: *Slovo 38*, Zagreb 1988, str. 5-52
- Tandarić, Josip Leonard: *Hrvatskoglagoljska liturgijska književnost*, Zagreb 1993
- Hercigonja, Eduard: *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, Zagreb 1994
- Žagar, Mateo: *Kako je tkan tekst Bašćanske ploče*, Zagreb 1997
- Katičić, Radoslav: *Litterarum studia*, Zagreb 1998
- Fučić, Branko: «Hrvatski glagoljski natpisi», u: *Srednji vijek i renesansa, Hrvatska i Europa II*, Zagreb 2000

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Starija hrvatska književnost u europskom kontekstu**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: bez uvjeta

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj: Ovaj kolegij predstavio bi hrvatsku književnost od srednjega vijeka do preporoda u europskom kontekstu, i to tradicionalnijim književnokomparativnim metodama ali isto bi tako bio zastupljen i moderni kulturološki pristup. Na reprezentativnim i kanonskim djelima svakog pojedinog razdoblja predočile bi se dominantne strukturne, žanrovske, idejne i svjetonazorske osobine izabranih hrvatskih djela, te bi se kronološki – od srednjega vijeka preko humanizma i renesanse pa do baroka, klasicizma i prosvjetiteljstva – uspostavile podurarnosti, analogije kao i razlike i odstupanja između hrvatske i zapadnoeuropske, ponajprije talijanske književnosti, a u razdoblju klasicizma i prosvjetiteljstva i austrijske i mađarske. Pritom hrvatska književnost ne bi bila analizirana kao cjelina nego bi se promatrale osobine i osobitosti svake pojedine regije i njezin specifičan odnos prema zapadnoeuropskim književnostima. Težište analize bile bi ove dionice i ovi segmenti hrvatske književne kulture: izvori hrvatske srednjovjekovne književnosti; hrvatski humanizam u europskom kontekstu; hrvatski i talijanski petrarkizam; žanrovski sastav hrvatske i talijanske renesansne književnosti, varijante hrvatskoga književnog baroka i talijanski barok; modusi i varijante hrvatskoga prosvjetiteljstva prema europskom; dosezi i granice hrvatskoga klasicizma. Reprezentativni opusi koji bi se analizirali u europskom kontekstu bili bi: srednjovjekovna književnosti; hrvatski humanistički pisci; književno djelo Marka Marulića, hrvatski petrarkisti, Marin Držić, eruditna komedija, pastorala, povijesni i alegorijski ep, renesansne tragedije, Petar Zoranić, Petar Hektorović, Ivan Gundulić, Dživo Bunić, M. A. Relković, A. Kanižlić, M. P. Katančić.

Cilj: Ovaj kolegij trebao bi studente upoznati s temeljnim književnopovijesnim, periodizacijskim i stilskim odrednicama europske srednjovjekovne i ranonovovjekovne književnosti u odnosu na iste te odrednice u hrvatskoj književnoj kulturi.

Literatura:

- Eduard Hercigonja: Srednjovjekovna književnost. Povijest hrvatske književnosti, knj. 2, Zagreb 1975, 9-80.
- Darko Novaković: "Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma", u: Mirko Tomasović, Darko Novaković: Judita Marka Marulića, Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma, Zagreb, 1994., str. 53-117.

- Ivan Slamnig: "Hrvatska književnost prije preporoda kao organski dio evropskog književnog kretanja", u: Hrvatska književnost prema evropskim književnostima, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1970., str. 19-49.
- Mirko Tomasović: "Hrvatska renesansna književnost u evropskom kontekstu", u: Hrvatska književnost u evropskom kontekstu, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978., str. 167-192.
- Franjo Švelec, Komički teatar Marina Držića, Zagreb 1968.
- Petrarca i petrarkizam u slavenskim zemljama, priredio F. Čale, Zagreb – Dubrovnik 1978.
- Josip Torbarina: Kroatističke rasprave, Zagreb 1997., 13-31, 85-116, 157-182, 329-488.
- Frano Čale, Petrarca i petrarkizam, Zagreb 1971.
- Frano Čale, Marin Držić, Zagreb 1971.
- Mirko Tomasović, Komparatistički zapisi, Zagreb 1976.
- Tomislav Bogdan: Lica ljubavi. Status lirskog subjekta u kanconijeru Džore Držića, Zagreb 2003.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Poetički zapisi u staroj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara

Provjera znanja: pismeni ispit; seminarski rad

Sadržaj: Hrvatska književnost ranog novovjekovlja (od renesanse do kraja 18. stoljeća) ne raspolaže većim brojem estetičkih i poetičkih spisa koji bi u cijelosti bili posvećeni određenim poetološkim problemima stvaranja, oblikovanja i funkcija književnog djela. Međutim, to ne znači da se svijest o poetičkom ustrojstvu, o estetičkim dosezima, o namjeni i funkciji nekog teksta u korpusu djela starije hrvatske književnosti nije profilirala: prisutna je ona u raznim predgovorima, posvetama ponekog djela nekom ugledniku, u samim književnim tekstovima. Na kolegiju Poetički zapisi u starijoj hrvatskoj književnosti obradili bi se tekstovi u kojima se bilježi svijest o tematici, sadržaju, žanrovskom ustrojstvu nekog djela, tekstovi koji govore o književnim postupcima i retoričkom oblikovanju nekog teksta, o estetičkim i poetičkim stavovima samih autora, autorskoj svijesti i samosvijesti, kao i o čitateljskoj publici kojoj su ta djela bila namijenjena. Obradili bi se, primjerice ovi tekstovi: predgovor Marulićevoj *Juditi* i pogovor *Davidijadi*, Vetranovićeve pjesama o pjesnicima, posveta Zoranićevih *Planina*, Ranjininih *Pisni razlicih*, Hektorovićeve poslanice Mikši Pelegrinoviću, Lucićevi iskazi o prijevodu Ovidijevih *Heroida*, Držićevi predgovori pojedinim pastoralma i komedijama, Gundulićev predgovor *Pjesnima pokornim kralja Davida*, Đurđevićev predgovora *Uzdasima*

Mandalijene pokornice, polemike oko Relkovićeve *Satira*, Kačićev predgovor *Razgovoru ugodnomu* i Katančićev spis o ilirskoj poeziji. Posebice bi se obrađivali ovi problemi: alegorija (Marulić, Zoranić), odnos književnosti i zbilje (Hektorović), sloboda stvaralaštva, problem odnosa etičkog i estetičkog u književnom djelu (Marulić, Zoranić, Lucić), istinito i lažno u književnom djelu (Marulić, Hektorović), pjesnička iluzija (M. Držić), odnos prema tradiciji (M. Marulić, P. Zoranić, D. Ranjina) itd.

Cilj: Ovaj bi kolegij upoznao studente s razumijevanjem tekstova stare hrvatske književnosti s aspekta povijesne poetike te ih uputio u mijene poetičkih paradigmi i svijesti o estetskom u pojedinim razdobljima ranog novovjekovlja.

Literatura

- Mihovil Kombol: Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda, Zagreb 1945., 2. izd. 1961., 57-439.
- Darko Novaković: "Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma", u: Mirko Tomasović, Darko Novaković: Judita Marka Marulića, Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma, Zagreb, 1994., str. 53-117.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. II. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604., Zagreb 1997.
- Slobodan Prosperov Novak: Povijest hrvatske književnosti, knj. III. Od Gundulićeva "poroda od tmine" do Kašićeva "Razgovora ugodnog naroda slovinskoga" iz 1756., Zagreb 1999.
- Rafo Bogišić: Književne rasprave i eseji, Split 1979.
- Rafo Bogišić: Zrcalo duhovno, Zagreb 1997.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Žanrovi hrvatske književnosti 16. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij peddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: položen jedan obvezatni kolegij iz SHK

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Renesansni žanrovski sustav u odnosu prema srednjovjekovnom i antičkom. Formalne, sadržajne i idejne odrednice žanra. Žanr i društvena funkcija. Žanrovi u hrvatskom pjesništvu 16. stoljeća: petrarkistička, religiozna i političko-satirička lirika, pjesničke poslanice. Epski žanrovi: biblijska i

povijesna epika. Dramski žanrovi: religiozna drama, pastirska igra, eruditna komedija, farsa, tragedija. Prozne vrste: pastirski roman, historiografija i putopisi, religiozna proza.

Literatura:

a) Primarna: Izbor iz petrarkističke i religiozne lirike te pjesničkih poslanica 16. st.; izbor iz političkog pjesništva M. Marulića i M. Vetranovića; M. Marulić, *Judita*; isti, *Suzana*; P. Hektorović, *Ribanje i ribarsko prigovaranje*; B. Krnarutić, *Vazetje Sigeta grada*; A. Sasin, *Razboji od Turaka*; H. Lucić, *Robinja*; M. Vetranović, *Suzana čista*; isti, *Posvetilište Abramovo*; N. Nalješković, *Komedija V.*; isti, *Komedija VI.*; isti, *Komedija VII.*; M. Držić, *Tirena*; isti, *Venera i Adon*; isti, *Dundo Maroje*; isti, *Tripče de Utolče*; P. Zoranić, *Planine*; L. Crijević Tuberon, *Commentarii de temporibus suis* (izabrani dijelovi); V. Pribojević, *De origine succesibusque Slavorum*; B. Đurđević, izbor iz putopisne literature; A. Vrančić, *Iter Buda Hadrianopolim*; A. Vramec, *Kronika*.

b) Sekundarna: M. Franičević, *Povijest hrvatske renesansne književnosti*, Zagreb 1983. (izabrani dijelovi); S. P. Novak, *Povijest hrvatske književnosti*, knj. II. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604., Zagreb 1997. (izabrani dijelovi); J. Torbarina, *Kroatističke rasprave*, Zagreb 1997. (izabrani dijelovi); Z. Kravar, "Najstarija hrvatska ljubavna lirika", *Dubrovnik*, 6 (1995.), br. 4, str. 171-180; D. Fališevac, "Mjesto epike u hrvatskoj renesansnoj književnosti u Dubrovniku", u: *Kaliopin vrt. Studije o hrvatskoj epici*, Split 1997., str. 77-89. i dr.

Cilj: Temeljito upoznavanje s kanonskim djelima hrvatske književnosti 16. stoljeća. Razvijanje formalnog, poetološkog pristupa u analizi književnih djela. Pismena obrada književnopovijesnih problema srednje složenosti, uz upotrebu literature i samostalnu analizu književnog teksta.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Hrvatska književnost 18. stoljeća

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij peddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: položen jedan obvezatni kolegij iz SHK

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Osnovne značajke hrvatske društvene i političke povijesti 18. stoljeća. Regionalizam hrvatske osamnaestostoljetne književnosti. Stilske odlike: kasni barok, hrvatska varijanta književnog prosvjetiteljstva, književni rokoko, neoklasicizam, predromantizam. Lirski, epski i dramski žanrovi.

Utjecaj književnog folklor. Obnova književnosti na latinskom. Problem jezične standardizacije u hrvatskoj književnosti 18. st. Društvene funkcije hrvatske osamnaestostoljetne književnosti.

Literatura:

a) Primarna: Izbor iz djela I. Đurđevića, Đ. Ferića, M. Bruerovića, J. Kavanjina, F. Grabovca, A. Kačića Miošića, M. A. Relkovića, A. Kanižlića, A. Ivanošića, J. Krmpotića, M. P. Katančića, T. Brezovačkog.

b) Sekundarna: T. Matić, *Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije preporoda*, Zagreb 1945.; K. Georgijević, *Hrvatska književnost od 16. do 18. stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj i Bosni*, Zagreb 1969. (izabrani dijelovi); D. Dukić, *Poetike hrvatske epike 18. stoljeća*, Split 2002. (izabrani dijelovi); D. Fališevac, *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb 1989. (izabrani dijelovi) i dr.

Cilj: Temeljito upoznavanje s kanonskim djelima hrvatske književnosti 18. stoljeća. Razvijanje sintetskog, kulturnopovijesnog pristupa književnosti: povezivanje činjenica iz književne, političke, društvene i jezične povijesti. Pismena obrada književnopovijesnih problema srednje složenosti, uz upotrebu literature i samostalnu analizu književnog teksta.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Hrvatska epika ranoga novovjekovlja**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij peddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: položen jedan obvezatni kolegij iz SHK

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Pojam epskog pjesništva u normativnim poetikama (Aristotel, T. Tasso), Hegelovoj estetici i književnim teorijama (E. Staiger, M. Bahtin). Naratološka analiza epskog teksta (pripovjedač, lik, vrijeme, prostor). Epski žanrovi u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja: biblijsko-vergilijanska epika, povijesna epika u renesansi, alegorijsko-mitološka epika, barokni povijesni ep i religiozna poema, povijesna epika 18. stoljeća. Epika i drugi žanrovi. Društvena funkcije epike u hrvatskoj ranonovovjekovnoj književnosti.

Literatura:

a) Primarna: M. Marulić, *Judita*; isti, *Suzana*; B. Krnarutić, *Vazetje Sigeta grada*; A. Sasin, *Razboji od Turaka*; M. Vetranović, *Piligrin*; J. Baraković, *Vila Slovinka*; I. Gundulić, *Osman*; J. Palmotić Dionorić, *Dubrovnik ponovljen*; P. Zrinski, *Opsada sigecka*; P. Kanavelić, *Sveti Ivan biskup trogirski i kralj Koloman*; J. Palmotić, *Kristijada*; I. Gundulić, *Suze sina razmetnoga*; I. Bunić, *Mandalijena pokornica*; I.

Đurđević, *Suze Mandalijene pokornice*; P. Ritter Vitezović, *Odiljenje sigetsko*; A. Kačić Miošić, *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*; J. Krmpotić, *Katarine II. i Jose II. put u Krim*.

b) Sekundarna: Izbor iz normativno-peotološke, estetičke i književnoteorijske literature o epici (Aristotel, T. Tasso, G. W. F. Hegel, G. Lukacs, E. Staiger, M. Bahtin); D. Fališevac, *Kaliopin vrt*, Split 1997. (izabrani dijelovi); D. Fališevac, *Kaliopin vrt II*, Split 2003. (izabrani dijelovi), D. Dukić, *Poetike hrvatske epike 18. stoljeća*, Split 2002. (izabrani dijelovi) i dr.

Cilj: Temeljito upoznavanje s epskim djelima hrvatske ranonovovjekovne književnosti. Razvijanje poetološkog i kulturološkog pristupa u analizi književnih djela. Pismena obrada književnopovijesnih problema srednje složenosti, uz upotrebu literature i samostalnu analizu književnog teksta.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Književnopovijesni opis starih tekstova i pisaca**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij preddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat mentorskih konzultacija

Uvjeti: položen jedan obvezatni i jedan izborni kolegij iz SHK

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Sadržaj: Književnopovijesni žanrovi: rasprava, pregledni rad, leksikonska natuknica, monografija, sinteza nacionalne književnosti. SHK u književnoj historiografiji: početci u 18. st., pozitivizam u 19. stoljeću, ideja povijesti nacionalne književnosti u prvoj polovici 20. stoljeća (M. Medini, B. Vodnik, M. Kombol, S. Ježić), suvremena hrvatska književna historiografija. Suvremeni trendovi u književnoj historiografiji. Novi mediji i povijest SHK.

Literatura:

a) Primarna: Ovisno o temi seminarskog rada i seminarskih zadaća.

b) Sekundarna: Izbor iz literature o teoriji književne povijesti (F. Vodička, V. Biti i dr.). Izbor iz hrvatske književne historiografije (V. Jagić, M. Medini, B. Vodnik, T. Matić, M. Kombol, S. Ježić, M. Franičević, D. Jelčić, S. P. Novak, hrvatski književni leksikoni i dr.).

Cilj: Razvijanje analitičko-kritičkog pristupa književnoj historiografiji. Pismena obrada jednostavnijih i složenijih književnopovijesnih problema pretežito na temelju samostalne analize književnih i književnopovijesnih tekstova.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Hrvatska renesansna satirička književnost**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Uvod: leksikonski opisi satire. Interpretacija odabranih renesansnih tekstova u kojima se satiričko pojavljuje kao presudna kvaliteta. Poetološki opis. Tipologizacija prema predmetu satire. Preispitivanje odnosa satire i izvanknjiževne zbilje: uloga satiričara kao moralista, referencijalnost satiričkih tekstova i sl. Određivanje uloge i mjesta satiričke književnosti u književnom i kulturnom kontekstu. Autori: Š. Menčetić, M. Vetranović, M. Držić, M. Kaboga, D. Ranjina, D. Zlatarić, V. Valović, S. Bobaljević, P. Primović i H. Mažibradić.

Cilj: Usvajanje znanja o jednome segmentu hrvatske renesansne književnosti; stjecanje sposobnosti primjenjivanja sekundarne, znanstvene literature u interpretaciji književnoga djela; poticanje na analitičko-kritičko razmišljanje. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Fališevac, D., *Dubrovnik – otvoreni i zatvoreni grad*, Treći program Hrvatskog radija, 2002/61-62.
- Highet, G., *The Anatomy of Satire*, Princeton, 1962.
- Rešetar, M., *Šaljiva pjesma i satira u našoj starijoj literaturi*, Srpski književni glasnik 19/1926.
- Stojković, M., *Mavro Vetranović, savremeni satirički pjesnik*, Nastavni vjesnik, knj. XXV, sv. 3 i sv. 4.
- Švelec, F., *Satiričko u djelu Mavra Vetranovića*, u: *Iz naše književne prošlosti*, Split 1990.
- *Theorizing Satire. Essays in Literary Criticism*, ed. by B. A. Connery and K. Combe, New York, s.a.
- Tomasović, M., *Hrvatska renesansna književnost u evropskom kontekstu*, u: *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Biblijska epika**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Uvod: upoznavanje s pojmovima epsko, ep i epilij. Problematiziranje sintagme *biblijska epika*. Odnos prototeksta i obrade. Različiti oblici transpozicije: od verzificiranog prijevoda preko parafraze do samostalnog djela. Kategorije pripovjedača, lika, vremena, prostora i kompozicije u biblijskoj epici hrvatskoga ranonovovjekovlja. Estetička i utilitarna komponenta u biblijskoj epici. Mjesto i funkcija pojedinog biblijskog epa/epilija u književnom i kulturnom kontekstu, stupanj uklapanja u dominantne stilske matrice i njegova funkcija. Proces «spuštanja» spjevova s biblijskom tematikom: od ekskluzivnoga mjesta u 16. st. do prilagođavanja široj publici u 18. st. Odabrana djela za interpretaciju: J. Bunić, *De vita et gestis Christi* (dijelovi koji su prevedeni na hrvatski), M. Marulić, *Judita*, *Suzana*, *Davidijada*; P. Primović, *Pjesan od upućenja riječi vječne*, J. Palmotić, *Kristijada*, N. Bunić, *Glavosječenje Ivana Krstitelja*, A. Vitaljić, *Ostan Božje ljubavi*, L. Bogašinović, *Posluš Abrama patrijarke*.

Cilj: Usvajanje znanja o epu i epskome na primjeru biblijskoga epa/epilija kao važnoga žanra starije hrvatske književnosti. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz literature:

- Bojović, Z., *Humanistički religiozni ep ('Davidias' Marka Marulića i 'De vita et gestis Christi' Jakova Bunića)*, Knjževna kritika 1987/4.
- Fališevac, D., *Kaliopin vrt*, Split 1997. (studije *Žanrovi hrvatske narativne književnosti u stihu (Nacrt za povijest hrvatske epike u stihu)*, *Hrvatska epika u doba baroka*, Paskoje Primović «*Pjesan od upućenja riječi vječne i od poroda djevičkoga*»)
- Marković, Z., *Pjesnikinje starog Dubrovnika od sredine XVI do svršetka XVIII stoljeća u kulturnoj sredini svoga vremena. Dio drugi: Lukrecija Bošković (Bogascini) Budmani*, Zagreb 1970.
- Novaković, D., *Marulićeva 'Davidijada' kao priča*, Latina et Graeca 1986/28.
- Roberts, Michael, *Christian Reception of the Paraphrase: the Biblical Epic*, kopija članka u knjižnici Odsjeka za komparativnu književnost FF-a
- Tatarin, M., *Feniks. Život i djelo Nikolice Bunića*, Zagreb 1994.
- Thraede, K., *Epos*, u: *Reallexikon für Antike und Christentum*, Bd. V, Stuttgart 1962.
- Zlatar, Andrea, *Marulićeva Davidijada*, Zagreb 1991.
- Zlatar, Andrea, *Transformacija biblijskog predloška u Marulićevoj Juditi*, u: *Colloquia Maruliana XI*, Split 2002.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tipovi baroka u hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Opis različitih uporaba pojma *barok*. Koncentriranje na određenje baroka kao stila. Utvrđivanje baroknih stilskih crta u djelima dubrovačko-dalmatinskih pjesnika Ivana Gundulića, Ivana Bunića Vučića, Junija Palmotića, Ignjata Đurđevića i Petra Kanavelića, u Frankopanovoj lirici, u izabranim stihovima i proznim odlomcima kajkavske književnosti i, u slavonskoj dionici, u lirici Antuna Kanižlića. Mjesta sličnosti i razlike u recepciji baroknog stila s obzirom na regionalni književnopovijesni i kulturni kontekst.

Cilj: Usvajanje znanja o koncepciji hrvatskoga književnog baroka kao stila. Uočavanje razlika u formiranju književne kulture u pojedinim hrvatskim regijama. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Fališevac, D., *Ivan Bunić Vučić*, Zagreb 1987.

- Kravar, Z., *Nakon godine MDC*, Dubrovnik 1993 (studije *Književnost 17. stoljeća i pojam «barok»*, *Varijante hrvatskoga književnog baroka*, *Barok u slavonskoj književnosti*, *Barok kao potonulo kulturno dobro*)

- Kravar, Z., *Stil hrvatske barokne književnosti*, u: *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.

- Lachmann-Schmohl, R., *Ignjat Đorđić. Eine stilistische Untersuchung zum slawischen Barock*, Köln – Graz 1964.

- Novalić, Đ., *O dvojstvu hrvatskoga književnog baroka*, Forum 1986/4.

- Pavličić, P., *Žanrovi hrvatske barokne književnosti*, u: *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Smrt u starijoj hrvatskoj lirici**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Lirski žanrovi u kojima se pojavljuje tema smrti: ukopna pjesma, nadgrobica, epitaf, refleksivna pjesma; petrarkistička lirika. Srednjovjekovna lirika: smrt kao opća stvar i prijetnja; aspekt tjelesnoga. Intermedijalnost: upućivanje na likovnu umjetnost. Kontinuitet i diskontinuitet na motivsko-tematskoj i stilskoj razini te s obzirom na poziciju recipijenta u slijedu srednji vijek – renesansa – barok. Renesansa: kontinuitet srednjovjekovnog poimanja smrti (npr. u Vetranovića) usporedno sa sekulariziranim poimanjem smrti, s naglaskom na pojedinačnoj, konkretnoj smrti i estetizacijom u opijevanju teme smrti (npr. nadgrobice). Barok: daljnja estetizacija i artifičijelnost istodobno s opominjanjem na prolaznost. Vjersko-poučni ton kao važna komponenta barokne lirike na temu smrti.

Cilj: Stjecanje znanja o jednome segmentu starije hrvatske duhovne lirike. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Aries, Ph., *Eseji o istoriji smrti na Zapadu od srednjega veka do naših dana*, prev. Z. Banjac, Beograd 1989.

- Fališevac, D., *Duhovna lirika Ivana Gundulića i Dživa Bunića Vučića*, u: *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb 1989.

- Novak, S. P., *Funeralna bratovštinska poezija*, u: *Povijest hrvatske književnosti. Od početka do Krbavske bitke 1493.*, Zagreb 1996.

- Novak, S. P., *Povijest hrvatske književnosti. Od humanističkih početaka do Kašićeve ilirske gramatike 1604.*, Zagreb 1997.

- Huizinga, J., *Jesen srednjeg vijeka*, poglavlje *Slika smrti*, Zagreb 1991.

- Švelec, F., *Mavro Vetranović*, Radovi Instituta JAZU u Zadru, sv. 6-7, 1960.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnosti

Kolegij: **Sveto i profano u starijoj hrvatskoj književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Polazište: sveto i profano kao dva načina postojanja-u-Svijetu, dva egzistencijalna stanja koja je čovjek oblikovao tijekom svoje povijesti (Eliade). Prisutnost svetoga u pojedinim razdobljima starije hrvatske književnosti. Dominacija sakralnoga u srednjem vijeku. Proces desakralizacije i sekularizacije renesansne književnosti: supostojanje svetoga i profanoga (na razini jednoga djela: npr. Marulićeva *Judita*, na razini opusa i razdoblja: Marulić, Vetranović, Nalješković...) Barok: povratak svetome, ali u za to specijaliziranim žanrovima (npr. barokni plačevi, duhovna lirika, biblijski ep). Književnost 18. stoljeća: profano potiskuje sveto u niže sfere književne kulture. Pitanje utjecaja vladajućega tipa religioznosti na književnost i mogućnosti da književnost utječe na tip religioznosti određene zajednice.

Cilj: Usvajanje znanja o različitim manifestacijama i odnosima svetoga i profanoga u starijoj hrvatskoj književnosti. Uočavanje međusobne ovisnosti spoznajno-svjetonazorskih sustava i književnosti. Razvijanje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Burckhardt, J., *Moral i religija*, u knjizi *Kultura renesanse u Italiji*, prev. M. Prelog, Zagreb 1997.
- Eliade, M., *Sveto i profano*, prev. B. Petrač, Zagreb 2002.
- Fališevac, D., *Duhovna lirika Ivana Gundulića i Dživa Bunića Vučića*, u: *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb 1989.
- Fališevac, D., *Filip Grabovac u kontekstu protureformacije i katoličke obnove*, u: *Zbornik radova sa skupa Fra Filip Grabovac u kontekstu hrvatske kulture*, Vrlika-Sinj 1998.
- Kombol. M., *Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda*, 1. izd. Zagreb 1945., 2. izd. Zagreb 1961.
- Lučin, B., *Moć riječi ili klasik za treće tisućljeće*, u knjizi: Marko Marulić, *Duhom do zvijezda*, Zagreb 2001.
- Pavešković, A. *Religijske komponente Vetranovićeve dramografije*, u: *Religijske teme u književnosti. Zbornik radova međunarodnog simpozija održanog u Zagrebu 9. prosinca 2000.*, ur. I. Šestak, Zagreb 2001.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Žanrovski sustav Marulićeva opusa

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnog kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni

Sadržaj: Informativan uvod u opus Marka Marulića. Upoznavanje s elementima srednjovjekovne književne kulture, renesanse i humanizma u njegovim djelima. Pregled po žanrovima. Važnija djela, značajna za proučavanje iz genološke vizure: *Judita* kao primjer biblijsko-vergilijanskog epa na hrvatskom jeziku; *Davidijada* kao biblijsko-vergilijanski humanistički ep; izbor iz latinske religiozno-poučne proze: *De institutione bene vivendi* i *Quinquaginta parabolae*; izbor iz *Glasgowskih stihova*; izbor iz hrvatske lirike; *Molitva suprotiva Turkom* i *Tuženje grada Hjerzolima*; šaljivo-poučna poezija.

Cilj: Uže, stjecanje znanja o Marulićevu opusu i, šire, o nekima od srednjovjekovnih vrsta te o reprezentativnim humanističkim i renesansnim žanrovima. Usvajanje vještine interpretacije teksta. Razvijanje sposobnosti kritičkoga mišljenja na temelju sučeljavanja primarne i sekundarne literature. Stvaranje sposobnosti izražavanja znanstvenim stilom kroz pisanje seminarskog rada.

Izbor iz sekundarne literature:

- Fališevac, D., *Vrstovni sastav Marulićeve hrvatske lirike*, u: *Colloquia Maruliana X*, Split 2001.
- Lučin, B., *Moć riječi ili klasik za treće tisućljeće*, u knjizi: Marko Marulić, *Duhom do zvijezda*, Zagreb 2001.
- Slamnig, I., *Marko Marulić, kozmopolit i patriot*, u: *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb 1978.
- Tomasović, M., *Marko Marulić Marul*, Zagreb – Split 1999.
- Zlatar, A., *Marulićeva Davidijada*, Zagreb 1991.
- Zbornici *Colloquia Maruliana I-XIII*, Split 1990-2004.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Počeci autorske književnosti na hrvatskom jeziku**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, preddiplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Početke autorske književnosti na hrvatskom jeziku obično povezujemo s trima autorima i dvama književnim središtima. Riječ je o opusima Šišmunda Menčetića (1457–1527) i Džore Držića (1461–1501) u Dubrovniku te Marka Marulića (1450–1524) u Splitu. Da bi slika bila potpuna, treba im pridodati jedinu

sačuvanu hrvatsku pjesmu Zadrana Jerolima Vidulića (prva polovica XV. st.–1499) i stariji dio anonimnih pjesama iz *Ranjinina zbornika*. Autorskom pritom ne smatramo naprosto onu književnost čijim djelima znamo autora, već onu u kojoj institucija individualnog autorstva općenito igra važnu ulogu. Dok dubrovački pjesnici uglavnom stvaraju svjetovnu, i to većinom ljubavnu, liriku, Marulić je autorom nabožne lirike i narativnih stihovanih djela s biblijskim predlošcima. U kolegiju će biti detaljno razmotrene poetičke značajke spomenutih opusa, njihov književnopovijesni kontekst, okolnosti i pretpostavke njihova nastanka, različiti utjecaji koji su ih oblikovali, hipoteze o njihovu međusobnom odnosu. Bit će riječi i o snažnu utjecaju koji su, postavljajući žanrovske obrasce te versifikacijske i izražajne standarde, trojica književnika izvršila na kasnije autore.

Cilj: upoznavanje s ishodištima hrvatske renesansne književnosti, usvajanje pojmova karakterističnog za proučavanje književnih djela toga razdoblja ali i starije hrvatske književnosti općenito

Osnovna literatura:

- Ivan Slamnig, *Hrvatska versifikacija*, Zagreb, 1981.
- Zoran Kravar, "Najstarija hrvatska ljubavna lirika", *Dubrovnik*, 4 (1995), str. 171–180
- Mirko Tomasović, *Marko Marulić Marul*, Zagreb–Split, 1999.
- Tomislav Bogdan, *Lica ljubavi. Status lirskog subjekta u kanconijeru Džore Držića*, Zagreb, 2003.
- *Colloquia Maruliana I–XIII*, Split, 1992–2004.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Hrvatska ljubavna lirika 15. i 16. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, preddiplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Ljubavna lirika najzastupljenija je lirska vrsta u hrvatskoj renesansnoj književnosti. Njezina popularnost odraz je statusa koji je tema ljubavi uživala u onovremenoj evropskoj, osobito talijanskoj, lirici. Kako se ljubavna lirika na hrvatskom jeziku u naznačenom razdoblju oblikovala pod raznovrsnim utjecajima, primjećujemo u njoj supostojanje različitih ljubavnih diskurza. Najvažniji su među njima: petrarkizam, srednjovjekovna semantika dvorske ljubavi, hedonistički erotski diskurz antičkoga porijekla, koncepcije muško-ženskog odnosa karakteristične za popularnu kulturu, neoplatonizam. Pluralizam ljubavnih diskurza može se očitovati kako na razini cijeloga kanconijera tako i u okviru pojedinačnih

tekstova. Posebno će biti razmotreni sljedeći problemi: porijeklo i osobine različitih ljubavnih diskurza, vrsta intime o kojoj se u njima govori, uloga ljubavne lirike u razvitku hrvatske renesansne književnosti. Najvažnije opuse stvaraju sljedeći autori: Džore Držić (1461–1501), Šiško Menčetić (1457–1527), Hanibal Lucić (1485–1553), Nikola Nalješković (oko 1500–1587), Dinko Ranjina (1536–1607), Dominko Zlatarić (1558–1613), Horacije Mažibradić (oko 1565–1641).

Cilj: upoznavanje s najvažnijom lirskom vrstom hrvatske renesansne književnosti, stjecanje spoznaja o njezinim književnim i izvanknjiževnim funkcijama

Osnovna literatura:

- Mihovil Kombol, "Dinko Ranjina i talijanski petrarkisti", *Grada za povijest književnosti hrvatske*, 11 (1932), str. 64–94
- Svetozar Petrović, "Problem soneta u starijoj hrvatskoj književnosti", *Rad Jazu*, 350 (1968), str. 5–303
- Zoran Kravar, "Najstarija hrvatska ljubavna lirika", *Dubrovnik*, 4 (1995), str. 171–180
- Josip Torbarina, *Kroatističke rasprave*, Zagreb, 1997.
- Tomislav Bogdan, *Lica ljubavi. Status lirskog subjekta u kanconijeru Džore Držića*, Zagreb, 2003.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Lirika u hrvatskoj književnosti 17. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, preddiplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: U hrvatskoj književnosti 17. stoljeća dolazi do važnih promjena – među ostalim, pojavljuje se i afirmira barokni stil, umjesto dvostruko rimovanog dvanaesterca osmerac postaje dominantnim metrom, pojavljuju se novi žanrovi. Velik dio promjena zahvaća i lirsko pjesništvo onoga vremena. U 17. je stoljeću, inače, manje izrazitih liričara nego u prethodnom, većina autora svoja najvažnija djela stvorila je u drugim književnim rodovima. Kod onih lirika koji su željeli biti moderni figuralni stil postaje dominantnom sastavnicom lirskoga teksta, nadmoćan ostalim slojevima djela. Taj stil ne pozna vrstovnih granica, a njegovo je osnovno obilježje naglašena uloga retoričkih figura, osobito tropa. Ipak, nisu svi autori jednako moderni. U hrvatskoj lirici 17. stoljeća zastupljene su i starije poetike, pa tako nastaju zbirke s tradicionalnom ljubavnom lirikom nalik onoj iz 16. stoljeća, kao i religiozne i lascivne pjesme bliske književnome srednjovjekovlju. Kao primjeri za navedene tvrdnje poslužit će najvažniji lirski opusi,

oni Ivana Meršića (oko 1575–1652), Ivana Bunića (1592–1658), Frana Krste Frankopana (oko 1643–1671) i Ignjata Đurđevića (1675–1737).

Cilj: razumijevanje uloge koju lirika ima u hrvatskoj književnosti 17. stoljeća te prepoznavanje njezinih najvažnijih osobina

Osnovna literatura:

- Dunja Fališevac, *Ivan Bunić Vučić*, Zagreb, 1987.
- Zoran Kravar, *Das Barock in der kroatischen Literatur*, Köln–Weimar– Wien, 1991.
- Zoran Kravar, *Nakon godine MDC*, Dubrovnik, 1993.
- Pavao Pavličić, *Barokni stih u Dubrovniku*, Dubrovnik, 1995.
- Zoran Kravar, "Jedan dijeljeno s tri: Acutezza u Bunića, Gundulića i Đurđevića", *Hrvatska književna baština*, 2 (2003), str. 417–449

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Anonimni glasovi – hrvatsko srednjovjekovno pjesništvo i njegovi odjeci**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, preddiplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Hrvatskim srednjovjekovnim pjesništvom obično nazivamo nedramske stihovane tekstove na narodnom jeziku nastale otprilike do sredine 15. stoljeća. Malobrojni među njima zapisani su u vrijeme svoga nastanka (poput onih iz *Prve hrvatske pjesmarice*), a većina je sačuvana u nekoliko stoljeća kasnijim zapisima i u mnogobrojnim varijantama. Hrvatske srednjovjekovne pjesme u pravilu su anonimne, a tematika im je gotovo uvijek religiozna. Iako vezane za nekoliko osnovnih tema iz Kristova i vjerničkog života, u rijetkim tematskim odstupanjima pokazuju poznavanje viteško-dvorske i satiričke literature, obično praćeno napuštanjem uobičajenog osmerca i preuzimanjem drugih oblika stihovne organizacije. Budući da su bile predviđene za neki oblik izvedbe, pojedine su se pjesme sačuvale u okvirima pučke kulture i religioznosti sve do današnjeg dana. Osim što će na primjeru pojedinih tekstova biti analizirane poetičke osobine hrvatskoga srednjovjekovnog pjesništva, bit će razmotreni i oblici njihova produžena postojanja u kasnijim vremenima, što prije svega znači u autorskoj religioznoj lirici šesnaestog stoljeća.

Cilj: upoznavanje s najvažnijim osobinama srednjovjekovnoga hrvatskog pjesništva i književne kulture općenito, istraživanje njihova utjecaja u kasnijim književnim razdobljima

Osnovna literatura:

- Vjekoslav Štefanić, "Hrvatska pismenost i književnost srednjeg vijeka", u: *Hrvatska književnost srednjega vijeka (Pet stoljeća hrvatske književnosti, knjiga 1)*, ur. V. Štefanić i dr., Zagreb, 1969, str. 3–68
- Dragica Malić, *Jezik najstarije hrvatske pjesmarice*, Zagreb, 1972.
- Eduard Hercigonja, *Srednjovjekovna književnost (Povijest hrvatske književnosti, knjiga 2)*, Zagreb, 1975.
- Josip Bratulić, "Hrvatska srednjovjekovna poezija", *Sjaj baštine*, Split, 1990, str. 71–92
- Nikica Kolumbić, *Po običaju začinjavac*, Split, 1994.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Žanrovi u hrvatskoj renesansnoj književnosti

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij, preddiplomski studij

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat individualnih konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija na predmetu

Ispit: pismeni seminarski rad i usmeni ispit

Sadržaj: Kolegij polazi od temeljnog uvida da su teorijske generičke kategorije perspektivno uvjetovane i kontingentne, a njihova upotreba izazvana potrebama književne klasifikacije. Ipak, njihov deskriptivni potencijal udružen s pokušajem rekonstrukcije imanentnih poetičkih koncepcija omogućuje nam lakši pregled nad skupinama više ili manje srodnih književnih djela. Renesansna književnost na hrvatskom jeziku odvaja se od neposrednih pragmatičkih interesa, postaje relativno samostalnim društvenim podsistemom. Tekstovi nastaju prema stranim uzorima, kako talijanskima tako antičkim i novolatinskim (i tada obično uz posredovanje talijanske književnosti), pa dijelom preuzimaju njihove žanrovske osobine. Rad na kolegiju ponudit će pregled najvažnijih žanrova hrvatske renesansne književnosti s tipičnim djelima i istaknutim autorima. Analizirat će se njihov književnopovijesni kontekst te književne i izvanknjiževne funkcije. Bit će riječi o epskim vrstama – povijesni, biblijski, fantastični ep, epska pjesma, oblicima prozne naracije; o lirskim vrstama – ljubavna, prigodna, satirična, refleksivna i religiozna lirika, poslanice; o dramskim vrstama – komedija, tragedija, crkvena prikazanja, farsa, pastorala, mitološka drama, pokladna igra. Sve to uz uvažavanje mnogobrojnih intergeneričkih pojava.

Cilj: opis generičkog sastava hrvatske renesansne književnosti

Osnovna literatura:

- Ivan Slamnig, "Hrvatska književnost prije preporoda kao organski dio evropskog književnog kretanja", u: *Hrvatska književnost prema evropskim književnostima*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb, 1970, str. 19–49
- Mirko Tomasović, "Hrvatska renesansna književnost u evropskom kontekstu", u: *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, ur. A. Flaker i K. Pranjić, Zagreb, 1978, str. 167–192
- Slobodan P. Novak – Josip Lisac, *Hrvatska drama do narodnog preporoda*, knjiga 1, Split, 1984.
- Zoran Kravar, "Kroatische Literatur im 16. und 17. Jahrhundert", u: *Propyläen Geschichte der Literatur*, svezak 3, ur. E. Wischer, Berlin, 1984, str. 457–472
- Dunja Fališevac, *Kaliopin vrt. Studije o hrvatskoj epici*, Split, 1997.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Kulturološki pristupi renesansnoj drami i kazalištu**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: U kolegiju će se obraditi osnovni načini *reprezentacije* antropoloških i drugih identiteta kao i modeli pomoću kojih se oni prikazuju u književnosti, osobito drami i kazalištu renesansnog razdoblja. Nadalje, razmotrit će se teorije rodne, klasne i rasne reprezentacije, prvenstveno one u kojima se sučeljavaju najrazličitiji modeli uspostave identiteta, rodna ili spolna diskriminacija, pobuna, konflikt, nasilje odnosno slični modeli subverzije dominantne ideološke svijesti. Svaki će se dramski tekst *sučeliti* s unaprijed zadanom interpretativnom strategijom *čitanja u kulturološkome ključu* – primjerice, s feminističkom kritikom, književnoantropološkim pristupom, kazališnom sociologijom, novim historizmom, kulturalnim materijalizmom ili sličnim. Analizirat će se različiti dramski tekstovi Nikole Nalješkovića, Mavra Vetranovića, Marina Držića, Martina Benetovića, Antuna Sasina i drugih odnosno teorijski, teatrološki, književnopovijesni i kulturološki radovi Dunje Fališevac, Lade Čale Feldman, Slavice Stojan, Zdenke Janeković Römer, Stephena Greenblatta, Georgea Steinera, Jeana Duvignauda, Erike Fischer-Lichte, Roberta Weimanna, Raymonda Williamsa, Florence Dupont i drugih.

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Dunja Fališevac, *Žena u hrvatskoj književnoj kulturi*, u: Gordogan, 41-42, 1996; Slobodan Prosperov Novak, *Ideja o ženi u hrvatskoj renesansnoj književnosti*, u: Dubrovnik, 1-2, 1990; Davor Dukić, *Sultanova djeca: predodžbe o turcima u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar 2004 (izabrana poglavlja); Robert Weimann, *Shakespeare and the popular tradition in the theatre*, Baltimore-London 1987; Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Joanna Rapacka, *Leksikon hrvatskih tradicija*, Zagreb 2002; Lada Čale Feldman, *Euridikini osvrti: o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*, Zagreb 2001; Slavica Stojan, *Vjerenice i nevjernice: žene u svakodnevnici dubrovnika (1600-1815)*, Zagreb-Dubrovnik 2003; Sigfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, Zagreb 1989; Jan Kott, *Roosalindin spol*, Zagreb 1997; Manfred Pfister, *Drama: teorija i analiza*, Zagreb 1998; Zdenka Janeković Römer, *Rod i grad*, Dubrovnik 1994; Stephen Greenblatt, *Renaissance Self-Fashioning*, Chicago 1980; Jean Duvignaud, *Kolektivne senke: sociologija pozorišta*, Beograd 1978; Elaine Aston, *An Introduction to Feminism and Theatre*, London-New York 1995. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Starija hrvatska drama i kazalište i zapadni kanon**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: U kolegiju će se pokušati analizirati tipovi odnosa između hrvatske drame i kazališta ranoga novovjekovlja i suvremenih joj europskih strujanja, osobito onih koji se nerijetko svrstavaju pod teorijsku odrednicu *književnoga kanona*. Nakon što se opišu teorijska, književnopolovijesna i kulturološka polazišta spomenute oznake, interpretirat će se *komparatistički relevantni* opusi hrvatskih autora i njihove veze s tradicijom ili s nasljeđem europske dramaturgije. Kao moguće teme nameću nam se sljedeće: *slavia romana* i *slavia orthodoxa* u hrvatskoj srednjovjekovnoj drami i kazalištu, Držićeve ili Nalješkovićeve veze s talijanskom renesansnom dramom, Benetovićeve recepcija i modifikacija mletačko-padovanske farse, senekijanska tragedija u starodubrovačkoj književnoj kulturi, humanističko nasljeđe, Guarini i europska tragikomedija, tradicija opere i libretističke drame, dubrovačke prerade Molièreovih komedija, hagiografske i religiozne teme u baroknoj drami i njihova europska izvorišta, francuski utjecaj u dramskoj

književnosti i kazališnoj kulturi 18. stoljeća, kajkavska drama u kontekstu književnosti srednje Europe, Metastasio u hrvatskoj drami i kazalištu itd.

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemskoga modela razmišljanja o drami ili o kazalištu, uvod u osnovne kategorije književnopovijesnog ili kazališnopovijesnog opisa.

Literatura: Ivan Slamnig, *Hrvatska književnost prije preporoda kao organski dio evropskog književnog kretanja*, u: Aleksandar Flaker/Krunoslav Pranjić (ur.), *Hrvatska književnost prema evropskim književnostima*, Zagreb 1970; Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Erika Fischer-Lichte, *History of European Drama and Theatre*, London-New York 2004; John Russell Brown (ed.) *The Oxford Illustrated History of Theatre*, Oxford-New York 1997; Roberto Alonge/Guido Davico Bonino, *Storia del teatro moderno e contemporaneo*, I, Torino 2000; Sigfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, Zagreb 1989; Nikola Batušić, *Humanističko nasljeđe u hrvatskoj drami i kazalištu 16. i 17. stoljeća*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. XVIII, Split 1992; Franjo Švelec, *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb 1968; Franjo Švelec, *Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII stoljeća*, u: Zadarska revija, 5-6, 1989; Nikola Batušić, *Narav od fortune: studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Scenska slika Kašićeve Svete Venefride*, u: Dubrovnik, 3, 1993; Paolo Fabbri, *Stoljeće koje pjeva: povijest opernog libreta u XVII. stoljeću*, u: Kolo, 1, 2002; Slobodan Prosperov Novak, *Vučistran i dubrovačka tragikomedija*, Split 1979; Ivano Cavallini, *Muza u Iliriji: Dubrovačka Akademija složnih i raspre o glazbi Nikole Vitova Gučetića i Miha Monaldija*, u: Kolo, 4, 1998; Svetlana Stipčević, *Italijanski izvori dubrovačkih melodrama*, Beograd 1994; Fedora Ferluga-Petronio, *Fonti italiane e slave nel teatro di Junije Palmotić*, Udine 1992; Fedora Ferluga-Petronio, *Grčko-latinski izvori u Junija Palmotića*, Rijeka 1999; Mario Apollonio, *Povijest Komedije dell'arte*, Zagreb 1985; Nikola Batušić, *Starija kajkavska drama: studije i rasprave*, Zagreb 2002; Boris Senker, *Likovi u Držićevim plautovskim komedijama i renesansni sustav komičkih tipova*, u: Kazališne razmjene, Zagreb 2002. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tragedija, tragikomedija, libretistička drama**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: Osnovni cilj kolegija precizno je odrediti, teorijsko-poetički, poredbenopovijesno i teatrološki, genološke oznake tragedije, tragikomedije, melodrame i libretističke drame, zatim smjestiti spomenute žanrove u kontekst hrvatske književnosti ranoga novovjekovlja te, naposljetku, iščitati njihova paradigmatička obilježja. Analizom će se obuhvatiti, fragmentarno ili u cijelosti, renesansna tragediografija (M. Držić, M. Bunić Babulinov, S. Gučetić Bendevišević, F. Lukarević Burina i D. Zlatarić), libretistički teatar I. Gundulića, J. Palmotića, P. Kanavelića i drugih, hibridni model J. Palmotića Dionorića, zatim glavni predstavnici *isusovačke tragedije* (B. Kašić, I. Gučetić), *tragedije religijske tematike* (A. Gleđević, I. Đurđević) i *povijesne drame* (I. T. Mrnavić), poetički zapisi o spomenutim žanrovima itd. Spomenuta će se djela promatrati *poredbenopovijesno*, dakle u kontekstu povijesti starije europske drame i kazališta (Seneka, talijanska drama *cinquecenta* i *seicenta*, elizabetanska drama i kazalište, francuski klasicizam), kao i *poredbenopoetički* (normativne poetike Aristotela, Scaligera, Castelveta, Cinzia, Guarinija). Unutar *problemskog* čitanja korpusa (retoričko i izvedbeno nasilje, položaj ženskih likova i figura okrutnog vladara, tiranina, modeli izvanknjiževne aluzivnosti) koristit ćemo se teorijskim modelima klasične dramske analize (M. Pfister), kazališne semiotike (E. Fischer Lichte) i sociologije (J. Duvignaud).

Cilj: uspostava kategorijalnog aparata za dramaturšku i teatrološku analizu, usvajanje problemškoga modela razmišljanja o drami i kazalištu.

Literatura: Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Josip Torbarina, *Dubrovački romeo i Giulietta*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. I, Split 1975; Nikola Batušić, *Humanističko nasljeđe u hrvatskoj drami i kazalištu 16. i 17. stoljeća*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. XVIII, Split 1992; Franjo Švelec, *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb 1968; Franjo Švelec, *Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII stoljeća*, u: Zadarska revija, 5-6, 1989; Nikola Batušić, *Narav od fortune: studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Scenska slika Kašićeve Svete Venefride*, u: Dubrovnik, 3, 1993; Paolo Fabbri, *Stoljeće koje pjeva: povijest opernog libreta u XVII. stoljeću*, u: Kolo, 1, 2002; Slobodan Prosperov Novak, *Vučistrah i dubrovačka tragikomedija*, Split 1979; Ivano Cavallini, *Muza u Iliriji: Dubrovačka Akademija složnih i raspre o glazbi Nikole Vitova Gučetića i Miha Monaldija*, u: Kolo, 4, 1998; Nikola Batušić, *Elementi scenske fantastike u dubrovačkoj drami 17. stoljeća*, u: Dunja Fališevac (ur.), *Hrvatski književni barok*, Zagreb 1991; Wilfried Potthoff, *Die Dramen des Junije Palmotić*, Wiesbaden 1973; Ennio Stipčević, *Akademija Složnih, Euridice i počeci tragikomedije u Dubrovniku*, u: Dubrovnik, 1, 1993; Svetlana Stipčević, *L'ile enchantée u Palmotićevo barokno teatru*, u: Dunja Fališevac (ur.), *Hrvatski književni barok*, Zagreb 1991; Svetlana Stipčević, *Italijanski izvori dubrovačkih melodrama*, Beograd 1994; Fedora Ferluga-Petronio, *Fonti italiane e slave nel teatro di Junije Palmotić*, Udine 1992; Fedora Ferluga-Petronio, *Grčko-latinski izvori u Junija Palmotića*, Rijeka 1999; Roberto Alonge/Guido Davico Bonino, *Storia del teatro moderno e contemporaneo*, I, Torino 2000;

Dragoljub Pavlović, *Melodrama i počeci opere u starom Dubrovniku*, u: Iz književne i kulturne istorije Dubrovnika, Sarajevo 1955; Wilfried Potthoff, *Dubrovniker Dramatiker des 17. Jahrhunderts*, I-II, Giessen 1975; Zoran Kravar, *Skice za poviesnu poetiku libreta*, u: Kolo, 1, 2000; Anton Kolendić, *Dramaturgija i režija XVII vijeka*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. IV, Split 1977; [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Dramski prijevod, prerada i adaptacija: od renesanse do 18. stoljeća**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: Kolegij će nastojati analizirati poetičke, dramaturške, teatrološke ili kulturološke osobitosti dramskoga prijevoda, prerade ili adaptacije. Pritom će se, ponajprije, protumačiti pojmovi *interteksta* i *intertekstualnosti*, *citata* i *citatnosti* te preostalo pojmovlje vezano uz komparativni pristup dramskome tekstu. Nadalje, analizirat će se složeni međuodnosi žanra predložka i žanra prerade, promjene u dramaturškom modelu ili tipu izvedbe prilikom takvoga preuzimanja stranoga izvornika te, na kraju, vrijednosti koje se prilikom tog tipa književnog utjecaja afirmiraju (estetske, književne, kulturne, generičke). Teorijsko motrište stoga *neće* biti *traduktološko*, već ponajprije komparativno ili pak povijesno-poetičko. Osobita će se pozornost posvetiti ulozi *zapadnog kanona* u formiranju stavova o *estetski vrijednim* dramskim tekstovima stare europske književnosti kao i kontekstu u koji se oni uklapaju nakon samoga čina prevođenja, lokalizacije i adaptacije. Kao moguće teme nameću nam se: srednjovjekovne prerade europskih dramaturških modela, prijevodi-prerade talijanskih pastoralnih drama u renesansnome ili baroknome Dubrovniku, tragedije dubrovačke renesanse te njihovi klasični i talijanski izvornici, jedan šekspirijanski motiv u dubrovačkoj tragediji, osobitosti barokne recepcije tzv. talijanske glazbene drame, Metastasio u hrvatskoj dramati i kazalištu, prerade Molièreovih komedija u dubrovačkom 18. stoljeću, srednjoeuropski kontekst hrvatske kajkavske drame i kazališta, komedija *dell'arte* i dramski oblici 18. stoljeća itd. Teorijski su modeli koje ćemo pritom koristiti sljedeći: kulturalni studiji, književna antropologija, kazališna sociologija, klasična dramaturška i teatrološka analiza i slično.

Cilj: poredbeno razmišljanje o povijesti ranonovovjekovne drame i kazališta, problemsko iščitavanje dramskoga teksta i njegova interteksta ili predložka,

kritički pristup drami i usvajanje osnovnih kategorija teatrološke analize.

Literatura: Ivan Slamnig, *Hrvatska književnost prije preporoda kao organski dio evropskog književnog kretanja*, u: Aleksandar Flaker/Krunoslav Pranjić (ur.), *Hrvatska književnost prema evropskim književnostima*, Zagreb 1970; Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Erika Fischer-Lichte, *History of European Drama and Theatre*, London-New York 2004; John Russell Brown (ed.) *The Oxford Illustrated History of Theatre*, Oxford-New York 1997; Roberto Alonge/Guido Davico Bonino, *Storia del teatro moderno e contemporaneo*, I, Torino 2000; Sigfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, Zagreb 1989; Nikola Batušić, *Humanističko nasljeđe u hrvatskoj drami i kazalištu 16. i 17. stoljeća*, u: Dani hvarskog kazališta, knj. XVIII, Split 1992; Franjo Švelec, *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb 1968; Franjo Švelec, *Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII stoljeća*, u: Zadarska revija, 5-6, 1989; Nikola Batušić, *Narav od fortune: studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb 1991; Nikola Batušić, *Scenska slika Kašićeve Svete Venefride*, u: Dubrovnik, 3, 1993; Paolo Fabbri, *Stoljeće koje pjeva: povijest opernog libreta u XVII. stoljeću*, u: Kolo, 1, 2002; Slobodan Prosperov Novak, *Vučistrah i dubrovačka tragikomedija*, Split 1979; Ivano Cavallini, *Muza u Iliriji: Dubrovačka Akademija složnih i raspre o glazbi Nikole Vitova Gučetića i Miha Monaldija*, u: Kolo, 4, 1998; Svetlana Stipčević, *Italijanski izvori dubrovačkih melodrama*, Beograd 1994; Fedora Ferluga-Petronio, *Fonti italiane e slave nel teatro di Junije Palmotić*, Udine 1992; Fedora Ferluga-Petronio, *Grčko-latinski izvori u Junija Palmotića*, Rijeka 1999; Mario Apollonio, *Povijest Komedije dell'arte*, Zagreb 1985; Nikola Batušić, *Starija kajkavska drama: studije i rasprave*, Zagreb 2002; Boris Senker, *Likovi u Držićevim plautovskim komedijama i renesansni sustav komičkih tipova*, u: Kazališne razmjene, Zagreb 2002; Mirko Deanović, *Dubrovačke preradbe Molièreovih komedija (predgovor)*, u: Stari pisci hrvatski, knj. 36/I-II, Zagreb 1972; [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Srednjovjekovna drama i kazalište**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2+1

Uvjeti: položen obavezni proseminar iz starije hrvatske književnosti

Ispit: seminar + usmeni

Sadržaj: Kolegij će nastojati analizirati poetičke, dramaturške, teatrološke te kulturološke osobitosti srednjovjekovnih dramskih oblika, potom strategije njihove inscenacije u kulturi u kojoj nastaju kao i,

nadalje, u suvremenome kazalištu. Pritom će se obuhvatiti gotovo svi važniji žanrovi europskog kruga, razmatrat će se njihova recepcija u književnoj kulturi hrvatskih regija i sl. Uz to, dakako, polaznicima će se predstaviti najznačajnije teorije razvoja ili pak uspostave srednjovjekovnog kazališta, i kao "institucije" (unutar crkve) i kao "kulturne prakse" uopće. Kolegij će pritom biti strukturiran komparativistički, što znači da će se spomenuti žanrovi, dramaturški modeli ili inscenacijske strategije promatrati u kontekstu povijesti najstarijeg europskog kazališta i, s druge pak strane, u kontekstu njegovih neposrednih "susjeda", antike i renesanse. Teorijski modeli koji će se pritom koristiti sljedeći su: književna antropologija, kazališna sociologija, kulturološki te sociosemiotički pristupi drami i kazalištu.

Cilj: poredbeno razmišljanje o osnovnim problemima srednjovjekovne drame i kazališta, problemsko iščitavanje dramskog teksta, kritički pristup drami te usvajanje osnovnih kategorija dramaturške i teatrološke analize.

Literatura: Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb 1978; Erika Fischer-Lichte, *History of European Drama and Theatre*, London-New York 2004; John Russell Brown (ed.) *The Oxford Illustrated History of Theatre*, Oxford-New York 1997; Sigfried Melchinger, *Povijest političkog kazališta*, Zagreb 1989; Nikola Batušić, *Narav od fortune: studije o starohrvatskoj drami i kazalištu*, Zagreb 1991; Adriana Car Mihec, *Dnevnik triju žanrova*, Zagreb 2003; *Srednjovjekovna i folklorna drama i kazalište* (izabrani tekstovi, u: Dani hvarskog kazališta, knj. II, Split 1985; Francesco Saverio Perillo, *Hrvatska crkvena prikazanja*, Split 1978; Jody Enders, *The medieval theater of cruelty : rhetoric, memory, violence*, Ithaca-London 1999; Glynne Wickham, *The medieval theatre*, Cambridge 1987; Dragan Klaić, *Pozorište i drame srednjega veka*, Novi Sad 1988; Edmund Kerchever Chambers, *The medieval stage*, New York 1996; Nikola Batušić/Amir Kapetanović, *Pasije*, Zagreb 1998; Slobodan Prosperov Novak, *Teatar u Dubrovniku prije Marina Držića*, Split 1977. [iscrpniji popis sekundarne i opseg obavezne literature utvrdit će se na seminarima]

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Naratološke analize baroknih tekstova

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij preddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen propisani ispit iz obvezatnog kolegija iz starije hrvatske književnosti

Ispit: ispit, seminarski rad

Sadržaj: Seminar će se baviti narativnim žanrovima u hrvatskoj baroknoj književnosti. Obradit će se glavni barokni narativni žanrovi (povijesni i kršćanski ep, religiozna poema, komična poema) i objasniti u sklopu tadašnjih općih književnih i izvanknjiževnih okolnosti. Narativna će analiza obuhvaćati status pripovjedača, kompoziciju, gradnju fabule, likove, vrijeme i prostor. Također, tekstovi će se analizirati i na tematsko-idejnoj razini (ideologemi, aksiološka i imagološka analiza) te na stilskoj razini (figure ponavljanja i gomilanja, metaforičnost, dosjetka, *conchetto*). Seminar će voditi isticanju tipičnih i zajedničkih, ali i individualnih obilježja tekstova na različitim razinama analize narativnih djela Ivana Gundulića, Ivana Bunića Vučića, Junija Palmotića, Ignjata Đurđevića, Stijepa Đurđevića, Jaketa Palmotića Dionorića, Petra Kanavelića, Vlaha Skvadrija i Petra Zrinskoga.

Cilj: Studenti će se osposobiti za studijsko čitanje te za strukturnu, tematsku i stilsku analizu baroknih tekstova.

Literatura: primarna literatura: književni tekstovi dostupni u izdanjima SPH, PSHK, SHK: Ivan Gundulić, *Osman, Suze sina razmetnoga*; Ivan Bunić Vučić, *Mandaljena pokornica*; Ignjat Đurđević, *Uzdasi Mandaljene pokornice, Suze Marunkove*; Junije Palmotiće, *Kristijada*; Petar Kanavelić, *Sveti Ivan biskup trogirski*; Jaketa Palmotiće Dionorić, *Dubrovnik ponovljen*; Vlaho Skvadri, *Mačuš i Čavalica*; Petar Zrinski, *Opsida sigetska*; **sekundarna literatura:** Fališevac, Dunja. *Kaliopin vrt: Studije o hrvatskoj epici*. Split: Književni krug, 1997; Fališevac, Dunja. *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1989 (poglavlja o baroku); *Književni barok*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti, 1988. *Hrvatski književni barok*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti, 1991; Kravar, Zoran. *Barokni opis*. Zagreb: Liber, 1980; Kravar, Zoran. *Studije o hrvatskom književnom baroku*. Zagreb 1975.

Predmet: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tematski svjetovi, svjetonazori i ideje u djelima Junija Palmotića**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni kolegij preddiplomskog studija

Oblik nastave: 2 sata seminara i 1 sat konzultacija na tjedan

Uvjeti: položen propisani ispit iz obvezatnog kolegija iz starije hrvatske književnosti

Ispit: usmeni, seminarski rad

Sadržaj: Seminar će se baviti opusom jednog od najplodnijih autora hrvatske barokne književnosti koji se okušao u različitim žanrovima. Obradit će se poetološki pojmovi (barokni kršćanski ep, melodrama: mitološka i «pseudopovijesna», satirična pjesma, poema). Tekstovi će se analizirati na formalnoj,

tematsko-idejnoj (ideologemi kršćanstva, *slovinstvo*, aksiološka i imagološka analiza, prostor i likovi) i stilskoj razini (stih, figure ponavljanja i gomilanja, metaforičnost, dosjetka, *conchetto*). Odredit će se tipična obilježja tekstova na svim razinama analize u svjetlu barokne epohe kao nadnacionalne pojave u različitim europskim književnostima te individualne značajke i osobine karakteristične za hrvatski književni barok.

Cilj: Studenti će se osposobiti za studijsko čitanje baroknih tekstova, za njihovo analitičko i kritičko razumijevanje te za sintetički pristup građi.

Literatura: primarna literatura: Djela Gjona Gjora Palmotića: Pavlimir, Akile, Natjecanje Ajača i Ulisa za oružje Akilovo, Elena ugrabljena, Danica. Priredio Armin Pavić. Zagreb: JAZU, 1882. (Stari pisci hrvatski); Djela Gjona Gjora Palmotića: Alčina, Lavinija, Captislava, Bisernice, Ipsipile, Armida, Došastje Eneje k Ankizu, Glas, Kolumbo. Zagreb: JAZU, 1883. (Stari pisci hrvatski); Djela Gjona Gjora Palmotića: Kristijada, Pjesme. Zagreb: JAZU, 1884. (Stari pisci hrvatski); Govnaida. U: Gordogan, br.7. Zagreb, siječanj-veljača 1981. (Priredio S.P. Novak); Nalješković, Benetović, Palmotić. Priredio Rafo Bogišić. Zagreb: Matica hrvatska, 1965. (PSHK, knj. 9); Junije Palmotić: izabrana djela. Priredio Rafo Bogišić. Zagreb: MH, 1995. (Stoljeća hrvatske književnosti); **sekundarna literatura:** predgovori i pogovori navedenih izdanja primarne literature; Batušić, Nikola. Povijest hrvatskoga kazališta. Zagreb: 1978. (poglavlja o dubrovačkom kazalištu 17. st); Fališevac, Dunja. "Conchetto kao pojam barokne poetike i pjesnički postupak u hrvatskoj književnosti 17. stoljeća". U: Stari pisci hrvatski i njihove poetike. Zagreb: 1989. 155-185; Hrvatski književni barok. Uredila Dunja Fališevac. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti, 1991; Književni barok. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti, 1988; Kravar, Zoran. Das Barock in der kroatischen Literatur. Köln - Weimar – Wien: 1991; Novak, Slobodan Prosperov. Vučistran i dubrovačka tragikomedija. Split: Književni krug: 1972; Pavličić, Pavao. Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti. Split 1979; Potthoff, Wilfried. Die Dramen des Junije Palmotić: Ein Beitrag zur Geschichte des Theaters in Dubrovnik in 17. Jahrhundert. Wiesbaden: 1973; Švelec, Franjo. "Tragikomički i komički teatar u Dubrovniku XVII. stoljeća". U: Iz starije književnosti hrvatske. Zagreb: 1998. 175-201; Sedamnaesto stoljeće. Split: Književni krug, 1977. 23-29, 30-40, 265-283. (Dani hvarskog kazališta, knj. IV)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij **Marin Držić naš suvremenik**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni ispit

Sadržaj: Uvod u život i djelo Marina Držića. Definiranje pojmova *drama, kazalište, srednji vijek, renesansa, manirizam; Dubrovnik u 16. stoljeću; suvremeno kazalište*. Žanrovsko određenje Držićeva djela od lirike i drame do urotničkih pisama. Komedija *dell' arte* i eruditna komedija. Tekstološka, dramaturška, teatrološka i kulturološko-antropološka interpretacija svih Držićevih djela. Držićeve glumačke družine i lokaliteti predstava; produkcija, publika. Hrvatsko glumište Držićeva i našega vremena. Marin Držić u kontekstu hrvatske i europske drame i kazališta 16. stoljeća i naše suvremenosti. Marin Držić, renesansna, maniristička i suvremena kulturološka paradigma. Recepcija Držićeva života i djela. Europski kontekst: antički i renesansni talijanski dramatici, Shakespeare i Molière. Digitalizacija i internetizacija Držićeva životnoga i književnog opusa.

Cilj: Upoznavanje studenata sa životom i djelom najistaknutijega hrvatskoga komediografa i kazališne osobnosti i osposobljavanje za primjenu i prenošenje književne, povijesne, kazališne i kulturološke građe iz 16. stoljeća u našu suvremenost različitim tipovima diskursa i modernim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Franjo Švelec, *Komički teatar Marina Držića*, Zagreb, 1968., Skupina autora, *Zbornik radova o Marinu Držiću*, uredio Jakša Ravlić, Zagreb, 1969., Frano Čale, *O životu i djelu Marina Držića*, u: Marin Držić, *Djela*, priredio, uvod i komentare napisao Frano Čale, Zagreb, 1987., str. 12.-168.

Dodatna:

- Silvio D'Amico, *Teatro. Storia del Teatro Drammatico*, I., II., Milano, 1970. (šesto izdanje), Henri Bergson, *Le rire*, Paris, 1961. (hrvatsko izdanje: Henri Bergson, *Smijeh. Esej o značenju komičnog*, s francuskoga prevela Bosiljka Brlečić, Zagreb, 1987.)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij Hrvatska renesansna drama i kazalište

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Definiranje pojmova *renesansa, hrvatska renesansa, manirizam, drama, kazalište* iz perspektive povijesti kulture i književnosti, teatrologije, teorije drame i antropološko-kulturoloških promišljanja. Hrvatska renesansna kazališna središta (Dubrovnik, Hvar). Europski kazališni impulsi u 15. i 16. stoljeću (Italija, Engleska, Španjolska, Mediteran). Kazališne poetike i kazališna arhitektura. Glumački, redateljski, scenografski, kostimografski, producencki i gledateljski okviri nastanka i života hrvatske renesansne drame i kazališta. Žanrovska klasifikacija. Analiza odabranih djela Dž. Držića, N. Nalješkovića, M. Vetranovića, M. Držića, A. Sasina, H. Lucića, M. Benetovića i autora tzv. maskerata. Usporedni svjetovi iluzije i stvarnosti, renesansne i manirizma, tzv. svakodnevnoga života i kazališta, Grada i Teatra u Gradu-teatru iz točaka gledišta strukturalističkih, semiotičkih i semantičkih istraživanja i proučavanja silnica makrohistorije i mikrohistorije. Europski kontekst: Machiavelli, Shakespeare, Molière.

Cilj: Upoznavanje studenata s renesansnom dramom i kazalištem i osposobljavanje za primjenu i prenošenje književne i povijesne, kazališne i kulturološke građe iz 16. stoljeća u našu suvremenost različitim tipovima diskursa i modernim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Skupina autora, *Zbornik radova o Marinu Držiću*, uredio Jakša Ravlić, Zagreb, 1969., Skupina autora, *Dani hvarskog kazališta. Renesansa*, Split, 1976., *Dani hvarskog kazališta. Nikola Nalješković i Mavro Vetranović*, Split, 1988.

Dodatna:

Cesare Molinari, *Teatro*, Milano, 1972. (odabrana poglavlja), Zdenko Lešić, *Teorija drame kroz stoljeća, I. (Od početaka do kraja XVIII stoljeća)*, Sarajevo, 1977. (odabrana poglavlja), Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978., Frano Čale, *O životu i djelu Marina Držića*, u: Marin Držić, *Djela*, priredio, uvod i komentare napisao Frano Čale, Zagreb, 1987., str. 12.-168., Mira Muhoberac, *Nikola Nalješković, «U lugu onomuj»*, Kazalište Marina Držića, Edicija kazališnih tekstova *Negromant*, godina I., knjiga 2., Dubrovnik, 2003.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: Mavro Vetranović, zagonetka života i djela

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, dodiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Uvodno određenje prostornih i vremenskih koordinata života i djela Mavra Vetranovića. Određivanje književnih, kazališnih i kulturoloških paradigmi i stilskih formacija u 16. stoljeću u Dubrovniku i cjelokupnoj todobnoj hrvatskoj književnosti. Mavro Vetranović na križištu srednjega vijeka, renesanse i manirizma. Anticipacija baroka. Uvid u tematski, žanrovski i poetološki te dramaturški i teatrološki/kazališni sustav hrvatskoga 16. stoljeća na ulomcima iz djela i odabranim djelima Mavra Vetranovića. Primjena različitih tipova analize književnoga teksta iz starije hrvatske književnosti: tzv. klasična analiza, tzv. jezičnostilska analiza i tzv. semantičko-imagološka analiza. Usredištenje: tri odabrane Vetranovićeve lirske pjesme, dvije odabrane maskerate, mitološka drama *Orfeo*, prikazanje *Posvetilište Abramovo*, biblijska drama *Suzana čista*, ep *Pelegrin*. Europski književni, povijesni, umjetnički, znanstveni i filozofijski kontekst.

Cilj: Usvajanje znanja o životu i djelu Mavra Vetranovića i o raznoliku žanrovskom i poetološkom te dramaturškom i teatrološkom sustavu nazočnima u starijoj hrvatskoj književnosti 16. stoljeća; osposobljavanje za čitanje, analiziranje i interpretiranje starije književne građe, mogućnost primjene i prenošenja stečenoga znanja u našoj suvremenosti različitim tipovima usmenoga i pisanoga diskursa i suvremenim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Ernst Robert Curtius, *Evropska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, preveo s njemačkoga Stjepan Markuš, Zagreb, 1971. (odabrana poglavlja), Nikola Batušić, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Zagreb, 1978. (odabrana poglavlja), *Dani hvarskog kazališta. Nikola Nalješković i Mavro Vetranović*, Split, 1988. (odabrana poglavlja), Dunja Fališevac, *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb, 1989. (odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Skupina autora, *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, uredili Aleksandar Flaker i Krunoslav Pranjić, Zagreb 1978. (odabrana poglavlja), Northrop Frye, *Anatomija kritike*, prevela s engleskoga Giga Gračan, Zagreb, 1979. (odabrana poglavlja), Mira Muhoberac, *Mavro Vetranović*, I. i II., Dubrovnik, 2001.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Ivan Gundulić, klasik hrvatske književnosti**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, dodiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit iz obvezatnoga kolegija iz *Starije hrvatske književnosti*

Ispit: seminar i usmeni

Sadržaj: Prostorne i vremenske koordinate: život i djelo Ivana Gundulića. Književne, kazališne i kulturološke paradigme i stilske formacije 17. stoljeća; Dubrovnik i hrvatska i europska književnost. Ivan Gundulić i hrvatski književni barok. Uvid u tematski, žanrovski i poetološki te dramaturški i teatrološki/kazališni sustav hrvatskoga 17. stoljeća na ulorcima iz djela i odabranim djelima Ivana Gundulića. Primjena različitih tipova analize baroknoga književnoga teksta: tzv. klasična analiza, tzv. jezičnostilska analiza, tzv. dramaturška analiza i tzv. semantičko-imagološka analiza. Usredištenje: dramski opus («porod od tmine», *Dubravka*), plač/religiozna poema (*Suze sina razmetnoga*), ep (*Osman*). Europski književni, povijesni, umjetnički, znanstveni i filozofijski kontekst. Značenje i uloga Ivana Gundulića kao klasika hrvatske književnosti.

Cilj: Usvajanje znanja o životu i djelu Ivana Gundulića i o raznolikom žanrovskom, poetološkom, dramaturškom i teatrološkom sustavu nazočnima u starijoj hrvatskoj književnosti i kazalištu 17. stoljeća; osposobljavanje za čitanje, analiziranje i interpretiranje starijih hrvatskih književnih tekstova i primjenu i prenošenje toga znanja u našoj suvremenosti različitim tipovima usmenoga i pisanoga diskursa i suvremenim tehnologijama.

Literatura:

Obvezatna:

- Skupina autora, *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, uredili Aleksandar Flaker i Krunoslav Pranjić, Zagreb 1978. (odabrana poglavlja), *Gundulićev san*, Katalog izložbe *Gundulićev san*, uredio Slobodan P. Novak, Zagreb, 1989., Skupina autora, *Hrvatski književni barok*, uredila Dunja Fališevac, Zagreb, 1991., Zoran Kravar, *Nakon godine MDC*, Dubrovnik, 1993. (odabrana poglavlja), Dunja Fališevac, *Kompozicija i epski svijet Osmana*, u: *Kaliopin vrt*, Split, 1997. (i druga odabrana poglavlja)

Dodatna:

- Pavao Pavličić, *Rasprave o hrvatskoj baroknoj književnosti*, Split, 1979. (odabrana poglavlja), Dunja Fališevac, *Duhovna lirika Ivana Gundulića i Dživa Bunića Vučića*, u: *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Zagreb, 1989.,

Davor Dukić, *Sultanova djeca. Predodžbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*, Zadar, 2004. (odabrana poglavlja)

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Medievalna tekstologija**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Približavanje polaznika razdoblju srednjega vijeka omogućuje se suočavanjem s izvornicima hrvatske srednjovjekovne književne baštine pisane trima pismima. Osim vježbi čitanja i obrade općih tekstoloških tema koje nametnu predlošci (npr. problemi transkripcije i transliteracije srednjovjekovnih izvora, osnovni pojmovi i problemi manuskriptologije, paleografsko datiranje teksta, filijacija izvora, kritika teksta...) raspravljat će se o odnosu srednjovjekovnih pisara prema tekstu (komparacija s odnosom prema tekstu u antici i novovjekovlju). Tekstološku analizu predložaka pratit će i rekonstrukcija slike svijeta srednjovjekovnoga čovjeka i uloge teksta u izgradnji te slike. Predlošci će biti izabrani tako da omoguće uvid u tropismenost, jezičnostilsku raslojenost i književne žanrove u srednjem vijeku, od glagoljskih grafita i pravnih tekstova do srednjovjekovne poezije i proze.

Ciljevi: usvajanje znanja o hrvatskom književnom srednjovjekovlju, stjecanje osnovnih znanja iz područja tekstologije na odabranom korpusu hrvatske književnosti, poticanje na kritičko razmišljanje, razvijanje sposobnosti izražavanja pisanjem seminarskoga rada.

Primarna literatura: Štefanić, V. i suradnici (1969), *Hrvatska književnost srednjega vijeka, Od XII. do XVI. stoljeća*, Pet stoljeća hrvatske književnosti 1, Zora – Matica hrvatska, Zagreb + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Hamm, J. (1952), Datiranje glagoljskih tekstova, *Radovi Staroslavenskog instituta 1*, Zagreb, 1–68; Štefanić, V. (1969), Paleografski kriterij datiranja i terminologija, *Glagoljski rukopisi Jugoslavenske akademije I*, JAZU, Zagreb, 12–21; Hercigonja, E. (1975), *Srednjovjekovna književnost*, Liber – Mladost, Zagreb; Bratulić, J. (1981), Ediciona praksa hrvatskih istraživača i izdavača srednjovjekovnih tekstova u XIX i XX stoljeću, *Tekstologija srednjovjekovnih južnoslavenskih književnosti* [zbornik], SANU, Beograd, 137–147; Hercigonja, E. (1994), *Tropismena i trojezična kultura hrvatskoga srednjovjekovlja*, Matica hrvatska, Zagreb; Damjanović, S. (1995), *Jazik otačaski*, Matica hrvatska, Zagreb, 19–81; Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, Stoljeća hrvatske književnosti, Matica hrvatska, Zagreb; Malić, D. (2000), Novija zapažanja o srednjovjekovnoj hrvatskoj latinici, *Filologija 34*, Zagreb, 97–128.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tekstologija hrvatske renesansne drame**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Rad polaznika usmjeren je na čitanje i komentiranje izvornih zapisa hrvatskih renesansnih dramskih tekstova. Izabrani predlošci (uglavnom latinički) predstavljaju sve dramske vrste koje se u nas javljaju u XVI. stoljeću (komedija, "dramska robinja", drama, farsa, tragedija, prikazanje, biblijska drama, mitološka drama, pastoralno-idilična drama, seljačka lakrdija, pokladna/pirna igra). Posebno mjesto zauzet će pet dramskih pisaca: M. Vetranović, H. Lucić, N. Nalješković, M. Držić, D. Zlatarić. Rad na predlošcima nametnut će opće tekstološke teme, osobito one vezane uz problem transkripcije dubrovačkoga i dalmatinskoga tipa hrvatske latinice XVI. stoljeća.

Ciljevi: Stjecanje znanja o renesansnoj hrvatskoj drami, stjecanje osnovnih znanja iz područja tekstologije na odabranom korpusu hrvatske književnosti, poticanje na kritičko razmišljanje, razvijanje sposobnosti izražavanja pisanjem seminarskoga rada.

Primarna literatura: Držić, M. (1979), *Djela*, priredio Frano Čale, Liber, Zagreb; izbor iz SPH: knj. 3, 4, 5, 7, 21; izbor iz PSHK: knj. 6, 7, 9 + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Vončina, J. (1977), Transkripcija hrvatskih latiničkih tekstova 15. i 16. stoljeća, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju 15*, Zagreb, 145–154; Novak, S. P. (1977), *Teatar u Dubrovniku prije Marina Držića*, Split; Tomasović, M. (1978), Hrvatska renesansna književnost u evropskom kontekstu, *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu* [zbornik], Zagreb, 167–192; Vončina, J. (1993), Jezik renesansne hrvatske književnosti, *Croatica*, god. 23/24, br. 37/38/39, Zagreb, 411–422; Fališevac, D. (1995), Žanrovi renesansne književnosti u Dubrovniku, *Dubrovnik*, god. 6, br. 4, Dubrovnik, 181–191; Fališevac, D. (1995), Genološki identitet hrvatske dramske književnosti, *Smiješno & ozbiljno u staroj hrvatskoj književnosti*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 129–145; Rapacka, J. (1998), *Zaljubljeni u vilu*, *Studije o hrvatskoj književnosti i kulturi*, Književni krug, Split; Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, *Stoljeća hrvatske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb; Nemec, K., Fališevac, D., Novaković, D. (ur.) (2000), *Leksikon hrvatskih pisaca*, Školska knjiga, Zagreb [odabrane natuknice]; Pavličić, P. (2000), Polimetrija u hrvatskoj drami XVI. stoljeća, *Hrvatski dramski stih*, Književni krug, Split, str. 7–28.

Naziv predmeta: Starija hrvatska književnost

Kolegij: **Tekstološki pristup hrvatskom književnom baroku**

ECTS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni, preddiplomski

Oblik nastave: 2 sata seminara + 1 sat individualnih konzultacija

Uvjeti: položen ispit obvezatnoga kolegija Starije hrvatske književnosti

Ispit: pismeni

Sadržaj: Rad polaznika usmjeren je na čitanje izvornih zapisa hrvatske barokne književnosti. Predlošci su izabrani ne samo s obzirom na različite vrste pisama i grafija te književnojezičnih osnovica nego i s obzirom na zastupljenost tekstova od "visoke" književnosti (ep, lirika, drama/melodrama, poema) do pragmatične i pučke literature (npr. Vitezovićeve kalendari i *Priručnik*) iz dubrovačko-dalmatinske, ozaljske, kajkavske i slavonske sredine. Latinički tekstovi također su izabrani s obzirom na četiri regionalne latiničke prakse (dubrovačka, dalmatinska, sjeverozapadna, slavonska), ali i s obzirom na važnije prijedloge za reformu latinice. Osim analize izabranih tekstova (iz genološkoga, književnopovijesnoga, jezičnopovijesnoga i kulturnopovijesnoga aspekta), polaznici će raspravljati o općim tekstološkim temama (npr. kritika/povijest teksta, vrste predložaka i izdanja, "posljednja volja autora", atribucija teksta, datacija, kronologija tekstova...).

Ciljevi: Usvajanje i primjena praktičnih znanja iz tekstologije na određenom korpusu tekstova hrvatske književnosti (barok), osvrt na hrvatsku tekstološku tradiciju, upoznavanje s pitanjima koja postavlja suvremena europska tekstologija, poticanje na kritičko razmišljanje, razvijanje sposobnosti izražavanja pisanjem seminarskoga rada.

Primarna literatura: Izbor tekstova iz edicije SPH: knj. 12, 13, 14, 15, 17, 19, 22, 24, 25, 26, 35; izbor tekstova iz edicije PSHK: knj. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15/2, 17, 18; izbor tekstova iz edicije SHK (Baraković, Frankopan, Bunić Vučić) + izvornici.

Izbor iz sekundarne literature: Moguš, M., Vončina, J. (1969), *Latinica u Hrvata, Radovi Zavoda za slavensku filologiju 11*, Zagreb, 61–81; Vončina, J. (1979), *Ozaljski jezično-književni krug, Jezičnopovijesne rasprave*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb, 197–212; Kravar, Z. (1993), *Nakon godine MDC*, Matica hrvatska, Dubrovnik; Fališevac, D. (1995), *Zaoštrena dikcija u hrvatskom baroknom pjesništvu, Smiješno & ozbiljno u staroj hrvatskoj književnosti*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 147–164; Vončina, J. (1999), *Tekstološka načela za pisanu baštinu hrvatskoga izraza*, Stoljeća hrvatske

književnosti, Matica hrvatska, Zagreb; Nemec, K., Fališevac, D., Novaković, D. (ur.) (2000), *Leksikon hrvatskih pisaca*, Školska knjiga, Zagreb [odabrane natuknice].

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Uvod u noviju hrvatsku književnost

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, 5. semestar preddiplomski

OBLIK NASTAVE: predavanja i seminari (4 sata)

UVJETI: Nema uvjeta

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij u okviru socijalnoga, kulturnoga i književnog života od 19. st. do danas daje pregled nacionalne književnosti od romantizma do suvremenosti, a cilj mu je da student stekne osnovna znanja o njezinim razdobljima, žanrovima i poetikama te najznačajnijim autorima i djelima. Kolegij je obvezatan i uvjet za upisivanje ostalih kolegija na Katedri za noviju hrvatsku književnost.

LITERATURA:

Primarna

(PSHK – Biblioteka *Pet stoljeća hrvatske književnosti*; SHK – Biblioteka *Stoljeća hrvatske književnosti*)

I. Autori i djela

1. Janko Drašković, *Disertacija iliti razgovor...*,
2. Ljudevit Vukotinović, *Ilirizam i kroatizam*
3. Ivan Mažuranić, *Smrt Smail-age Čengića*
4. Stanko Vraz, *Đulabije*, Satirične pjesme
5. Dimitrija Demeter, *Grobničko polje, Teuta*
6. Dragojla Jarnević, *Dnevnik*
7. Petar Preradović, *Izabrane pjesme* (PSHK – SHK)
8. Matija Mažuranić, *Pogled u Bosnu*
9. Adolfo Veber Tkalčević, *Zagrebinja, Nadala Bakarka*
10. Janko Jurković, *Pavao Čturić*
11. Rikard Jorgovanić, *Stella Raiva, Mlinarska djeca*
12. Antun Nemčić, *Putositnice, Kvas bez kruha*

13. August Šenoa, *Naša književnost, Zlatarovo zlato, Seljačka buna, Prosjak Luka, Prijan Lovro, Karamfil sa pjesnikova groba, Kanarinčeva ljubovca, Propast Venecije*
14. Franjo Marković, *Karlo Drački*
15. Josip Freudenreich, *Graničari*
16. Silvije S. Kranjčević, *Izabrane pjesme, Trzaji*
17. Eugen Kumičić, *O romanu, Olga i Lina, Gospođa Sabina*
18. Josip Euegn Tomić, *Melita*
19. Josip Kozarac, *Mrtvi kapitali, Tena, Oprava*
20. Fran Mažuranić, *Lišće*
21. Janko Ibler, *Literarna pisma*
22. Jakša Čedomil, *Naše književne nevolje*
23. Ante Kovačić, *U registraturi, Ladanjska sekta*
24. Ksaver Šandor Gjalski, *Pod starim krovovima, San doktora Mišića, Janko Borislavić, U noći*
25. Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići, Dva svijeta, Nezasitnost i bijeda, U glib, Iz velegradskog podzemlja*
26. Janko Leskovar, *Sjene ljubavi, Misao na vječnost*
27. Antun Gustav Matoš, *Pjesništvo (PSHK), Camao, Cvijet sa raskršća, Oko Lobora, U sjeni velikog imena, Realizam i artizam*
28. Milan Marjanović, *Artizma i realizam u književnosti*
29. Vladimir Vidrić, *Pjesme*
30. Ivo Vojnović, *Ekvinocijo, Dubrovačka trilogija*
31. Janko Polić Kamov, *Isušena kaljuža, Bitanga, Sloboda, Mamino srce*
32. Ivan Kozarac, *Đuka Begović*
33. Josip Kosor, *Požar strasti*
34. Vladimir Nazor, *Slavenske legende, Izbor iz poezije (PSHK), Veli Jože, Albus kralj, Voda, Anđeo u zvoniku*
35. Dinko Šimunović, *Duga, Alkar, Mrkodol*
36. Milutin Cihlar Nehajev, *Bijeg*
37. Ivana Brlić-Mažuranić, *Priče iz davnine, Čudnovate zgode šegrta Hlapića,*
38. Marija Jurić Zagorka, *Kći Lotrščaka, Kneginja iz Petrinjske ulice*
39. Ulderiko Donadini, *Đavo gospodina Petrovića, Savremena umjetnost*
40. Antun Branko Šimić, *Preobraženja, Namjesto svih programa, Anarhija u umjetnosti*
41. Miroslav Krleža, *Lirika, I, II, III (izbor), Kraljevo*
42. August Cesarec, *Zlatni mladić, Careva kraljevina, Tonkina jedina ljubav*

43. Augustin Ujević, *Oproštaj* (Lj. Wiesner: *Hrvatska mlada lirika*, 1914), *Lelek sebra*, *Kolajna*, *Auto na korzu*, *Ojađeno zvono*, *Ispit savjesti*, *Mrsko ja*, *Sumrak poezije*
44. Đuro Sudeta, Izbor iz lirike (PSHK), *Mor*
45. Milan Begović, *Kvartet*, *Giga Barićeva*, *Pustolov pred vratima*
46. Fran Galović, *Štokavska i kajkavska poezija* (izbor), *Ispovijed*
47. Nikola Šop, Izbor iz pjesništva (PSHK)
48. Ivo Kozarčanin, *Sam čovjek*, *Rujan*, *Mrtve oči*
49. Dragutin Tadijanović, Izabrana djela (PSHK)
50. Dobriša Cesarić, Izabrana djela (SHK)
51. Miroslav Krleža, *Lirika, I, II, III* (izbor), *Kraljevo*, *Balade Petrice Kerempuha*, *Hrvatski bog Mars*, *Cvrčak po vodopadom*, *Povratak Filipa Latinovicza*, *Na rubu pameti*, *Zastave*, *Vučjak*, *U agoniji*, *Leda*, *Gospoda Glembajevi*, *Hrvatska književna laž*, *Predgovor Podravskim motivima Krste Hegedušića*, *O Kranjčeviću i Supilu*
52. Ivo Andrić, *Ex Ponto*, *Prokleta avlija*, *Travnička hronika*
53. Slavko Kolar, *Breza*, *Svoga tela gospodar*
54. Mile Budak, *Ognjišta*
55. Vjekoslav Majer, *Život puža*
56. Ivan Goran Kovačić, *Jama*, *Mrak na svijetlim stazama*, *Sedam zvonara majke Marije*
57. Viktor Vida, Izbor iz pjesništva (PSHK)
58. Vjekoslav Kaleb, *Divota prašine*, *Gost*
59. Radovan Ivšić, *Kralj Gordogan*
60. Petar Šegedin, *Djeca božja*
61. Mirko Božić, *Kurlani*
62. Marijan Matković, *Heraklo*
63. Jure Kaštelan, *Tifusari*
64. Vesna Parun, Izabrane pjesme (PSHK)
65. Ranko Marinković, *Ruke*, *Kiklop*, *Glorija*
66. Vladan Desnica, *Proljeća Ivana Galeba*, *Pravda*, *Fratar sa zelenom bradom*
67. Josip Pupačić, Izabrane pjesme (PSHK)
68. Nikola Milićević, Izabrane pjesme (PSHK)
69. Slavko Mihalić, Izabrane pjesme (PSHK)
70. Slobodan Novak, *Mirisi*, *zlatu i tamjan*, *Badessa Madre Antonia*
71. Antun Šoljan, *Kratki izlet*, *Izdajice*
72. Zvonimir Majdak, *Kužiš stari moj*

73. Matko Peić, *Skitnje*
74. Ivan Slamnig, *Zvezdana, Bolja polovica hrabrosti*, Izabrane pjesme (PSHK)
75. Nedjeljko Fabrio, *Vježbanje života*
76. Dalibor Cvitan, *Polovnjak*
77. Ivan Aralica, *Psi u trgovištu*
78. Feđa Šehović (Raul Mitrovich) *Gorak okus duše*
79. Ivo Brešan, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*
80. Irena Vrkljan, *Svila, škare...*
81. Slobodan Šnajder, *Kamov smrtopis*
82. Pavao Pavličić, *Lađa od vode, Večernji akt*
83. Goran Tribuson, *Praška smrt, Snijeg u Heidelbergu*
84. Dubravka Ugrešić, *Forsiranje romana reke, Muzej bezuvjetne predaje*
85. Josip Sever, *Borealni konj*
86. Danijel Dragojević, Izabrane pjesme
87. Luko Paljetak, Izbor pjesama iz knjige *Bijela tama*
88. Branko Maleš, *Sjajno ništa*
89. Miro Gavran, *Kreontova Antigona*
90. Zoran Ferić, *Anđeo u ofsajdu*
91. Miljenko Jergović, *Sarajevski Marlboro*

II. Znanost o književnosti

1. Antun Barac, *Hrvatska književnost. Književnost ilirizma, Članci i eseji*, PSHK, 101

III. Časopisi

2. Književni: *Danica, Kolo, Neven, Vienac (1869-1903), Savremenik, Plamen, Hrvatska revija, Republika, Krugovi, Razlog, Off, Quorum*
Znanstveni: *Umjetnost riječi, Croatica*

Sekundarna

3. Barac, Antun: *Hrvatska književnost od Preporoda do stvaranja Jugoslavije: Književnost ilirizma, Hrvatska književnost pedesetih i šezdesetih godina*. Zagreb 1953, 1960.
4. Frangeš, Ivo: *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb – Ljubljana 1987.
5. *Povijest hrvatske književnosti: Ilirizam, Realizam, Moderna*. Knj. 4. Zagreb 1975, knj. 5, 1978.
6. Dubravko Jelčić: *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb 1996, 2004.
7. Ježić, Slavko: *Hrvatska književnost od početaka do danas*. Zagreb 1944, 1996.
8. Šicel, Miroslav: *Pregled novije hrvatske književnosti*. Zagreb 1979.

9. Slobodan P. Novak: Povijest hrvatske književnosti. Zagreb 2003.

PREDMET: Novija hrvatska književnost/Dječja i adolescentska književnost

KOLEGIJ: Dječja i adolescentska književnost

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, 6. semestar, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi posebnim dijelom korpusa nacionalne i svjetske književnosti koji je namijenjen najmlađim čitateljima i čitateljima u adolescentskoj dobi, njegovim teorijsko – metodološkim, medijsko – recepcijskim i povijesnim pitanjima. Osim usustavljanja korpusa dječje književnosti i književnosti za adolescente, njezine klasifikacije, periodizacije i žanrovske podjele te referiranja o aktualnim teorijama, radom na paradigmatskim djelima i piscima, analiziraju se mogućnosti pristupa putem lika, modela implicitnoga čitatelja i tipa diskursa u pojedinim razdobljima književnosti Zapada od antike do suvremenosti.

LITERATURA:

1. Bošković-Stulli, Maja: Usmena književnost nekad i danas. Zagreb 1983.
2. Hranjec, Stjepan: Hrvatski dječji roman. Zagreb 1998.
3. Jolles, Andre: Jednostavni oblici. Zagreb 1978.
4. Majhut, Berislav: Rani hrvatski dječji roman iz perspektive implicitnog čitatelja. Zagreb 2004.
5. Pranjić, Krunoslav – Flaker, Aleksandar (prir.): Hrvatska književnost prema evropskim književnostima. Zagreb 1970.
6. Pranjić, Krunoslav – Flaker, Aleksandar (prir.): Hrvatska književnost u evropskom kontekstu. Zagreb 1975.
7. Propp, Vladimir: Morfologija bajke. Beograd 1982.
8. Slamnig, Ivan: Svjetska književnost zapadnog kruga. Zagreb 1973.
9. Solar, Milivoj, Povijest svjetske književnosti. Zagreb 2003.
10. Težak, Dubravka – Horkić, Dragutin: Hrvatska dječja književnost. Zagreb 2001.
11. Zima, Dubravka: Ivana Brlić – Mažuranić. Zagreb 2001.

Naziv predmeta: Novija hrvatska književnost/Dječja i adolescentska književnost

Naziv kolegija: Usmena književnost u osnovnoškolskoj nastavi i izvan nastavnim aktivnostima

ETCS: 5

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni preddiplomski

Oblik nastave: seminar (2)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Kolegij daje uvid u mogućnosti uključivanja usmenoknjiževnih oblika u nastavni proces, problematiziraju se mogući načini predstavljanja tih oblika: zapisi, obrade i teorijsko-poetički aspekti njihovih interpretacija za određeni uzrast.

Posebno se obrađuje dječja usmena književnost odnosno usmenoknjiževni oblici koji nastaju među djecom u okviru npr. dječjih igara (brojilice), zagonetke, izreke te posebno oni vicevi koji nastaju i pripovijedaju se upravo u određenim dobnim skupinama.

Ponudit će se i mogući modeli izvannastavnih aktivnosti povezani s usmenom književnošću odnosno u širem smislu verbalnim i s drugim povezanim oblicima folklora (primjerice, bajke, predaje, basne). Ti modeli mogu uključivati: terensko istraživanje primjenjivo uzrastu i predstavljanje prikupljenog materijala u elektronskim ili/i tiskanim izdanjima; izrade obrada pojedinih vrsta (bajke, basne, šale), varijantne komparacije i sl.

Cilj: Osigurati kompetencije i vještine budućih nastavnika/nastavnica za rad u osnovnoj školi. Osposobit će se za adekvatan (znanstveno precizan, ali učenicima zanimljiv, blizak i povezan s njihovim prethodnim iskustvom) pristup usmenoknjiževnoj građi.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, Što nikad nije bilo ... Usmene pripovijetke i predaje. Zagreb, 1986.

Mirjana Duran, Dječja subkultura kao dio narodne kulture, Književna revija, 41 (2001), 3/4 ; str. 22-38

Marijana Hameršak, Dječji folklor između prežitka i prepreke, Etnološka istraživanja, 9 (2003); str. 35-51

Josip Kekez i Vlado Pandžić, Hrvatske usmene pjesme i brojilice, Priredili, Zagreb, 1996.

Ljiljana Marks, Dječji vicevi : mogućnosti klasifikacije i interpretacije / Ljiljana Marks Narodna umjetnost, 28 (1991); str. 213-225

Slavica Moslavac, Narodne dječje igre u Moslavini, Radovi Hrvatskog društva folklorista, 7 (1998) ; 59-68

Tanja Perić-Polonijo, Hrvatske narodne uspavanke, Zagreb, 2000.

Tanja Perić-Polonijo, Mjesto usmene književnosti u hrvatskoj folkloristici, nastavi i književnim teorijama, Croatica (1993) 37/38/39; 269-284

Tanja Perić-Polonijo, Šum-šumi, grm grmi. Izbor iz usmene poezije, Priredila. Zagreb, 1986.

Dopunska literatura:

Mira Kermek-Sredanović, Osobitosti recepcije i literarne komunikacije učenika osnovne škole s proznim tekstom, Napredak, 134 (1993), 2 ; 133-140

Mira Kermek-Sredanović, Osobitosti recepcije i komunikacije osnovaca s lirskim tekstom, Život i škola, 4(1993) 5; 513-521

Maja Kožić: Odras hrvatske ratne zbilje na dječje igre ratovanja, , Radovi Hrvatskog društva folklorista 1 (1993) ; str. 53-57

Slavica Moslavac, Narodne dječje igre u Moslavini, Radovi Hrvatskog društva folklorista, 7 (1998) ; 59-68

Vlado Pandžić, Putovima školske recepcije književnosti, Zagreb, 2001.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatsko pjesništvo od romantizma do “akademskog romantizma”

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij ima za cilj tri razine; na prvoj diskutira o književno-povijesnom, stilskoparadigmatskom, svjetonazornom konstituiranju romantizma unutar europskoga kulturnog kruga; na drugoj razini problematizira genezu – društvenu, povijesnu, političku i kulturnu unutar posebnih hrvatskih onodobnih prilika, naime, hrvatskog narodnog preporoda i ilirskog pokreta kao sociokulturne dinamike, kulturne projekte i institucije, od Matice ilirske do Akademije i Strossmayerove ideje “toskanizacije” Hrvatske; na trećoj razini, uzimajući paradigmatičke primjere (Vraz, Preradović, Mažuranić, Demeter; kasnije Marković), detektiraju se poetike, odnosno modeli pjesničke prakse i vrste, a uspoređujući ih s ostvarenjima europske romantike, utvrđuju se paradigmatički “opseg” i hrvatska “specifičnost”.

LITERATURA:

1. Barac, Antun, Hrvatska književnost, I. Književnost ilirizma. Zagreb 1954.
2. Fancev, Franjo, Dokumenti za naše podrijetlo hrvatskog preporoda. U: “Građa” JAZU. Zagreb 12/1933.

3. Fancev, Franjo, Hrvatski ilirski pokret jest naš autohtoni pokret. U: "Hrvatsko kolo". Zagreb 1935: 3-58.
4. Flaker, Aleksandar; Škreb, Zdenko, Stilovi i razdoblja. Zagreb 1964.
5. Flaker, Aleksandar; Pranjic, Krunoslav (ur.), Hrvatska književnost prema evropskim književnostima. Zagreb 1970.
6. Frangeš, Ivo, Povijest hrvatske književnosti. Zagreb 1987.
7. Gudel, Vladimir, Stogodišnjica hrvatskog preporoda. Zagreb 1936.
8. Jelčić, Dubravko, Hrvatski romantizam. Zagreb 2002.
9. Ježić, Slavko, Hrvatski preporod. Zagreb 1944.
10. Ravlić, Jakša, Hrvatski narodni preporod. I. i II. PSHK 28/29. Zagreb 1965.
11. Šicel, Miroslav, Riznica ilirska. Zagreb 1985.
12. Šidak, Jaroslav, Hrvatski narodni preporod. Ilirski pokret. Zagreb 1988.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Lirski subjekt i hrvatsko pjesništvo 19. stoljeća

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi će se hrvatskim pjesništvom 19. stoljeća, i to instancijom lirskoga subjekta te posljedicama njegova pozicioniranja unutar autorskih i stilsko-formativnih poetika od romantizma do modernizma kao i unutar poetičkih i socio-kulturnih strategija u proizvodnji identiteta.

LITERATURA:

1. Brešić, Vinko, Novija hrvatska književnost. Zagreb 1994.
2. Brešić, Vinko, Pjesnici hrvatske moderne, Zagreb 2003.
3. Culler, Jonathan: Književna teorija - vrlo kratki uvod. Zagreb 2001.
4. Detoni-Dujmić, Dunja, Ljepša polovica književnosti. Zagreb 1998.
5. Eagleton, Terry, Ideology and Literary Form. U: Criticism and Ideology. London – New York, 1992: 102-161.

6. Gross, Mirjana, Povijest pravaške ideologije. Zagreb 1973.
7. Hall, Stuart; Gay, Paul du, Questions of Cultural Identity. Sage Publications 1998.
8. Kravar, Zoran: Lirska pjesma, u: Uvodu u književnost, ur. Z. Škreb i A. Stamać. Zagreb 1998: 379-411
9. Lauer, Reinhard, Poetika i ideologija. Beograd 1987.
10. Stančić, Nikša, Gajeva pjesma "Još Hrvatska ni propala" iz 1832-33. Ideologija Ljudevita Gaja u pripremnom razdoblju hrvatskog narodnog preporoda. Zagreb 1989.
11. Užarević, Josip: Lirsko Ja; Lirsko Nad-Ja, u: Kompozicija lirske pjesme. Zagreb 1991: 105-142
12. Weststeijn, W. G.: Lirski subjekt, u: Pojmovnik ruske avangarde 6, ur. A. Flaker i D. Ugrešić. Zagreb 1989: 95-118

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatsko pjesništvo od simbolizma do novosimbolizma

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij obuhvaća razdoblje od hrvatske moderne do tridesetih godina 20.st., izuzimajući ekspresionističku stilsku paradigmu, što znači da obuhvaća modernističke "izme", simbolizam, impresionizam i secesionizam, kao najprevladavajuće, te sutonsko i kršćansko-idealističko pjesništvo kao "marginalno", ali signifikativno; tumači poetičke konstituente i "provjerava" ih na pjesničkom korpusu, omjeravajući ih i o europski horizont. Elaborira "nastavak" toga pjesništva u mladolirskom novosimbolizmu (1914-30), utvrđujući razlike i posebnosti, posebice poetičke "doktrine", kulturalnu i svjetonazornu matricu koja je u "podlozi" toga pjesništva.

LITERATURA:

1. Barac, Antun, Rasprave i kritike. Beograd 1964.
2. Batušić, Nikola; Kravar, Zoran; Žmegač, Viktor, Književni protusvjetovi. Zagreb 2001.

3. Bowra, Cecil Maurice, *The Heritage of Symbolis*. London 1943; *Naslede simbolizma*. Beograd 1970. Preveo Puvačić, Dušan.
4. Frangeš, Ivo, *Povijest hrvatske književnosti*. Zagreb 1987.
5. Gross, Mirjana, *Nacionalne ideje studentske omladine uoči I. sv. rata*. U: "Historijski zbornik", XXI-XXII. Zagreb 1968-69: 75-140.
6. Kravar, Zoran, *Antimodernizam*. Zagreb 1993.
7. Marjanović, Milan, *Savremena Hrvatska*. Beograd 1913.
8. Marjanović, Milan, *Hrvatska moderna*. I. i II. Zagreb 1951.
9. Šicel, Miroslav, *Povijest hrvatske književnosti*. *Književnost moderne*. Zagreb 1978.
10. Zaninović, Vice, *Mlada hrvatska uoči I. sv. rata*. U: "Historijski zbornik". Zagreb XI-XII/1958-59: 65-104.
11. Žmegač, Viktor, *Duh impresionizma i secesije*. Zagreb 1997.
12. Wiesner, Ljubo (ur.), *Hrvatska mlada lirika*. Zagreb 1914. ili pretisak Zagreb 1980.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Ekspressionističko pjesništvo

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij ima zadatak opisati značajke i "kontradikcije" ekspozitornih tekstova (Donadini, A. B. Šimić, Krleža) hrvatskog ekspresionizma, ekspresionizam kao dugo proskribirano "mjesto" hrvatske književnosti, potom glavne stilskopardigmatske i poetičke česti pjesništva hrvatskog ekspresionizma, njegov europski kontekst i poticaj, njegovu "vezanost" za slikarstvo, a s obzirom na ničeovsku središnju egocentričku poziciju lirskog subjekta njegov patos i socijalnu sućut, ekspresionizam je motriti kao posljednju totalitetnu matricu koja je imala ambicije projicirati se od filozofije života do umjetničkih uradaka.

LITERATURA:

1. *Eskpresionizam i hrvatska književnosti*. U: "Kritika". Zagreb 3/1969.

2. Flaker, Aleksandar, Poetika osporavanja. Zagreb 1982.
3. Flaker, Aleksandar, Nomadi ljepote. Zagreb 1986.
4. Ivanišin, Nikola, Fenomen književnog ekspresionizma. Zagreb 1990.
5. Maraković, Ljubomir; Bogner, Josip, Rasprave i kritike. Zagreb 1997.
6. Milanja, Cvjetko, Pjesništvo hrvatskog ekspresionizma. Zagreb 2000.
7. Milanja, Cvjetko, Pjesništvo hrvatskog ekspresionizma. Panorama pjesništva. Zagreb 2002.
8. Žmegač, Viktor, Težište modernizma. Zagreb 1986.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatsko pjesništvo 1930-1950.

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Hrvatskom pjesništvu u navedenom razdoblju teško je naći zajednički razdobljanski pojam – iako mu je opća značajka da je transformiralo estetiku u ideologiju – jer u to vrijeme, s obzirom na ideološke, društvene i političke prilike, uočljiv zaokret društvenoj tematici, pa dakle i mimetičnijoj i referencijalnijoj značajci (u prijašnjoj nomenklaturi socijalno angažiranoj književnosti), ali je uočljiv i zaokret tlu, zemlji, od doslovna, nacionalna do slikarskoga (“Zemlja”) segmenta; nadalje, to je vrijeme rekuperacije “lirike tla”, seljačke, ali i klerikalne ideje književnosti (“moderni objektivizam”). A opet, u tom razdoblju učvršćuje se nadrealizam (Ivanišević, Ivšić) i rađa se egzistencijalizam (Kozarčanin). O svemu tomu kolegij ima raspravljati interkulturalno i intermedijalno.

LITERATURA:

1. Flaker, Aleksandar, Stilske formacije. Zagreb 1976.
2. Flaker, Aleksandar, Nomadi ljepote. Zagreb 1986.
3. Frangeš, Ivo, Povijest hrvatske književnosti. Zagreb 1987.
4. Grčević, Franjo; Kuzmanović, Mladen (ur.), Zbornik zagrebačke slavističke škole. Zagreb 1973.
5. Krleža, Miroslav, Eseji, III. Zagreb 1963.
6. Lasić, Stanko, Sukob na književnoj ljevici. Zagreb 1970.

7. Lasić, Stanko, Krležologija. I-III. Zagreb 1989.
8. Maraković, Ljubormir; Bogner Josip, Rasprave i kritike. Zagreb 1997.
9. Pavletić, Vlatko (ur.), Panorama hrvatske književnosti XX stoljeća. Zagreb 1965.
10. Pavletić, Vlatko (ur.), Hrvatski pjesnici između dva rata. Beograd 1963.
11. Stamać, Ante, Slikovno i pojmovno pjesništvo. Zagreb 1977.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Poetičke mijene u hrvatskoj lirici od 1950. do 2000.

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij obuhvaća književnopovijesni pregled poetika četiriju pjesničkih naraštaja – krugovaškog, razlogaškog, pitanjaškog i kvorumaškog – okupljenih oko matičnih časopisa – Krugovi, Razlog, Pitanja, Quorum. Analiza građe podrazumijeva utvrđivanje razlikovnih obilježja lirskih modela – od gnoseološkog i ontološkog do semiotičkog i neoegzistencijalističkog – na formalno-stilskom, tematsko-motivskom i idejnom planu. Posebna se pozornost poklanja razmatranju onih smjerova filozofskog, književnoteorijskog i kritičkog mišljenja – egzistencijalizam, fenomenologija, strukturalizam, poststrukturalizam – koji su utjecali na uspostavu i oblikovanje naraštajnih poetika. Metodologija rada uzima u obzir kako teoriju stiha, retoriku, teoriju kompozicije, stilističku kritiku, semiotiku tako i ona čitanja koja poprište analize premještaju u širi društveno-politički kontekst: dekonstrukciju, feminističku kritiku, kulturalnu i kritičku teoriju, teoriju diskursa ili psihoanalizu.

LITERATURA:

1. Bagić, Krešimir, Živi jezici. Zagreb 1994.
2. Beker, Miroslav, Semiotika književnosti. Zagreb 1991.
3. Hošek, Chaviva; Parker, Patricia (ur.): Lyric Poetry Beyond New Criticism. Ithaca/London 1985.
4. Frye, Northrop, Anatomija kritike: Četiri eseja. Zagreb 1979; 2000. Prevela Gračan, Giga.

5. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo 1950–2000. (I). Zagreb 2000.
6. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo 1950-2000. (II). Zagreb 2001.
7. Milanja, Cvjetko, Hrvatsko pjesništvo 1950-2000. (III). Zagreb 2003.
8. Mrkonjić, Zvonimir, Suvremeno hrvatsko pjesništvo. Razdioba. Zagreb 1971.
9. Nedeljković, Dragan; Radović, Miodrag (ur.), Umetnost tumačenja poezije. Beograd 1979.
10. Preminger, Aleks i Brogan, T. V. F. (ur.), The New Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics. Princeton/New Jersey 1993.
11. Užarević, Josip, Kompozicija lirske pjesme. Zagreb 1991.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatsko dijalektalno pjesništvo

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij obrađuje pojam regionalnog, odnosno dijalektalnog, na lingvističkoj i kulturno-povijesnoj razini, što znači da propitkuje odnos jezična, štokavska sustava (norme) i dijalekatskih “nenormiranosti”, potom detektira genezu regionalizma u 20. st., počam od Matoševe kategorije pejzaža kao “duše” i metonimije Hrvatske, opozicije urbane otuđenosti i malograđanske uniženosti Hrvatske i seoske izvornosti i autentičnosti. Nadalje, osvrće se i utvrđuje teze na poznatu diskusiju oko čakavštine 1935, odnosno umiranju ili rekuperaciji, te na antologijskim primjerima kajkavske i čakavske lirike vrši analizu poetika, svjetonazora, ideje života odnosno antropološko-ontološkoga modusa, neku vrstu “regionalne” epistemologije.

LITERATURA:

1. Brešić, Vinko, Slavonska književnost i novi regionalizam. Osijek 2004.
2. Barac, Antun, Književnost Istre i Hrvatskog primorja. Zagreb 1968.
3. Črnja, Zvane, Hrvatski Don Kihoti. Rijeka 1971.
4. "Dometi". Rijeka 6. i II/1969; 1-2 i 9/1970; 3-4/1972; 7-9/1987.
5. Franičević, Marin, Pjesnici i stoljeća. Zagreb 1974.

6. Moguš, Milan, Čakavsko narječje. Zagreb 1977.
7. Pavić, Nikola (ur.), Antologija novije kajkavske lirike. Zagreb 1958.
8. Prpić, Tomislav, Književni regionalizam u Hrvata. Zagreb 1936.
9. Skok, Joža, Moderno hrvatsko kajkavsko pjesništvo. Čakovec 1985.
10. Skok, Joža, Kajkavski kontekst hrvatske književnosti. Čakovec 1985.
11. Skok, Joža (ur.), Ogenj reči. Antologija novijeg kajkavskog pjesništva. U: "Kaj". Zagreb 4-6/1986.
12. Stojević, Milorad, Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća. Rijeka 1987.
13. Štefanić, Nikola, Naš čakavski problem. Zagreb 1935.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska kratka proza

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se zasniva na proučavanje onih pripovjednih oblika koji svojim glavnim obilježjima ne pripadaju romanu, a nazivaju se najčešće pripovijestima, novelama i kratkim pričama. Prati se nastanak, razvoj i raslojavanje pojedinih kratkih pripovjednih oblika, njihova generička svojstva, uzajamni i odnos prema romanu te status unutar književnoga sustava i hijerarhije pojedinih razdoblja Novije hrvatske književnosti od romantizma do danas.

LITERATURA:

1. Barac, Antun: Hrvatska novela do Šenoine smrti, Rad JAZU, 290. Zagreb 1952.
2. Donat, Branimir: Strujanja u novijoj hrvatskoj noveli. Zagreb 1971.
3. Flaker, Aleksandar: Proza u trapericama. Zagreb 1976.
4. Frangeš, Ivo – Žmegač, Viktor: Hrvatska novela. Interpretacije. Zagreb 1998.
5. Nemeč, Krešimir (prir.): Antologija hrvatske novele. Zagreb 1997.
6. Pavičić, Jurica. Hrvatski fantastičari. Zagreb 2000.
7. Pavletić, Vlatko (ur.): Panorama hrvatske književnosti XX. stoljeća. Zagreb 1965.

8. Slabinac, Gordana: Hrvatska književna avangarda. Zagreb 1988.
9. Solar, Milivoj Solar: Teorija proze. Zagreb 1989.
10. Tomić-Sablić, Helena: Montaža citatnih atrakcija u obzoru quorumaške proze, Osijek, 1998.
11. Visković, Velimir: Umijeće pripovijedanja. Ogledi o hrvatskoj prozi. Zagreb 2000.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska proza devedesetih

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Devedesete godine, u književnosti raznolike po ostvarenjima i generacijskoj i poetičkoj pripadnosti aktivnih pisaca, pokazuju, za razliku od "stvarnosno" neangažirane ranije kvorumaške proze, značajno zanimanje za tzv. "izvanknjiževnu" zbilju. U kolegiju će se razmatrati problem i utemeljenost epiteta "stvarnosna", koji se često pridaje književnosti objavljivanoj krajem 20. stoljeća. Pojedini autori i njihova djela dovode se u vezu s prethodnim generacijama i autorskim poetikama, te ispituju mogućnosti prepoznavanja zajedničkih naraštajnih osobina tzv. "fakovaca" i književnika koji su svoje poetike izgradili već ranije.

LITERATURA:

1. Bagić, Krešimir (ur.), Goli grad, antologija hrvatske kratke priče 80-ih i 90-ih. Zagreb 2003.
2. Biti, Vladimir (ur.), Suvremena teorija pripovijedanja. Zagreb 1992.
3. Milanja, Cvjetko (ur.), Autor, pripovjedač, lik. Osijek 2000.
4. Pavičić, Jurica, Prava proza devedesetih. U: "Zarez". Zagreb 10. 05. 2001: 42.
5. Peleš, Gajo, Priča i značenje. Semantika pripovjednog teksta. Zagreb 1989.
6. Pogačnik, Jagna, Backstage. Književne kritike. Zagreb 2003.
7. Rizvanović, Nenad, FAK – Festival pisaca. U: "Fakat". Zagreb 2001: 189-191.
8. Sablić-Tomić, Helena, Montaža citatnih atrakcija. Osijek 1996.
9. Solar, Milivoj, Teorija proze. Zagreb 2000.

10. Šimpraga, Dalibor; Štiks, Igor, 22 u hladu. Zagreb 1999.
11. Visković, Velimir, Umijeće pripovijedanja. Oglеди o hrvatskoj prozi. Zagreb 2000: 139-182.
12. Zima, Zdravko, Prikazi, prikaze. Kritike i eseji. Zagreb 2003.
13. Zlatar, Andrea, Književno vrijeme: sadašnjost. U: "Zarez" 12. 10. 2000: 8-9.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Šenoinski model i model romana novopovijesne fikcije

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Povijesni roman od Severile (1866) Ivana Krstitelja Tkalčića do najnovijih romana novopovijesne fikcije ima svoj kontinuitet i relativno čvrstu poetiku. Šenoinski model monumentalističkoga viđenja povijesti, s idejom napretka kao središnjom niti vodiljom, ne samo da je imao neposredne sljedbenike nego je svoj duh održava i danas (npr. S. Slamnig, V. Stahuljak). Baveći se paradigmatiskim djelima šenoinskog modela povijesnog romana, kolegij poetički usustavljuje njegove glavne značajke iščitane od Tomića, Gjalskog i Kumičića, preko Deželićeva st., Zagorke i M. Šenoa do romana M. C. Nehajeva čiji roman *Vuci* pokazuje odklon od ovoga modela te uvodi novi, tzv. model romana novopovijesne fikcije s kritičkom slikom svijeta, pseudodokumentarnošću i drugim njegovim značajkama čiju paradigmu kolegij oprimjeruje na romanima V. Cara Eminina, I. Aralice, F. Šehovića i N. Fabrija.

LITERATURA:

1. Barac, Antun, August Šenoa. Zagreb 1926.
2. Biti, Vladimir, Strano tijelo pri/povijesti. Zagreb 2000.
3. Cihlar Nehajev, Milutin, Studije i članci. Zagreb 1942.
4. Culler, Jonathan, Pozivanje na povijest. U: "Quorum" 4/VI(1990): 276-284.
5. Dobrowska-Partyka, Maria, Projekcija čitaoca u Šenoinu romanu. U: "Umjetnost riječi". Zagreb 4/XXVII(1984): 305-313.

6. Ivanković, Željko, Povijesni roman ili roman o povijesti. U: "Mogućnosti", Split 5-6-7/XXXIX(1992): 547-553.
7. Ivić, Nenad, Domišljanje prošlosti. Zagreb 1992.
8. Jukić, Tatjana, Priče iz davnine. Hrvatska historiografska metafikcija? U: "Republika". Zagreb 5-6/1998: 59-73.
9. Korać, Stanko, Hrvatski roman između dva rata 1914-1941. Zagreb 1975.
10. Lasić, Stanko, Roman Šenoina doba. RAD JAZU, knjiga 341. Zagreb 1965: 163-230.
11. Matanović, Julijana, Krsto i Lucijan. Zagreb 2003.
12. Nemeć, Krešimir, Šenoina koncepcija povijesnog romana. U: "Umjetnost riječi". Zagreb 2/XXXVI(1992): 155-164.
13. Nemeć, Krešimir, Povijest hrvatskog romana od početaka do kraja 19. stoljeća. Zagreb 1994; 1999.
14. Nemeć, Krešimir, Povijest hrvatskog romana od 1900. do 1945. godine. Zagreb 1998.
15. Nemeć, Krešimir, Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine. Zagreb 2003.
16. Sertić, Mira, Povijesni roman na rubu književnosti. U: "Umjetnost riječi". Zagreb 2/XVII(1973): 121-133.
17. Šicel, Miroslav, Povijesni romani Eugena Kumičića. U: Osmišljavanja. Osijek 1987: 67-92.
18. Oraić Tolić, Dubravka, Paradigme 20. stoljeća. Zagreb 1996.
19. Peleš, Gajo, Tumačenje romana. Zagreb 1999.
20. Žmegač, Viktor, Povijesna poetika romana. Zagreb 1991.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Autor – urednik – čitatelj

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Svako razdoblje ima svoj ukus i publiku, otuda i književnu modu prema kojoj se oblikuju književni sustavi i utvrđuju položaj i odnosi između pojedinih književnih oblika, tj. stvara književna hijerarhija. U tome sustavu važno mjesto i ulogu imaju i urednici u nakladničkim kućama poput, u hrvatskom slučaju,

Nikole Andrića i njegove Zabavne biblioteke ili Zlatka Crnković i Biblioteke Hit. Što se događa s rukopisom prije nego što se on "oknjiži", koliko urednik može oblikovati ukus širega čitateljstva i koliko time utječe na recepciju i samu strukturu nacionalne književnosti, što u tome znači institucija mecene ili sponzora, kakva je uloga reklame u proizvodnji "bestsellera", što su autorska prava i kako se prave "kućni pisci", što autorima i nakladnicima, a što publici i samoj književnosti znače nagrade, napokon, može li se naučiti biti "dobar pisac" i što je to "škola pisanja" (*writing workshop*) te postoje li književni *lobby* i književni marketing itd. samo su neka pitanja na koja će ovaj kolegij na iskustvu suvremene hrvatske književne produkcije i njezine recepcije nuditi neke odgovore.

LITERATURA:

1. Aralica, Ivan – Crnković, Zlatko, Pisac i njegov urednik. Zagreb 1998.
2. Bačić, Krešimir: Treba li pisati i kako dobri pisci pišu? Zagreb 2003.
3. Brešić, Vinko (ur.), Autobiografije hrvatskih pisaca, Zagreb 1996.
4. Brešić, Vinko (ur.), Dragi naš Šenoa, Zagreb 1992.
5. Bichsel, Peter: O čitanju i pripovijedanju. Zagreb 2002. Prevela Martić, Štefica.
6. Burroughs, S. William, O kreativnom pisanju . Preveo Vojo Šindilić. "Europski glasnik", Zagreb 7 (2002): 7.. 694-207
7. Čačinović-Puhovski, Nadežda, Identitet i fikcija ili o pisanju pisama , "Gordogan", 11 (1990): 31-32-33, 225-230.
8. Čačinović-Puhovski, Nadežda, Pisanje i mišljenje, Zagreb 1981
9. Eco, Umberto, Interpretacija i nadinterpretacija. S talijanskoga prevela Sanja Veršić. njiževna smotra, Zagreb 28 (1996): 100(2), 189-200
10. Eco, Umberto, Kako se piše diplomatska radnja, "Pitanja" 1984: 5-6, 181-208.
11. Goldmann, Lucien: Ogledi o sociologiji umjetnosti, Zagreb 1987.
12. Hirsh, E. D., Validity in interpretation. London 1971; Načela tumačenja. Beograd 1983. Preveo Vučković, Tihomir.
13. Kovačević, Marina, Stvaralačko pisanje, Rijeka 2000.
14. Lodge, David, Načini modernog pisanja : metafora, metonimija i tipologija moderne književnosti. Prevele Giga Gračan, Sonja Bašić. Zagreb 1988.
15. Pamuk, Orhan, Pisanje romana nosi užitek promatranja događaja pomalo odozgor, poput uživanja u pogledu s balkona. Prevela Marta Andrić. "Kolo" 13 (2003): 1, 400-409
16. Pavličić, Pavao, Škola pisanja. Zagreb 1994.
17. Semprun, Jorge, Pisanje ili život . Prevela Saša Sirovec. Split 1996.
18. Tenžera, Veselko, Preživljuje dobro pisanje, Zagreb 1995.

19. Turck, Christopher C. R.: Effective Writing: Improving Scientific, Technical and Business Communication, London 1991.
20. Wierzbicki, Jan, "Razgovor o književnosti" kao kategorija recepcije i pitanja književnopovijesnog procesa,"Republika", Zagreb 1-2/1991: 58-84.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska drama i kazalište od ilirskoga pokreta do moderne

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Na kolegiju će se iz devetnaestostoljetnih teorijskih i kritičkih napisa (Demeter, Marković, Šenoa...) rekonstruirati smjernice razvoja nacionalne drame i kazališta, npr. otpor prema germanskoj i afirmiranje francuske i slavenskih dramaturških praksi, otpor prema "neozbiljnim" žanrovima poput lakrdije i favoriziranje "visokih" žanrova poput povijesne tragedije i opere, rad na institucionalizaciji nacionalnoga kazališta kao "hrama kulture" i sl. Iz osvrta na onodobne kazališne izvedbe otkrivat će se "poželjni" i "nepoželjni" dramaturški i izvedbeni modeli kao i počeci diskurzivnih strategija formiranja prvoga hrvatskoga teatrološkog i medijskog "sustava zvijezda", o kojemu će se moći govoriti tek pri kraju 19. st. Iščitavanjem dramskih tekstova i njihovih žanrovskih osobitosti (npr. M. Bogovića, D. Demetra, F. Markovića, I. Kukuljevića-Sakcinskog – povijesna drama; A. Nemčića, A. Šenoa, J. E. Tomića – komedija; J. Freudenreicha, I. Okrugića Srijemca, A. Starčevića – pučki igrokaz i dr.) stjecat će se uvid u žanrovsku raslojenost dramskoga segmenta hrvatskoga devetnaestostoljetnog književnog kanona te će se razvijati spoznaje o poetičkim i ideološkim uvjetima i implikacijama te raslojenosti.

LITERATURA:

1. Batušić, Nikola, Pučki igrokazi XIX. stoljeća. PSHK, knj. 36. Zagreb 1973.
2. Batušić, Nikola, Hrvatska drama od Demetra do Šenoa. Zagreb 1976.
3. Batušić, Nikola, Hrvatska drama XIX. stoljeća. Zagreb 1986.
4. Batušić, Nikola, Hrvatska kazališna kritika. Zagreb 1971.
5. Batušić, Nikola, Povijest hrvatskoga kazališta. Zagreb 1978.

6. Batušić, Nikola (ur.), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu 1860-1985. Zagreb 1985.
7. Batušić, Nikola, Trajnost tradicije. Zagreb 1995.
8. Batušić, Nikola, Uvod u teatrologiju. Zagreb 1991.
9. Bobinac, Marijan, Puk na sceni. Zagreb 2001.
10. Cindrić, Pavao (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1864-1969, Enciklopedijsko izdanje. Zagreb 1969.
11. Carlson, Marvin, Kazališne teorije. Zagreb 1997. Prevela Hölbling Matković, Lara.
12. Pavlièiæ, Pavao, Stih u drami & drama u stihu. Zagreb 1985.
13. Pfister, Manfred, Drama: teorija i analiza. Zagreb 1998. Preveo Bobinac, Marijan.
14. Roksandić, Duško; Batušić, Slavko (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1860-1960. Zagreb 1960.
15. Škavić, Đurđa, Hrvatsko kazališno nazivlje. Zagreb 1999.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska drama i kazalište u razdoblju moderne

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Početak modern/istek/e hrvatske dramske književnosti i kazališne umjetnosti obilježen je kombiniranjem dramskih i kazališnih fenomena inauguriranih u razdoblju od Demetra do Šenoe s nizom inovativnih aktivnosti. Insistira se na nacionalnoj specifičnosti i ideološkoj funkcionalnosti dramske umjetnosti (izvode se stari hrvatski pisci – Držić, Palmotić te se i dalje pišu, izvode i visoko vrednuju povijesne drame – Ogrizović, Tresić-Pavišić, Begović, Vojnović, Dežman Ivanov...). Zbog uklapanja hrvatskog elementa u mozaik europske kazališne slike, insceniraju se Shakespeare, Goldoni, ruski klasici, Ibsen, Hauptmann... Predstavnici nove glumačke generacije unose u svoje interpretacije duh scenskog realizma, a 1896. utemeljena je Hrvatska dramska škola. Kroz časopisne se kritičke i biografske tekstove kristaliziraju diskurzivni obrisi prvih hrvatskih glumačkih ikona (N. Vavra, Lj. Šram, M. Mihičić, M. Dimitrijević, M. Ružička-Strozzi, J. Bach, I. Raić, A. Fijan...).

Dezintegracija devetnaestostoljetnih dramskih i kazališnih shema razvija se na križištu četiriju vektora – verističkoga (pod utjecajem npr. Tolstoja, Hauptmanna, Verge, Ibsena, Strindberga) i esteticističkoga stila (pod utjecajem npr. Maeterlincka, Hofmannsthal, Wilde, Yeatsa i dr.) te tragičnog i komičnog žanra. U tome će se kontekstu, pored prije navedenih autora, iščitavati drame Kamova, Kosora, Tucića, A. Milčinić i drugih hrvatskih modernista.

LITERATURA:

1. Batušić, Nikola, Hrvatska drama XIX. stoljeća. Zagreb 1986.
2. Batušić, Nikola, Hrvatska kazališna kritika (dramska). Zagreb 1971.
3. Batušić, Nikola, Povijest hrvatskog kazališta. Zagreb 1978.
4. Batušić, Nikola (ur.), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu 1860-1985. Zagreb 1985.
5. Batušić, Nikola, Uvod u teatrologiju. Zagreb 1991.
6. Begović, Milan, Kritike i prikazi. Zagreb 1943.
7. Bobinac, Marijan, Puk na sceni. Zagreb 2001.
8. Carlson, Marvin, Kazališne teorije. Zagreb 1997. Prevela Hölbling Matković, Lara.
9. Cindrić, Pavao (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1864-1969, Enciklopedijsko izdanje. Zagreb 1969.
10. Gašparović, Darko, Kamov, apsurd, anarhija, groteska. Zagreb 1988.
11. Hečimović, Branko, Pet dramatičara hrvatske moderne. Zagreb 1968.
12. Miletić, Stjepan, Hrvatsko glumište. Zagreb 1904; 1978.
13. Pavličić, Pavao, Hrvatski dramski stih. Split 2000.
14. Pfister, Manfred, Drama: teorija i analiza. Zagreb 1998. Preveo Bobinac, Marijan.
15. Roksandić, Duško; Batušić, Slavko (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1860-1960. Zagreb 1960.
16. Senker, Boris, Hrestomatija novije hrvatske drame I. dio. Zagreb 2000.
17. Škavić, Đurđa, Hrvatsko kazališno nazivlje. Zagreb 1999.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska drama i kazalište između dva svjetska rata

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi dominantnim žanrovskim i stilsko-poetičkim fenomenima međuratne hrvatske drame te njezinim scensko-izvedbenim specifičnostima. U tom se kontekstu govori o radu najutjecajnijih redateljskih (Gavella, Raić, Strozzi...) i glumačkih (T. Strozzi, V. Podgorska, B. Kraljeva, D. Dujšin...) imena. Što se tiče diskurzivne dramske prakse, razlučit će se dvije sukcesivne stilske paradigme dominantne u međuraću: prva, ekspresionistička i, druga, neorealistička, između kojih je simboličnu granicu povukao Krleža svojim osječkim predavanjem uoči čitanja drame U agoniji (1928). Kao poseban fenomen obradit će se na svojoj strukturnoj i(li) sadržajnoj razini antitetičan žanr groteske (Krleža: Kraljevo, Begović: Pustolov pred vratima, Kulundžić: Ponoć, Feldman: Zec, Marinković: Alabtros...).

LITERATURA:

1. Batušić, Nikola, Hrvatska kazališna kritika (dramska). Zagreb 1971.
2. Batušić, Nikola, Povijest hrvatskog kazališta. Zagreb 1978.
3. Batušić, Nikola (ur.), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu 1860-1985. Zagreb 1985.
4. Batušić, Nikola, Trajnost tradicije. Zagreb 1995.
5. Batušić, Nikola, Uvod u teatrologiju. Zagreb 1991.
6. Begović, Milan, Kritike i prikazi. Zagreb 1943.
7. Bobinac, Marijan, Puk na sceni. Zagreb 2001.
8. Carlson, Marvin, Kazališne teorije. Zagreb 1997. Prevela Hölbling Matković, Lara.
9. Cindrić, Pavao (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1864-1969, Enciklopedijsko izdanje. Zagreb 1969.
10. Gašparović, Darko, Pismo i scena. Dramaturški analekti. Zagreb 1982.
11. Gavella, Branko, Hrvatsko glumište. Zagreb 1953; 1982.
12. Gavella, Branko, Književnost i kazalište, (ur. Batušić, Nikola; Paro, Georgij i Viola, Božidar). Zagreb 1970.
13. Hečimović, Branko, Može li se Lauri vjerovati? Zagreb 1982.
14. Pavličić, Pavao, Stih u drami drama u stihu. Zagreb 1985.
15. Pfister, Manfred, Drama: teorija i analiza. Zagreb 1998. Preveo Bobinac, Marijan.
16. Roksandić, Duško; Batušić, Slavko (ur.), Hrvatsko narodno kazalište 1860-1960. Zagreb 1960.
17. Senker, Boris, Hrestomatija novije hrvatske drame I. dio. Zagreb 2000.
18. Slabinac, Gordana, Hrvatska književna avangarda. Zagreb 1988.

19. Škavić, Đurđa, Hrvatsko kazališno nazivlje. Zagreb 1999.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska drama i kazalište u drugoj polovici 20. stoljeća

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij će se baviti stanjem hrvatskoga kazališta i dramske književnosti od Drugoga svjetskog rata naovamo. U njemu će se ukazivati na smjene dominantnih stilsko-poetičkih i žanrovskih dramskih modela, od socrealističke dramaturgije, preko dezintegracije "revolucionarne" apologetike (koja je ponajprije provedena u "dramama lika, pojedinca" – npr. Krležin Aretej, Matkovićev Heraklo i Marinkovićeva Glorija – a potom u specifičnim žanrovima što se formiraju kao posljedica otvaranja zapadnim, prvenstveno američkim i francuskim utjecajima – obiteljske melodrame, drame situacije, filozofske i egzistencijalističke drame, poetske drame itd.) do političke, kritički intonirane te socijalno, etički i egzistencijalistički motivirane drame s kraja 60-ih i tijekom 70-tih godine 20. stoljeća. U proučavanju hrvatske drame i kazališta kroz posljednja dva desetljeća naglasak će biti na detektiranju postmodernističkih stilskih strujanja, fenomenu drame s tematikom Domovinskoga rata tijekom i neposredno po njegovu završetku te na najrecentnijim tekstualno-dramskim oblicima i njihovim scenskim izvedbama. Osim samih drama, obrađivat će se i oni tekstovi kojima su se predlagale, opovrgavale i usustavljivale specifične dramske poetike kao i kritički osvrti na tekstualno fiksirane ili izvedbeno perpetuirane dramske predloške, a iščitavat će se i konstelacija redateljskih i glumačkih imena u okvirima nacionalne "kulturne elite". Kolegij će ukazati i na medijske aspekte preobrazbe (kazališnoga) glumca u "zvijezdu", tj. otkrivat će dinamiku ideoloških i socijalno-političkih relacija između dramskog teksta te njegova izvedbenoga i recepcijskog konteksta.

LITERATURA:

1. Batušić, Nikola, Skrovito kazalište. Zagreb 1984.
2. Batušić, Nikola (ur.), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu 1860-1985. Zagreb 1985.
3. Batušić, Nikola, Uvod u teatrologiju. Zagreb 1991.

4. Bobinac, Marijan, Puk na sceni. Zagreb 2001.
5. Bogner-Šaban, Antonija (ur.), Pedeset godina Zagrebačkog kazališta mladih. Zagreb 2000.
6. Carlson, Marvin, Kazališne teorije. Zagreb 1997. Prevela Hölbling Matković, Lara.
7. Èale-Feldman, Lada, Euridikini osvrti. Zagreb 2001.
8. Èale-Feldman, Lada, Teatar u teatru u hrvatskom teatru. Zagreb 1997.
9. Heæimoviæ, Branko (ur.), Suvremena drama i kazalište u Hrvatskoj. Novi Sad-Rijeka 1987.
10. Heæimoviæ, Branko, Pod Krležinim kišobranom. Zagreb 1997.
11. Kudrjacev, Anatolij, Gledalac sa zadatkom. Zagreb 1984; 1997.
12. Melchinger, Siegfried, Povijest političkog kazališta. Zagreb 1989. Prevela Flaker, Vida.
13. Pappasarovski, Marija, Semiotičko brušenje kazališta. Zagreb 2003.
14. Perasoviæ, Benjamin, Urbana plemena. Sociologija subkultura u Hrvatskoj. Zagreb 2001.
15. Pfister, Manfred, Drama; teorija i analiza. Zagreb 1998. Preveo Bobinac, Marijan.
16. Prica, Èedo, Stvarnost i iluzija. Zagreb 1987.
17. Stanojeviæ, Ljubo (ur.), Ratni repertoar Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku 1991.-1994. Osijek 1995.
18. Selem, Petar, Različito kazalište. Zagreb 1985.
19. Senker, Boris, Hrestomatija novije hrvatske drame II. dio. Zagreb 2001.
20. Senker, Boris, Hrvatski dramatičari u svom kazalištu. Zagreb 1996.
21. Senker, Boris, Pogled u kazalište. Zagreb 1990.
22. Senker, Boris, Zapisi iz zamračenog gledališta. Zagreb 1996.
23. Škavić, Đurđa, Hrvatsko kazališno nazivlje. Zagreb 1999.
24. Vončina, Nikola, Kazalište, radio, televizija. Zagreb 1996.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska književna kritika

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Književna kritika jedan je od onih oblika čija je tradicija podudarna s tradicijom i kontinuitetom modela novije hrvatske književnosti. Kolegij se bavi njezinim razvojem, glavnim kritičarima i kritičkim tekstovima, idejama i teorijama o pojedinim književnim problemima, a potom i njezinom morfoloijom te europskim kontekstom i tendencijama. Posebna pažnja posvećuje se samoj kritičkoj projekciji preporodne kao "nove književnosti", raslojavanja u poimanju njezine društvene funkcije, utjecaju medija te političkih i kulturnih lomova i književnih sukoba kao i drugih fenomena tzv. književnog života od ilirskog pokreta do danas, npr. razlaz Gaja i Vraza, polemika o romanu i naturalizmu, sukob Starih i Mladih, katolička kritika, "sukob na književnoj ljevici", kritika u NDH, kritika socijalističkog realizma, "dijalog" emigrantske i matične književnosti itd.

LITERATURA:

1. Barac, Antun, Hrvatska književna kritika. Zagreb 1938.
2. Batušić, Nikola, Hrvatska kazališna kritika. Zagreb 1971.
3. Beker, Miroslav, Suvremene književne teorije. Zagreb 1986; 1999.
4. Brešić, Vinko, Novija hrvatska književnost, Zagreb 1994.
5. Brešić, Vinko, Teme novije hrvatske književnosti. Zagreb 1994.
6. Eliot, Thomas Stearns, Tradicija, vrijednosti i književna kritika. Zagreb 1999. Preveo Jurić, Slaven.
7. Frangeš, Ivo (ur.), Kritika u doba realizma. PSHK, knj. 62. Zagreb 1976.
8. Hrvatska književna kritika. I-X. Zagreb 1950-1964.
9. Maraković, Ljubomir, Hrvatska književna kritika. Antologija. Zagreb 1935.
10. Mataga, Vojislav, Književna kritika i teorija socijalističkog realizma. Zagreb 1987.
11. Milanja, Cvjetko, Jakša Čedomil. Zagreb 1986.
12. Pavletić, Vlatko, Hrvatski književni kritičari. I. i II. Zagreb 1958.
13. Pavletić, Vlatko (ur.), Panorama hrvatske književnosti XX. stoljeća. Zagreb 1965.
14. Petrović, Sveto, Priroda kritike. Zagreb 1972.
15. Šicel, Miroslav (ur.), Hrvatska moderna. Kritika i književna povijest. PSHK, knj. 71. Zagreb 1975.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatski književni feljton

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kao rubni žanr koji se s jedne strane naslanja na fikcionalna prozna djela, s druge na dokumentarna i popularna, publicistička ostvarenja, književni je feljton tema koja pruža priliku ne samo za naratološku analizu već i uključivanje rezultata socioloških, kulturoloških i povijesnih istraživanja. Osim toga, neodvojiv od časopisa kao medija i nužno povezan s razvojem nacionalne periodike, feljtonistički diskurs nalaže prilagođavanje pojedinih autorskih stilova i poetika. Predmet kolegija je razvoj feljtona u hrvatskoj književnosti od 19. stoljeća (Vukotinović, Nemčić, Jorgovanić, Šenoa, Kovačić...) i tijekom 20. stoljeća (Matoš, Zagorka, Majer, Ujević, Krklec, Fotez...) do današnjih književnih kolumni i drugih oblika "podlistka" (M. Smoje, I. Mandić, V. Tenžera, I. Aralica, P. Pavličić, M. Jergović, A. Tomić...), potom njegova kritička recepcija koja paralelno prati njegovu praksu.

LITERATURA:

1. Bagić, Krešimir, Umijeće osporavanja. Zagreb 1999.
2. Benjamin, Walter, Pariz Drugog Carstva u Baudelairea. U: Estetički ogledi. Zagreb 1986: 23-99. Prevela Stamać, Truda.
3. Brešić, Vinko, Hrvatski putopis. Zagreb 1996, 1997.
4. Brešić, Vinko, Teme novije hrvatske književnosti, Zagreb 2001.
5. Duda, Dean, Priča i putovanje. Zagreb 1998.
6. Horvat, Josip, Povijest novinstva Hrvatske 1771-1939. Zagreb 1962; 2003.
7. Mandić, Igor, Književno (st)ratište. Kritika hrvatske tekstualnosti 1991-97. Zagreb 1998.
8. Srdoč-Konestra, Ines, Prolegomena proučavanju feljtonistike u listu "Naša sloga". U: "Fluminensia". Rijeka 1/4(1992): 39-44.
9. Šabić, Marijan, Feljtonistički diskurz i nacionalnointegracijska paradigma. Zagreb 2003.
10. Šicel, Miroslav, Književna kritika i feljtonistika od Vraza do Šenoe. U: "Forum". Zagreb 42(2003): 4-6, 718-732.
11. Šojat, Olga, Vukotinovićeve feljtoni i članci: ulomak iz doktorske disertacije "Ljudevit Vukotinović kao književnik". Zagreb 1947.
12. Tušek-Šimunković, Miroslava, Hrvatska feljtonistika do Šenoe. Zagreb 1986.
13. Ujević, Tin, Ulomak podlistka protiv podlistka. U: Sabrana djela, sv. XIII. Zagreb 1965: 247-255.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska popularna književnost

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi u prvome redu terminološkim pitanjima te njihovom genezom, potom razmatra žanrovske značajke hrvatske trivijalne, odnosno popularne književnosti, njezin kulturološki, sociološki i ideološki status te odnos prema tzv. visokoj ili elitnoj književnosti od romantizma do danas, naposljetku, raščlanjuje i posljedice njihova uzajamnoga kontakta na strukturu, sustav, hijerarhiju i recepciju književnosti. Analizirajući tekstove i kontekstualne uvjete proizvodnje hrvatske popularne književnosti, kolegij razmatra i fenomene formiranja čitateljske publike, ulogu medija i tehnologije, tipove kulture i kulturne globalizacije, odnos akademske zajednice prema popularnoj književnosti i popularnoj kulturi u cjelini.

LITERATURA:

1. Bennett, Tony: Popular Fiction: Technology, Ideology, Production, Readnig. London & New York 1990.
2. Carlson, Marvin: Kazališne teorije. Zagreb 1997.
3. Detoni Dujmić, Dunja: Ljepša polovica književnosti. Zagreb 1998.
4. Easthope, Antony: Literary into cultural studies. London & New York 1991.
5. Fiske, John: Understanding Popular Culture. London & New York 1989.
6. Flaker, Aleksandar: Proza u trapericama. Zagreb 1976.
7. Nemeč, Krešimir: Odjeci estetike "campa" u hrvatskom romanu u: Postmodernizam, iskustva jezika u hrvatskoj književnosti i umjetnosti. Zbornik. Zagreb 2003.
8. Slapšak, Svetlana prir.: Trivijalna književnost. Beograd 1987.
9. Solar, Milivoj: Laka i teška književnost. Zagreb 1995.
10. Škreb, Zdenko: Trivijalna književnost. – Detektivski roman u: Književnosti i povijesni svijet. Zagreb 1981.

11. Žmegač, Viktor: O kritičkom pristupu trivijalnoj književnosti u: "Umjetnost riječi", 1973: 17, 75 – 88.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska dječja književnost

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi posebnim dijelom korpusa nacionalne književnosti koji je namijenjen najmlađim čitateljima, njegovim teorijsko-metodološkim, medijsko-recepcijskim i povijesnim pitanjima od kojih su najvažnija ona o pojmu, granicama i tipologiji, odnosno o poetici dječje književnosti i njezinu odnosu prema književnosti za odrasle. Osim usustavljanja korpusa dječje književnosti, njezine klasifikacije, periodizacije i žanrovske podjele te referiranja o aktualnim teorijama, radom na paradigmatičkim djelima, analiziraju se mogućnosti pristupa putem, npr. dječjeg lika kao pripovjedne konstrukcije, odnosno pojma djeteta kao društvene konstrukcije, ili putem modela implicitnoga čitatelja, tipa diskursa u pojedinim razdobljima hrvatske dječje književnosti 19. i 20. stoljeća i sl. Posebna se pažnja posvećuje dječjem romanu, razmatranju njegove tradicije i kontinuiteta, recepcijskih standarda, tipova i dosadašnjega proučavanja.

LITERATURA:

1. Hranjec, Stjepan: Hrvatski dječji roman. Zagreb 1998.
2. Bošković-Stulli, Maja: Usmena književnost nekad i danas. Zagreb 1983.
3. Jolles, Andre: Jednostavni oblici. Zagreb 1978.
4. Propp, Vladimir: Morfologija bajke. Beograd 1982.
5. Majhut, Berislav: Rani hrvatski dječji roman iz perspektive implicitnog čitatelja. Zagreb 2004.
6. Težak, Dubravka – Horkić, Dragutin: Hrvatska dječja književnost. Zagreb 2001.
7. Zima, Dubravka: Ivana Brlić-Mažuranić. Zagreb 2001.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska književna avangarda

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi književnopovijesnim fenomenom avangarde u hrvatskoj književnosti i književnoj historiografiji. Na odabranim primjerima razmatrat će se sljedeća tematsko-problemska polja: poetika i žanrovski sistem hrvatske književne avangarde, njezini različiti pravci i smjerovi (ekspresionizam, futurizam, dadaizam), glavni predstavnici i preteče te njihov odnos prema avangardi (Kamov, Donadini, Šimić, Krleža, Cesarec, Andrić, Ujević itd.), formiranje književne ljevice i osporavanje simboličkih vrijednosti građanskoga društva (Krleža, Cesarec), časopisna produkcija (Kokot, Vijavica, Juriš, Plamen, Književna republika), odnos avangardne umjetnosti prema tradiciji, odnos književne i likovne avangarde, pisci onkraj avangardnih strujanja (Sudeta, Poljak, Sabić) kao i europski kontekst naznačenih fenomena.

LITERATURA:

1. Batušić, Nikola; Kravar, Zoran; Žmegač, Viktor: Književni protusvjetovi. Zagreb 2002.
2. Bürger, Peter, Theorie der Avangarde. Frankfurt am Main 1974.
3. Ekspresionizam i hrvatska književnost. U: "Kritika". Zagreb 3/1969.
4. Flaker, Aleksandar, Poetika osporavanja. Zagreb 1984.
5. Flaker, Aleksandar, Stilske formacije. Zagreb 1976.
6. Frangeš, Ivo, Matoš, Vidrić, Krleža. Zagreb 1974.
7. Ivanšin, Nikola, Fenomen ekspresionizma u hrvatskoj književnosti. Zagreb 1990.
8. Lasić, Stanko, Krležologija ili povijest kritičke misli o Miroslavu Krleži. Zagreb 1989-1993.
9. Lasić, Stanko, Sukob na književnoj ljevici. Zagreb 1970.
10. Milanja, Cvjetko, Pjesništvo hrvatskog ekspresionizma. Zagreb 2000.
11. Milanja, Cvjetko (ur.), Ekspresionizam u hrvatskoj književnosti i umjetnosti. Zagreb 2002.
12. Poggioli, Renato, Teorija avangardne umetnosti, Beograd 1975. Prevela Janičijević, Jasna.
13. Slabinac, Gordana, Hrvatska književna avangarda. Zagreb 1988.
14. Šicel, Miroslav, Programi i manifesti u hrvatskoj književnosti. Zagreb 1972.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Hrvatska emigrantska književnost

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi književnopovijesnim i teorijsko-metodološkim aspektom studija hrvatske književnosti nastale u emigraciji od 1945. do 1990. godine. Raščlanjuju se operativni termini književnosti u iseljeništvu, književnosti u dijaspori i književnosti između dvije domovine, odnosno emigrantska književnost i egzil-literatura, te utvrđuju psihološki, socio-politički, kulturni i literarni kriteriji pristupa i tumačenja korpusa. Posebna se pažnja posvećuje utvrđivanju žanrovske slike emigrantske književnosti te njezina odnosa prema – s jedne strane – matičnoj, s druge, prema književnosti i kulturi zemlje primateljice. Imajući u vidu srodne fenomene u ostalim nacionalnim literaturama (npr. u židovskoj, njemačkoj, poljskoj, irskoj, ruskoj i dr.) te njihova istraživačka iskustva, kritički se raščlanjuju dosadašnji postupci i rezultati u našoj kritici i historiografiji.

LITERATURA:

1. Adorno, W. Theodor: Pitanja intelektualnoj emigraciji; preveo s njemačkoga Kiril Miladinov, "Tvrđa", 2000: 1-2, 35-39
2. Biti, Vladimir: Pojmovnik suvremene književne teorije, (Pojmovi hegemonija, ideologija, postkolonijalna teorija). Zagreb 2000.
3. Blažetin, Stjepan: Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas. Osijek 1998.
4. Brešić, Vinko: Hrvatska emigrantska književnost (1945 – 1990), u: Teme Novije hrvatske književnosti. Zagreb 2001: 179-212
5. Grubišić, Vinko: Hrvatska književnost u egzilu. München-Barcelona 1990.
6. Lasić, Stanko: Miroslav Krleža i Nezavisna Država Hrvatska (10. 4. 1941. –8. 5. 1945). Zagreb 1989.
7. Lukšić, Irena (prir.): Egzil, emigracija: novi kontekst. Zagreb 2002.
8. Oraić-Tolić, Dubravka: Kulturni stereotipi i moderna nacija. "Forum", 2003: 4-6, 453-479.

9. Said, Edward: Intelektualni egzil: izgnanici i marginalci. "Tvrđa", 2000: 1-2, 25-32. Preveo s engleskoga Dejan Kršić.
10. Škvorc, Boris, Australski Hrvati: mitovi i stvarnost. Zagreb 2005.
11. Žmegač, Viktor: Književno stvaralaštvo i povijest društva. Zagreb 1976.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Europski kontekst Novije hrvatske književnosti

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezatni preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Kolegij se bavi statusom hrvatske književnosti unutar europskih književnih procesa, socijalno-političkim i kulturnim stranama europskoga konteksta i njegova interteksta u hrvatskoj književnosti. S obzirom da se model Starije hrvatske književnosti razvija i profilira unutar sfere mediteranskoga kulturnog kruga, poglavito talijanske kulture i literature, a model Novije hrvatske književnosti pak unutar sfere utjecaja srednjoeuropskoga, tj. germanskoga i slavenskoga kulturnog kruga, kolegij se bavi implikacijama toga procesa i to na više razina – od žanrovske, preko tematsko-motivske i medijsko-recepcijske do ideološke.

LITERATURA:

1. Ekspresionizam i hrvatska književnost, "Kritika", sv. 3. Zagreb 1969.
2. Flaker, Aleksandar: Poetika osporavanja. Zagreb 1982.
3. Pranjić, Krunoslav – Flaker, Aleksandar (prir.): Hrvatska književnost prema evropskim književnostima. Zagreb 1970.
4. Pranjić, Krunoslav – Flaker, Aleksandar (prir.): Hrvatska književnost u evropskom kontekstu. Zagreb 1975.
5. Slabinac, Gordana: Hrvatska književna avangarda. Zagreb 1988.
6. Slamnig, Ivan: Svjetska književnost zapadnog kruga. Zagreb 1973.
7. Solar, Milivoj, Povijest svjetske književnosti. Zagreb 2003.
8. Tomasović, Mirko: O hrvatskoj književnosti i romanskoj tradiciji. Zagreb 1978.

9. Žmegač, Viktor: Duh impresionizma i secesije. Hrvatska moderna. Zagreb 1993.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Ironija, humor i satira u hrvatskoj književnosti 19. stoljeća

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Poučnost i tendencioznost preporodne književnosti isključivala je značajnije olabavlivanje diskursa, pa su prva u tome smislu subverzivnija djela bila znak društvenih i književnih promjena, odnosno mogućnost izravnijega ukazivanja na aktualnu društvenu i političku zbilju. Autori koji su otvorenije podupirali humor i komično (npr. Nemčić, Šenoa, Jurković, Korajac) upućivali su ujedno i na naglašenije osamostaljivanje književnog polja koje će se prvenstveno baviti "realističkom" razinom iskustva. Aktualiziranje ključnih pitanja nacionalne politike – od ilirizma i apsolutizma, preko Starčevićevih pravaša do modernističkog pokreta – otvarala su prostore izravnijega dijaloga sa stvarnošću i unutar njega različitim oblicima ne samo ironiziranja, već i naknadnih tumačenja teksta. Kolegij se bavi žanrovski raznovrsnim tekstovima i njihovim ironijskim elementima na razini strukture i tekstualnih strategija, odnosno na razini modusa (N. Frye).

LITERATURA:

1. Barbert, Fredrick (ur.), Romantic Irony. Budapest 1988.
2. Behler, Ernst, Irony and Discourse od Modernity. Seattle 1990.
3. Beker, Miroslav, Povijest književnih teorija. Zagreb 1980.
4. Benčić, Živa; Fališevac, Dunja (ur.), Tropi i figure. Zagreb 1995.
5. Bergson, Henri, Smijeh: Esej o značenju komičnog. Zagreb 1987. Prevela Brlečić, Bosiljka.
6. Biti, Vladimir, Interes pripovjednog teksta. Zagreb 1987.
7. Booth, Wayne, A Rethoric of Irony. Chicago 1974.
8. Dukat, Vladoje, O našim humoristima: Antunu Nemčiću, Janku Jurkoviću i Vilimu Korajcu. Zagreb 1913.
9. Eco, Umberto, Između laži i ironije. Zagreb 2004. Prevela Kovač, Ita.
10. Elliott, Robert C., The Power of Satire: Magic, Ritual. Princeton 1996: 257-292.

11. Falk, Colin, *Myth, Truth and Literatur*. London 1994.
12. Frye, Nohrtrop, *Anatomija kritike*. Zagreb 1979. Prevela Gračan, Giga.
13. Furst, Lilian R., *Fictions of Romantic Irony*. Cambridge. Massachusetts 1984: 1-48; 225-241.
14. Ironija. [Tematski broj], "Republika" br. 5, Zagreb 1982.
15. Man, Paul de, *Allegories od Reding*. New Haven 1979.
16. Propp, Vladimir J., *Problemi komike i smeha*. Novi Sad 1984. Preveo Kosanović, Bogdan.

PREDMET: Novija hrvatska književnost

KOLEGIJ: Oblikovanje identiteta u književnosti hrvatskog romantizma

ECTS: 5 bodova

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni, preddiplomski studij

OBLIK NASTAVE: seminari (4 sata)

UVJETI: Ispit iz Uvoda u noviju hrvatsku književnost

PROVJERA ZNANJA: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

OPIS: Na primjerima autorski i žanrovski raznovrsnih tekstova cilj je kolegija pokazat kako različite društvene strategije, odnosno kanoni morala i vjerodostojnosti utječu na diskurzivne prakse novije hrvatske književnosti tijekom njezina preporodnoga razdoblja i pri tom oblikuju kolektivni i pojedinačni identitet. Opisi lokaliteta, oblikovanje likova i radnje pokazuju mehanizme koji reflektiraju proces uspostavljanja nacionalne pripadnosti i, povezano s time, katalogiziranja poželjnih rodni i socijalnih atributa te sankcioniranja nepoželjnih zastranjenja ("tudinštine"). Pripadnost svome i definiranje vlastitog i istog (jezik, povijest, prostor) teče paralelno s isključivanjem drugoga, drugačijega i stranog koje je predstavljeno kao prijetnja vlastitosti. Identiteti koji se diskurzivnim praksama stvaraju u ovo vrijeme bivaju predstavljeni kao trajno nasljeđe izgubljene, sada oživljene, "slavne prošlosti".

LITERATURA:

1. Anderson, Benedict, *Nacija: zamišljena zajednica*. Razmatranja o porijeklu i širenju nacionalizma. Zagreb 1990. Prevele Čengić, Nata i Pavlović, Nataša.
2. Barac, Antun, *Hrvatska novela do Šenoine smrti*. Rad JAZU, knj. 290. Zagreb 1952.
3. Brešić, Vinko, *Novija hrvatska književnost*. Zagreb 1994.
4. Detoni-Dujmić, Dunja, *Ljepša polovica književnosti*. Zagreb 1998.
5. Eagleton, Mary, *Feminist Literary Theory. A Reader*. Blackwell 1999.

6. Eagleton, Terry, Ideology and Literary Form. U: Criticism and Ideology. London – New York, 1992: 102-161.
7. Gross, Mirjana, Povijest pravaške ideologije. Zagreb 1973.
8. Hall, Stuart; Gay, Paul du, Questions of Cultural Identity. Sage Publications 1998.
9. Hobsbawm, Eric J., Nacije i nacionalizam. Programi, mit, stvarnost. Zagreb 1993. Prevela Čengić, Nata.
10. Jambrešić Kirin, Renata; Škokić, Tea (ur.), Između roda i naroda. Zagreb 2004.
11. Larsen, Sven Erik, Krajolik, identitet i književnosti. U: "Glasje". Zadar 9/1998: 87-101.
12. Lauer, Reinhard, Poetika i ideologija. Beograd 1987.
13. Lotman, Jurij, Universe of Mind – A Semiotic Theory of Culture. Bloomington 1990.
14. Milanja, Cvjetko (ur.), Autor, pripovjedač, lik. Osijek 2000.
15. Nöth, Winfried, Priručnik semiotike. Zagreb 2004. Preveo Stamać, Ante.
16. Stančić, Nikša, Gajeva pjesma "Još Hrvatska ni propala" iz 1832-33. Ideologija Ljudevita Gaja u pripremnom razdoblju hrvatskog narodnog preporoda. Zagreb 1989.
17. Zlatar, Andrea, Mimeza prema fikciji. U: Istinito, lažno, izmišljeno. Zagreb 1989: 41-59.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Teorija i poetika hrvatske usmene književnosti

ETCS: 5

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar (1+1)

Status: obvezatni (2. semestar)

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+2)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: književno-teorijsko i poetičko objašnjenje usmenoknjiževnog fenomena, određenje pojmova: usmena književnost, verbalni folklor, odnos usmenoknjiževnog fenomena prema izvedbenom kontekstu i odnos prema pisanoj književnosti, precizno teorijsko-poetičko određenje i predstavljanje žanrovskog sustava usmene književnosti. Sustav književnih rodova i vrsta, specifičnost žanra u usmenoj književnosti. Bitne odlike usmenoknjiževnih rodova i vrsta: usmene lirske pjesme, epske pjesme, priče (bajke, predaje, legende, basne, šale, anegdote, vicevi, pričanja iz života, i dr.), dramski oblici (foklorno kazalište), govornički oblici, sitni oblici.

Usmenoknjiževna teorija i praksa u naše vrijeme. Novi oblici verbalnog folkloru danas.

Važnije naznake povijesnog pregleda usmene književnosti od 15. do 20. stoljeća.

Cilj: Osigurati stručnu i znanstvenu kompetenciju polaznica/polaznika u poetičkom opisu žanrova te stvaranje metodološke kompetencije što će ih osposobiti za samostalan stručni rad i za nastavak studija na diplomskoj i poslijediplomskoj razini. Osposobljenost i savladanost teme očitovat će se i izradom seminarskih radova u okviru teme kolegija.

Literatura:

Stipe Botica, *Hrvatska usmenoknjiževna čitanka*, Zagreb, 1995.

Edicija Stoljeća hrvatske književnosti Matice hrvatske,

Usmene lirske pjesme (priredio Stipe Botica), Zagreb, 1996.

Usmene pripovijetke i predaje (priredila Maja Bošković-Stulli), Zagreb, 1997.

Foklorno kazalište (priredio Ivan Lozica), 1996.

Poslovice, zagonetke, govornički oblici (priredio Josip Kekez), Zagreb, 1996.

Josip Kekez, *Usmena književnost u: Uvod u književnost* (priredili Zdenko Škreb - Ante Stamać), Zagreb, 1986. (ili 5. izd., 1998.)

Maja Bošković-Stulli - Divna Zečević, *Usmena i pučka književnost*, PHK knj.1, Zagreb, 1978.

Maja Bošković-Stulli, *O pojmovima usmena i pučka književnost i njihovim nazivima*. u: Bošković, Stulli, Maja. *Usmena književnost nekada i danas*, Beograd, 1983.

Andre Jolles, *Jednostavni oblici*, Zagreb, 2000. (ili izd. iz 1978).

Vladimir Prop (Propp), *Morfologija bajke*. Beograd, 1982.

Eric A. Havelock, (2003) *Muza uči pisati, Razmišljanja o usmenosti i pismenosti od antike do danas*, Zagreb 2003.

Hermann Bausinger, *Volkskunde. Von der Altertumsforschung zur Kulturanalyse*, Tübingen, 1999.

Dopunska literatura:

Banov-Depope, Estela, *Usmeno pjesništvo kvarnerskoga kraja*, Rijeka, 2000.

Stipe Botica. *Biserno uresje : izbor iz hrvatske usmene ljubavne lirike*, Mladost, Zagreb, 1990. (ili izd. iz 1993. i 1998.)

Maja Bošković-Stulli, *Pjesme, priče, fantastika*, Zagreb, 1991.

Simona Delić, *Između klevete i kletve. Tema obitelji u hrvatskoj usmenoj baladi*. Zagreb. 2001.

Olinko Delorko, *Zanemareno blago*, Zagreb, 1979.

Davor Dukić, *Zmaj, junak, vila. Antologija usmene epike iz Dalmacije*, Split, 1992.

Lirske narodne pjesme (priredio Olinko Delorko), PSHK knj. 23, Zora - Matica hrvatska, Zagreb, 1963.

Epske narodne pjesme I (priredio Olinko Delorko), PSHK knj. 24, Matica hrvatska - Zora, Zagreb, 1964.

Epske narodne pjesme II (priredila Maja Bošković-Stulli), PSHK knj.25, Zora - Matica hrvatska, Zagreb, 1964.

Narodne pripovijetke (priredila Maja Bošković-Stulli), PSHK knj. 26, Zora - Matica hrvatska, Zagreb, 1963.

Narodne drame, poslovice i zagonetke (priredio Nikola Bonifačić Rožin, PSHK knj.27, Zora - Matica hrvatska, Zagreb, 1963.

Tanja Perić-Polonijo, Tanahna galija. Antologija usmene lirike iz Dalmacije, Split, 1996.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegij: Iz povijesti hrvatske usmene književnosti

ETCS: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni (2. semestar)

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+2)

Ispit: usmeni i pismeni, izrada seminarskog rada

Sadržaj: "Povijest" usmene književnosti kao teorijsko pitanje. Hrvatska usmena književnost u korpusu cjelovite povijesti hrvatske književnosti. Načini uspostavljanja kanona. Bilježenje usmene književnosti među Hrvatima. Povijest zapisa usmene književnosti od glagoljaških vremena do našeg vremena (bitne naznake).

Usmena književnost i hrvatska tradicijska kultura. Kako vrednovati i sačuvati tradicijsku kulturu. Modaliteti usmene književnosti u naše vrijeme. Književno-teorijska i "druga" mjerila u opisu, procjeni i vrednovanju usmene književnosti u naše vrijeme. Usmena književnost u dodiru s pisanom (interferentni odnosi) od glagoljaških vremena do naših dana.

Zapisivačka praksa studenata danas na cijelom hrvatskom prostoru. Mjesna duhovnost u usmenoj književnosti. Susret teorije i prakse u usmenoj književnosti.

Interpretacija odabranih primjera u višestoljetnom zapisivanju usmene književnosti u Hrvata (od 15. do 20. stoljeća)

Cilj: Osigurati stručnu i znanstvenu kompetenciju studentica i studenata u povijesnknjiževnim istraživanjima unutar povijesnog tijeka hrvatske književnosti i posebice usmene književnosti. Osposobiti ih za samostalan rad, za nastavak studija i znanstvena istraživanja. To će se potvrditi i izradom seminarskog rada.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli - Divna Zečević, Usmena i pučka književnost, PHK, knj.1, Zagreb, 1978.

Maja Bošković-Stulli, Priče i pričanje. Stoljeća usmene hrvatske proze. Zagreb. 1997.

Stipe Botica, Lijepa naša baština. Zagreb, 1998.

Josip Kekez, Prva hrvatska rečenica, Zagreb, 1988.

Ivan Radetić, Pregled hrvatske tradicionalne književnosti, Senj, 1987.

Radoslav Katičić, *Na kroatističkim raskrižjima*, Zagreb, 1999.

Dopunska literatura:

Estela Banov, Konceptija Usmene književnosti u djelu Ivana Radetića. u: Riječ: časopis za filološka pitanja. 2, Rijeka; 1996.; 96 – 103.

Stipe Botica, Narodna književnost i kultura u Ježićevoj “Hrvatskoj književnosti”. u: Znanstveni i književni rad Slavka Ježića. Zbornik radova sa znanstvenog skupa povodom 100. obljetnice rođenja, Zagreb, 1997.

Marko Dragić, Deset kamenih mačeva, Hrvatske predaje i legende iz Bosne i Hercegovine, 1999.

Marko Dragić, Zakopano zvono, 1996.

Matija Murko, Tragom srpsko-hrvatske narodne epike I-II, Zagreb, 1951.

Ivo Frangeš, Povijest hrvatske književnosti. Zagreb - Ljubljana, 1987.

Vatroslav Jagić, Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga. Djela V, (priredio Ježić, S.) Zagreb, 1953.

Slavko Ježić, Hrvatska književnost. Od početaka do danas. 1100 – 1941, Zagreb, 1993.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Tipologija malih literarnih formi i usmenost

ETCS: 5

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminari (2+1)

Ispit: usmeni, pismeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Manji (sitni) književni oblici i njihov generički habitus. Unutar kategorije roda i književnih vrsta (pripadnosne implikacije). Mikrostrukture književne vrste i stila. Imenovanje:

kratke pjesme (pjesmice i drugi stihovani oblici)

vic i anegdota

poslovice i poslovični izričaji

zagonetka

epigram i epigrafika, aforizam

grafit

epitaf

Književnoteorijski opis pojedinačno. Tekstualna odredba. Ustroj teksta i intertekstualnost. Dominante u književnom djelu.

1. Lingvostilistički opis. Metaforizacije i alegorizacije. Istina književnosti. Funkcije. Konkretna univerzalnost. Recipijentnost.
2. Korpus: važniji ostvaraji tijekom povijesti književnosti (europski književni krug i hrvatska sredina). Razvoj.

Poticajni primjeri: od Heraklitovih fragmenata i (antičkih) epigrama, Marcijalovih, preko srednjovjekovne epigrafike (B. Fučić), mudrosnica Erazma Roterdamskog, M. Marulića, malih struktura Vitezovića i Frankopana, od mudrih izreka B. Pascala do naših dana...

Suvremene izvedbe i zapisi: raščlamba i zaključci na temelju zapisa iz *vlastite rukopisne zbirke (VI. rkp. 1986. - 2002.*, radovi studenata, u kartoteci Katedre za hrvatsku usmenu književnost *Odsjeka za kroatistiku* Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

Cilj: Osposobiti studente i studentice za relevantan teorijsko-poetički opis na korpusu odabranih primjera iz svjetske i hrvatske književnosti te sitnih usmenoknjiževnih oblika. Razviti kompetencije lingvostilističke analize.

Literatura:

Zdenko Škreb, *Mikrostrukture stila*, u: Škreb - Stamać, *Uvod u književnost*, Zagreb 1986.

Milivoj Solar, *Vic kao književna vrsta*, u: Ideja i priča, Zagreb 1980.

Josip Kekez, *Svaki je kamen da se kuća gradi*, Osijek 1990.

Albert Cook, *Mit i jezik*, Beograd 1986.

Andre Jolles, *Jednostavni oblici*, Zagreb 2000.

Stipe Botica, *Suvremeni hrvatski grafiti*, Zagreb 2000.

Dopunska literatura:

Gillo Dorfles, *Kič. Antologija lošeg ukusa*, Zagreb 1999

Claude Lévi-Strauss, *Divlja misao*, Zagreb 2000.

"Velika *Ephora* enciklopedija aforizama", Zagreb 1968.

Stipe Botica, *Grafiti i njihova struktura*, "Umjetnost riječi", XLV, br. 1, Zagreb 2001; 79-88.

Northrope Frye, *Anatomija kritike*". "Golden marketing", Zagreb 2000.

Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici rane srednjovjekovne Hrvatske*, Split, 1997.

Vladimir Biti, *Pojmovnik suvremene književne teorije*, Zagreb, 2001.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Pregled povijesti hrvatske kulture

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Pojmovno određenje “kultura” i “civilizacija”. Kraći pregled velikih svjetskih kultura. Kompleks kulturâ na hrvatskome području. Hrvatski kulturni pejzaž.

Kulturno naslijeđe iz prapovijesti, vremena Ilira, Helena, Romana. Pojava i razvoj kršćanstva na hrvatskome prostoru.

Dolazak Hrvata i stanje kulture u ranome srednjem vijeku. Starohrvatsko kulturno naslijeđe. Razvoj kulture do svršetka srednjega vijeka. Glagoljica. Mijene stilskih formacija u hrvatskoj kulturi (romanika, gotika, renesansa, barok, prosvjetiteljstvo, klasicizam, kulturni slojevi tijekom 19. i 20. stoljeća). Usporedni primjeri u svim vrstama umjetnosti.

Hrvatski kulturni i politički integralizam od ilirizma.

Neke naznake hrvatske umjetnosti u 20. stoljeću.

Cilj: Upoznati studente/ice s kompleksom kultura na hrvatskome području, mijenom stilskih formacija u hrvatskoj kulturi i osigurati kompetentno poznavanje povijesnog kulturnog konteksta.

Literatura:

M. C. Prette/A. De Giorgis, *Povijest umjetnosti od početaka do naših dana I*, Zagreb 2003.

Radovan Ivančević, *Umjetničko blago Hrvatske*, Zagreb 1993.

R. Katičić *Litterarum studia*, Zagreb, 1998

F. Šanjek, *Kršćanstvo na hrvatskom prostoru*, Zagreb 1996.

T. Macan, *povijest hrvatskog naroda*, Zagreb 1992.

Terry Eagleton, *Ideja kulture*, Zagreb 2003.

Dopunska literatura:

Nenad Cambi, *Antika*, Zagreb 2002.

Lynn Hunt, *Nova kulturna historija*, Naklada “Ljevak”, Zagreb 2001.

Hrvatska i Europa, Ur I. Supićić, I-III, Zagreb 1997-2003.

Ante Simonić, *Civilizacijske razmeđe znanja*, Misteriji kulture tijekom povijesti. knj. 1, Rijeka, 2000.

Stipe Botica, *Lijepa naša baština*, Zagreb 1998.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Hrvatska usmena književnost u 18. stoljeću

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Popis i književno-teorijski opis hrvatskih usmenoknjiževnih zapisa u 18. stoljeću. Tipologizacija zapisanih primjera. Kontekstualizacija zapisa.

Interpretacija odabranih primjera (rukopisni zbornici, Erlangenski rukopis, Popivke Slovinske, u prilog *homerologiji*, tipovi *hrvatske dobrovolje*, i dr.).

Interferencije. Načela za suodnose u djelima prosvjetitelja, klasicista, (pred)romantičara.

Usmenost u djelima P. R. Vitezovića, T. Babića, F. Grabovca, A. Kačića Miošića, M. A. Relkovića, A. Fortisa, I. Lovrića, M. P. Katančića, Đ. Ferića, T. Brezovačkoga i dr.

Interpetacija odabranih primjera.

Cilj: Upoznavanje s problematikom suodnosa djela pisane i usmene književnosti na korpusu djela iz 18. stoljeća te osigurati stručnu i znanstvenu kompetenciju studenata/ica u povijesnoknjiževnim istraživanjima. Osposobiti ih za samostalan rad, za nastavak studija i znanstvena istraživanja. To će se potvrditi i izradom seminarskog rada.

Literatura:

Stipe Botica, Tipološki modeli hrvatske usmene književnosti u 18. stoljeću, u: Lijepa naša baština, Zagreb 1998.

Krešimir Georgijević, Hrvatska književnost u Sjevernoj Hrvatskoj i Bosni, Zagreb, 1969.

Dunja Fališevac, Kaliopin vrt I, II, Split 1997. i 2003.

Davor Dukić, Figura protivnika u hrvatskoj povijesnoj epici, Zagreb, 1998.

Ivo Frangeš, Povijest hrvatske književnosti, Zagreb-Ljubljana, 1987.

Dopunska literatura:

Josip Vončina, Kačić i Relković na razmeđu epoha, Predgovor za djela Kačića i Relkovića, "Novi liber", Zagreb 1986; 5-107

Stipe Botica, Andrija Kačić Miošić, Zagreb, 2003.

Mihovil Kombol, Povijest hrvatske književnosti do preporoda, MH, Zagreb, 1961.

Helmut Kiesel/Paul Münch, Gesellschaft und Literatur im 18. Jahrhundert, München, 1977.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Predaja kao usmenoknjiževni žanr

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Poetičko određenje žanra predaje. Konstituiranje žanra predaje u hrvatskoj znanosti. Tri oblika predaje: memorat, kronikat, fabulat. Demonološke/mitske predaje (nadnaravna bića i bića s nadnaravnim sposobnostima: vještice i vješci (comprnice, štrige i štriguni), vile, orko (manjimorgo, orbo, lorko, mrak), macić, mora, mogut, krsnik. Povijesne predaje. Etiološke predaje. Odnos fikcije i falcije. Predaje u odnosu prema bajci i u odnosu prema pričama iz života. odnos “tradicionalnih” i “suvremenih” predaja (“urbane legende”). Izvedbeni kontekst predaja. Odjeci usmenih predaja u pisanim djelima (intertekstualne i intermedijalne veze).

Cilj: Upoznati studente i studentice sa žanrovskim karakteristikama predaje te osigurati metodološku kompetenciju za samostalno istraživanje (i izradom seminarskog rada).

Literatura:

Maja Bošković Stulli, Priče i pričanje, Stoljeća usmene hrvatske proze, Zagreb, 1997.

Usmene pripovijetke i predaje, (priredila Maja Bošković-Stulli), Matica hrvatska, Zagreb, 1997.

Maja Bošković-Stulli, *Narodna predaja – Volksagge kamen spoticanja u podjeli vrste usmene proze*, u: M. Bošković-Stulli, Usmena književnost kao umjetnost riječi, Zagreb, 1975; 121 – 136

Ljiljana Marks, Beč i Zagreb u svojim predajama. – Wien und Zagreb in den eigenem Sagen. u: Hrvatsko-austrijske usporednice. – Kroatisch-österreichische Parallelen. Zagreb, 1993; 35 – 51, 139 – 151.

Divna Zečević, Usmene predaje kao književna organizacija čovjekovog doživljavanja povijesti i prirode. u: Divna Zečević, Književnost na svakom koraku. Studije i članci. Zagreb. 1986., 167 – 210

Dopunska literatura:

Maja Bošković-Stulli, Narodna predaja o vladarevoj tajni, Zagreb, 1967.

Maja Bošković-Stulli, *Odnos kmeta i feudalca u hrvatskim usmenim predajama*, i: *More u hrvatskim mitskim usmenim predajama*. u: *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*, Zagreb, 1984.

Bošković-Stulli, Maja. *Pjesme, priče, fantastika*. Zagreb, 1991, (posebno radovi: *Priče o kolektivnom ubojstvu, Predaje o vješticama i njihovi progoni u Hrvatskoj. Fantastika u usmenoj prozi – kazivanja Srba iz Hrvatske*)

Zoran Čiča, *Vilenica i vilenjak : sudbina jednog pretkršćanskog kulta u doba progona vještica*, Zagreb, 2002.

Marko Dragić, *Deset kamenih mačeva*, “Mala nakladna kuća *Sveti Jure*, Baška Voda 1999.

Ljiljana Marks, *Stilografija usmene proze suvremenih zapisa*, (doktorski rad), Zagreb, 1996.

Linda Dégh, *Legend and Belief. Dialectics of a folklore genre*. Bloomington and Indianapolis, 2001.

Zoja Karanović, *Zakopano blago. Život i priča*, Novi Sad, 1989.

Ivan Lozica: *Dva demona. Orko i macić*. u: I. Lozica, *Poganska baština*. Zagreb. 2002. 1- 41

Suzana Marjanić, *Životinjsko u vilinskom u: Treća*. 2000, 2 ; str. 43-56

Suzana Marjanić, *Zaštitna sredstva protiv more kao žensko-niktomorfno demona. Treća* 2. 1999. 55-71

Ljiljana Marks, *Beč i Zagreb u svojim predajama. – Wien und Zagreb in den eigenem Sagen*. u: *Hrvatsko-austrijske usporednice. – Kroatisch-österreichische Parallelen*. Zagreb. 35-51. 139 – 151.

Ljiljana Marks, *Stilografija usmene proze suvremenih zapisa*. (doktorski rad). Zagreb. 1996.

Ljiljana Marks, *Mitski i pravedni vladari. Gazophylacium*. ½. 2003. 60-70

Evelina Rudan, *Motivi usmenih predaja u novijem čakavskom pjesništvu Istre*. u: *Riječ*. 2. 2000. 163 – 171

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Kazivačice i kazivači, kazivačke situacije – kontekst usmene književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Od postavki A. Dundesa o tri razine folklora prema kontekstualno i izvedbeno usmjerenim studijama verbalnog folklora (R. Bauman, A.-L. Siikala, L. Dégh).

Kazivači/ice i njihov status u zajednici. “Aktivni” i “pasivni” odnos prema tradiciji. Kazivačko određivanje žanrova. Osobno iskustvo i tekstualne transformacije. Kazivački repertoar. (pasivni i aktivni). “Kristalizacija” priča u ponovljenim kazivanjima istog kazivača i iste priče. Stil i vještina kazivača. Verbalni i neverbalni aspekt kazivanja (mimika, gestikulacija, intonacija, stanke...). Analiza i interpretacije na temelju postojećih rukopisa (i snimki) u rkp. zbirki Katedre za usmenu književnost (Arhiva od 1986. do 2004.) Priprema za samostalno istraživanje tema u okviru teme kolegija i analiza i interpretacija dobivenih rezultata.

Cilj: Upoznati studente s usmenom književnošću, verbalnim folklorom u kontekstu i studijama usmjerenim u tom pravcu te osposobiti ih za samostalno istraživanje, analizu i interpretaciju dobivenih rezultata.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Usmeno pjesništvo u obzorju književnosti*, Zagreb, 1984. (članci: *O pripovjedačima u naše doba. Predstavljajući aspekt usmenog pripovijedanja*).

Alan Dundes, *Interpreting Folklore*, Bloomington, 1980.

Anna-Lenna Siikala, *Interpreting Oral Narrative*, Helsinki, 1990.

Ivan Lozica, *Pokret u pripovijedanju*, u: *Usmene kajkavske bajke. Donja Dubrava – međimurje*, Kaj, 5-6, 1985; 13-18.

Tanja Perić-Polonijo. *Otočke kazivačice usmenih pjesama*, u: *Između roda i naroda. Etnološke i folklorističke studije*. (ur. R. Jambrešić Kirin i T. Škokić), Zagreb, 2004.

Dopunska literatura:

Lada Badurina, *Raspon konteksta*. u: *Riječki filološki dani, Zbornik radova s Međunarodnog znanstvenog skupa s Međunarodnoga znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanog u Rijeci od 14. – 16. studenoga 2002*, (ur. I. Lukežić), Rijeka, 2004; 9 – 23

Richard Bauman, *Story, Performance, and Event. Contextual studies of oral narrative*, Cambridge, 1986.

Dan Ben-Amos, *Toward a Definition of Folklore in Context*. u: *Juornal of American Folklore*. 1971. 331. 13- 15.

Dan Ben-Amos, "Context" in Context. u: Western Foklore. 1993. 52. 209 – 226.

Peter Burke, Junaci, nitkovi i lude. Narodna kultura predindustrijske Evrope, Zagreb, 1991.

Deborah Lawrence – John C. Thomas, Social Dynamics of Storytelling: Implications for Story-Base Design ([http://www.z.cs.cmu.edu/afs/cs/user/michaelm/www/nidcs/Lawrence Thomas.pdf](http://www.z.cs.cmu.edu/afs/cs/user/michaelm/www/nidcs/Lawrence%20Thomas.pdf))

Linda Dégh, Narratives in Society. A Performer–Centered Study of Narration, Helsinki, 1995.

Dunja Rihtman-Auguštin, Struktura tradicijskog mišljenja, Zagreb, 1984.

Hans Urech, Narration und Präsentation. Paralinguistische und nonverbale Informationsvermittlung am Beispiel kroatischen mündliche Erzählens, (Lizenzarbeit). Brugg, 1993.

Jasmina Vojvodić, Gestikulacijski aspekti u djelu Nikolaja Gogolja. (doktorski rad). Zagreb. (uvodni dio: Podjele i definicije); 1-23.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Konstrukcija roda u usmenoj književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: seminar (3)

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Rodni identitet u djelima usmene književnosti. Konstrukcija roda s obzirom na žanrovski sustav. Javni i privatni prostor prema rodnim ulogama. Presjecišta obiteljskih odnosa. Mizoginija i žena "na tronu". Analiza iskaza solidarnosti i moći u usmenoj književnosti. Aksiološke atribucije (s obzirom na rod) protagonistica i protagonista usmene književnosti. Rodni autostereotipi i heterostereotipi. "Spolna metateza" – inverzija spola u usmenoj književnosti u svjetlu spolnih inverzija u običajima. Raspodjela repertoara (iz aspekta roda).

Cilj: Uputiti studente i studentice na problematiku rodnih konstrukcija i na korpusu usmene književnosti te ih osposobiti za samostalno istraživanje na izabranoj temi u okviru teme kolegija što će se dijelom ostvarivati i izradom seminarskog rada.

Literatura:

Između roda i naroda: etnološke i folklorističke studije. (ur. R. Jambrešić Kirin i T. Škokić) Zagreb, 2004. (posebno radovi: Tea Škokić, *Feministička antropološka kritika: od univerzalizma do razlike*, Aleksandra Muraj, *Samostalnost i/ili podređenost: ambivalencija društvenog položaja žena na Zlarinu*, Jelka Vince-Pallua, *Amazonke iz Istre: na tragu istarskih, u muško preobučenih žena*, Maja Bošković-Stulli, *O mizoginim pričama*, Simona Delić, *Stihovana priča i obitelj: zašto još uvijek pripovijedamo balade?*, Tanja Perić-Polonijo, *Otočke kazivačice usmenih pjesama*)

Judith. P. Butler, *Nevolje s rodom. Feminizam i subverzija identiteta*, Zagreb, 2000.

Suzen (Susan) Harding, *Žene i reči u jednom španskom selu*, u: *Antropologija žene*. (priredile Ž. Papić i L. Sklevicky). Beograd; 1983. 278-303

Dopunska literatura:

Lada Čale Feldman. *Euridikini osvrti : o rodnim izvedbama u teoriji, folkloru, književnosti i kazalištu*. Zagreb. 2001.

Simona Delić, *Između klevete i kletve. Tema obitelji u hrvatskoj usmenoj baladi*. Zagreb. 2001.

Branka Galić, *Moć i rod*, *Revija za sociologiju*. 3-4, 2002, 225-238

Zdenko Lešić, *Feminizam, feministička teorija i kritika*. Historiografska skica. http://www.openbook.ba/izraz/no12/12_index.htm

Suzana Marjanić, *Zaštitna sredstva protiv more kao žensko-niktomorfno demona*, *Treća* 2. 1999; 55-71

Žena u slavonskoj kulturi Panonije, *Etnološka tribina*, Posebno izdanje, 1982.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost

Naziv kolegija: Bugaršćice

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1))

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Određenje termina (i njegova geneza). Poetički opis i klasifikacija bugaršćica.

Epski i lirski stil u bugaršćicama. Stih bugaršćica. Određenje korpusa. Povijest zapisivanja. Status bugaršćica u određenim povijesnim razdobljima. Bugaršćice i regionalna distribucija. Izvedbeni kontekst bugaršćica. Odjeci bugaršćica u pisanim djelima i načini interferencija.

Cilj: Osposobiti studente za relevantan teorijsko-poetički bugaršćica i razviti komeptencije književno-povijesnog i folklorističkog istraživanja.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, Balada o Marku Kraljeviću i bratu mu Andrijašu,; Popevka od Svilojevića , u: Usmena književnost kao umjetnost riječi, Zagreb, 1975, 7 – 35; 32 – 50

Josip Grbelja, Bugaršćice – naslućivanja i vrijednosti, u: Zadarska smotra, Domaća rič 7,1-2, 2001.; 25 – 70.

Josip Kekez, Bugaršćice, Starinske hrvatske usmene pjesme, Zagreb, 2000.

Ivan Slamnig, Glasovne figure u bugaršćicama, u: Stih i prijevod, Dubrovnik, 1997.; 31-46

Dopunska:

Josip Kekez, Usmeno-pisani književni suodnosi, Nikšić, 1987.

Josip Kekez, Prva hrvatska rečenica, Zagreb, 1988.

Josip Kekez, Hrvatski književni oikotip, 1992.

Franjo Švelec, Bugaršćica o majci Margariti, u: Postazi netlačeni, Split, 1977.

Luka Zima, Figure u našem narodnom pjesništvu, Zagreb, 1990.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija

Naziv kolegija: Novi zapisi hrvatske usmene književnosti – usmena književnost danas

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni (u 5. semestru)

Oblik nastave: predavanje/seminar (1+1)

Ispit: usmeni i izrada seminarskog rada

Sadržaj: Mogućnost izvedbe i zapisa hrvatske usmene književnosti u naše vrijeme. Zapisivačka praksa u Hrvatskoj u novije vrijeme. Analiza suvremenih zapisa hrvatske usmene književnosti (rkp. zbirke od 1986. – 2004. – Arhiva Katedre za hrvatsku usmenu književnosti). Suvremeni

izvedbeni kontekst usmene književnosti. Poetičko određenje i tipologizacija zapisanih oblika. Frekventnost jednih oblika i “nestajanje” ili preoblika drugih.

Interpretacija odabranih primjera. Verbalni folklor u medijima (novine, internet). Netlore u svjetlu folkloru.

Cilj: Upoznati studentice i studente s ulogom, funkcijom i položajem usmene književnosti u suvremenom društvu, njenim mijenama i preoblikovanjima te osposobiti ih za samostalno istraživanje izradom istraživačkog “terenskog” rada.

Literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Priče do polovice dvadesetoga stoljeća*, i *Priče, pričanja i istraživanje u naše doba*, u: M. Bošković-Stulli, *Priče i pričanja*, Zagreb, 1997; 87 – 137

Maja Bošković-Stulli, *Pričanja o životu. Iz problematike suvremenih usmenoknjiževnih vrsta*. u: M. Bošković-Stulli, *Usmeno pjesništvo u obzoru književnosti*. Zagreb. 1984. .

Stipe Botica, *Lijepa naša baština. Književno-antropološke teme*. Zagreb. 1998.

Stipe Botica. *Hrvatska usmenoknjiževna čitanka*. Zagreb. 1995.

Vilko Endstrasser, *Poslovice u novinskom tekstu*, *Narodna umjetnost*, 1990; 141 – 150.

Dopunska literatura:

Maja Bošković-Stulli, *Pjesme, priče, fantastika*. Zagreb. 1991.

Bošković-Stulli, *Usmena književnost nekad i danas*. Beograd. 1983.

Joško Božanić, *Komiške facende. Poetika i stilistika usmene nefikcionalne priče Komiže*. Split. 1992.

Etnografije interneta, (ur. Reana Senjković i Iva Pleše), Zagreb, 2004.

Povijest i tradicija otoka Zlarina, (gl. ur. Dunja Rihtman-Auguštin), Zagreb, 1982.

Ljiljana Marks, *Dječji vicevi – mogućnost klasifikacije i interpretacije*, *Narodna umjetnost* 28 1991; 213 – 225

Cvjetko Milanja, *Jakša Čedomil (Jakov Čuka) kao sakupljač dugootočkih narodnih pjesama*. *Croatica* 47-48; 23 – 65

Tanja Perić-Polonijo, *O rukopisnoj zbirci narodnih pjesama iz Konavala Olinka Delorka*, *Anali Zavoda za povijest umjetnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*. 36, 1998, 421 – 494

Evelina Rudan, Stipe Botica, *Hrvatske usmene basne u suvremenim zapisima*, u: *Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenoga skupa Zlatni danci 4*. (ur. A. Pintarić). Osijek. 2003.

Divna Zečević, Putositnice iz Hrvatskog zagorja., Svakodnevno pripovijedanje i usmena tradicija u Šestinskom Kraljevcu. u: D. Zečević, Književnost na svakom koraku. Studije i članci. Zagreb. 1986. 211 – 226, 236 – 246.

Ivo Žanić, Prevarena povijest. Guslarska estrada, kult hajduka i rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, 1990. - 1995. godine, Zagreb, 1998.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija

Naziv kolegija: Mitski elementi u usmenoj književnosti

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Mit(em) kao književno-teorijski pojam. Povijest “mitske svijesti”. Od “mita” do “logosa”. Mitološki sustavi.

Folklor kao “stvaralac”, čuvar i prijenosnik mita. *Mitsko* u narodnome životu i običajima

Načela za moguću uspostavu “hrvatske mitologije”. Tipologija mitskoga u usmenoj književnosti.

Fragmenti *mitskoga* u hrvatskome usmenome pjesništvu, u bajkama i predajama, u frazeološkom suzvučju. Rekonstrukcija većih mitskih struktura

Cilj: Savladavanje problematike mitskog, “mitskog mišljenja”, mitoloških sustava i odnosa verbalnih folklornih oblika i mita te osposobljavanje studenata i studentica za samostalnu interpretaciju i analizu mitskih struktura posebno na korpusu usmene književnosti, što će se ostvariti i izradom samostalnog seminarskog rada.

Literatura:

Natko Nodilo, *Stara vjera Srba i Hrvata*. (pretisak)“Logos”, Split 1991.

Stipe Botica, *Mitološki slojevi hrvatske usmene književnosti*. Croatica, br. 37-38-39, Zagreb 1993.

Radoslav Katičić, *Mythologicum Illyricum*. Zagreb 1996.

E. M. Meletinski, *Poetika mita*, Beograd, 1983.

Marin Šemudvarac, *Narodna vjerovanja o mjesecu kod Hrvata*, (Doktorska disertacija obanjena na Bogoslovnom fakultetu), Zagreb, 1945.

Mircea Eliade, Mit i zbilja, Zagreb, 1970.

Dopunska literatura:

Robert Graves, Grčki mitovi, Zagreb, 2003.

Ante Šebalj, Obredne gomile. (pretisak), Split 1998.

Milivoj Solar, edipova braća i sinovi, Zagreb, 1998.

Branko Fučić, Sveti Juraj i Zeleni Juraj, JAZU, Zagreb, 1962.

Šefik Bešliagić, Stećci i njihova umjetnost, Sarajevo, 1971.

Špiro Kulušić, Stara slavenska religija u svjetlu novijih istraživanja, Sarajevo, 1979.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija

Naziv kolegija: Pregled povijesti hrvatske kulture

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Pojmovno određenje “kultura” i “civilizacija”. Kraći pregled velikih svjetskih kultura. Kompleks kulturâ na hrvatskome području. Hrvatski kulturni pejzaž.

Kulturno naslijeđe iz prapovijesti, vremena Ilira, Helena, Romana. Pojava i razvoj kršćanstva na hrvatskome prostoru.

Dolazak Hrvata i stanje kulture u ranome srednjem vijeku. Starohrvatsko kulturno naslijeđe. Razvoj kulture do svršetka srednjega vijeka. Glagoljica. Mijene stilskih formacija u hrvatskoj kulturi (romanika, gotika, renesansa, barok, prosvjetiteljstvo, klasicizam, kulturni slojevi tijekom 19. i 20. stoljeća). Usporedni primjeri u svim vrstama umjetnosti.

Hrvatski kulturni i politički integralizam od ilirizma.

Neke naznake hrvatske umjetnosti u 20. stoljeću.

Cilj: Upoznati studente/ice s kompleksom kultura na hrvatskome području, mijenom stilskih formacija u hrvatskoj kulturi i osigurati kompetentno poznavanje povijesnog kulturnog konteksta.

Literatura:

M. C. Prette/A. De Giorgis, *Povijest umjetnosti od početaka do naših dana I*, Zagreb 2003.

Radovan Ivančević, *Umjetničko blago Hrvatske*, Zagreb 1993.

R. Katičić *Litterarum studia*, Zagreb, 1998

F. Šanjek, *Kršćanstvo na hrvatskom prostoru*, Zagreb 1996.

T. Macan, *povijest hrvatskog naroda*, Zagreb 1992.

Terry Eagleton, *Ideja kulture*, Zagreb 2003.

Dopunska literatura:

Nenad Cambi, *Antika*, Zagreb 2002.

Lynn Hunt, *Nova kulturna historija*, Naklada "Ljevak", Zagreb 2001.

Hrvatska i Europa, Ur I. Supićić, I-III, Zagreb 1997-2003.

Ante Simonić, *Civilizacijske razmeđe znanja*, Misteriji kulture tijekom povijesti. knj. 1, Rijeka, 2000.

Stipe Botica, *Lijepa naša baština*, Zagreb 1998.

Naziv predmeta: Hrvatska usmena književnost/Hrvatska kulturna tradicija

Naziv kolegija: Biblija i hrvatska usmena književnost

ETCS-bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: predavanje i seminar (2+1)

Ispit: usmeni i pismeni

Sadržaj: Povijest nastanka (i zapisi) biblijskih knjiga. Starozavjetni i novozavjetni odabrani dijelovi koji su (obično) prelazili u usmenu komunikaciju.

Prijevod Biblije u Hrvata. Biblijski korijeni hrvatske kulture. Narodni život i običaji – potaknuti Biblijom. Modaliteti biblijske parafraze.

Usmenoknjiževni rodovi i vrste i Biblija: lirske pjesme, epske pjesme, priče, govornički oblici, sitni oblici. Interpretacija odabranih tekstova (iz zapisa u Kartoteci Katedre za hrvatsku usmenu književnost).

Interferentni odbljesci. Biblijski dijelovi, preko "narodne" uporabe, do pisane hrvatske književnosti.

Cilj: Upoznati studente/ice sa suodnosom, interferencijama biblijskih tekstova i usmene književnosti, transformacijama dijelova biblijskih tekstova u usmenoj komunikaciji te osposobiti studente i studentice za samostalno istraživanje te problematike što će pokušati osigurati i izrada seminarskog rada.

Literatura:

Jeruzalemska Biblija, “Kršćanska sadašnjost”, Urednik A. Rebić, et al., Zagreb 1994.

Josip Bratulić, Biblija u Hrvata. Izbor tekstova od XV. do XX. stoljeća, Zagreb, 1996.

Književnost i Biblija. “Književna smotra”, br. 92.,, godište XXVI, Zagreb, 1994.

Stipe Botica, Biblija i hrvatska kulturna tradicija, Zagreb, 1995.

Suvremeni pristup Bibliji, Die Bibel in der zeitgenössischen Auseinandersetzung. Frankfurt am Main, 2004.

Dopunska literatura:

Rječnik biblijske kulture, AGM, Zagreb 1999.

The Bibel and Civilization. Library of Jewish Knowledge, Jerusalem, 1973.

Tumačenje Biblije u Crkvi. Biblija i Kristologija. “Kršćanska sadašnjost”, Zagreb 1995.

Muka kao nepresušno nadahnuće kulture. Zbornik, (ur. D. Milinović), “Pasijska baština” , Zagreb 1999.